

Täysistunto

Tiistai 22.2.2022 klo 14.01—20.14

Täysistunto alkoi klo 14.01. Täysistunto päättyi klo 20.14.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (14.01—15.57 ja 17.58—20.14) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.57—17.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 13-19/2022 vp.

3. Ajankohtaiskeskustelu: Katsaus ulko- ja turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen

Keskustelualoite KA 2/2022 vp

Keskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Päiväjärjestyksen 3. asiana on ajankohtaiskeskustelu katsauksesta ulko- ja turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen. Kaikki tiedämme Venäjän eilen tekemät päätökset. Me tulemme huomenna käymään jo etukäteen päätetyn pääministerin ilmoituksen johdosta käytävän laajemman keskustelun ulko- ja turvallisuuspoliittisesta tilanteesta, mutta tänään katsoimme, että otamme tuoreeltaan lyhyen keskustelun ennen välikysymyskeskustelua samasta aiheesta.

Pääministeri Sanna Marinin puheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään 2 minuutin puheenvuoroin. Kaikkiaan aikaa käytetään noin puoli tuntia. Mikäli tämän ajan puitteissa on mahdollisuus myös vastauspuheenvuoroihin, myönnän niitä niille, jotka painavat v-painiketta, mutta katsotaan, miten tässä aika kuluu. — Keskusteluun. Pääministeri Marin.

Keskustelu

14.02 **Pääministeri Sanna Marin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Venäjän presidentti Vladimir Putinin päätös tunnustaa Ukrainalle kuuluvat Donetskin ja Luhanskin alueet itsenäiseksi rikkoo vakavasti kansainvälistä oikeutta ja Eu-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

roopan turvallisuuden peruseriaa. Suomi tuomitsee Venäjän yksipuoliset, Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta loukkaavat toimet. Venäjä on konfliktin osapuoli. Se ei voi paeta vastuutaan esittämällä muuta. Venäjä rikkoo nyt avoimesti Minskin sopimuksia, joiden toimeenpanolle on YK:n turvallisuusneuvoston tuki.

Arvoisa puhemies! Venäjä on lisännyt jännitteitä Ukrainan rajalla jo useamman kuukauden ajan. Päätös Donetskin ja Luhanskin alueiden itsenäisyyden tunnustamisesta on vakava toimenpide. Putin allekirjoitti myös sopimuksen yhteistyöstä alueiden kanssa. Venäjän parlamentin alahuone duuma on tänään hyväksynyt nämä sopimukset. Nyt näyttäisi ilmeiseltä, että Venäjä olisi lähettämässä niin kutsuttuja rauhanturvajoukkoja alueelle. Valitettavasti tässä tilanteessa näyttää mahdolliselta, että Venäjän aikomuksena ei ole pysähtyä tähän ja tilanne voi heikentyä nopeasti. Hallitus seuraa tilannetta aktiivisesti ja informoi eduskuntaa ajantasaisesti.

Arvoisa puhemies! Lähettämällä venäläisiä joukkoja näille alueille Venäjä laajentaa laitonta Ukrainan miehitystä, joka alkoi jo vuonna 2014. Kansainvälinen yhteisö on laajasti tuominut Venäjän toimet, näin myös Suomi ja Euroopan unioni. Vaadimme Venäjää pyörtämään tunnustamiset, lopettamaan sotilaalliset toimet ja vetämään joukkonsa pois Ukrainasta sekä palaamaan keskusteluihin Normandia-formaatin ja Etyjin puitteissa.

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta on tänään keskustellut tilanteesta. Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linja on yhtenäinen ja vakaa. Presidentti Niinistö kertoi tilanteesta tältä pohjalta aiemmin tänään.

Arvoisa puhemies! Suomi vastaa Venäjän toimiin osana Euroopan unionia. Suomi on johdonmukaisesti korostanut, että EU:n tulee olla valmis vastaamaan yhtenäisesti, vahvasti ja määrätietoisesti tilanteen vaatiessa.

Euroopan unioni valmistelee parhaillaan toimia Venäjälle vastaamiseksi. Näitä on koordinoitu läheisten kumppanien ja etenkin Yhdysvaltojen kanssa. Keskustelin eilen tilanteesta ja pakotteiden valmistelusta komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin kanssa. Euroopan unionin ulkoministerit kokoontuvat vielä tänään keskustelemaan vastatoimista, joita olemme valmiita asettamaan Venäjää vastaan.

Eurooppa-neuvosto totesi jo viime joulukuussa, että kasvavan epävakauden maailmassa EU ottaa lisää vastuuta omasta turvallisuudestaan ja puolustuksesta. EU aikoo edistää etujaan ja arvojaan, vahvistaa selviytymiskykyään ja valmiuksiaan puuttua tehokkaasti turvallisuushiin ja -haasteisiin. Samalla korostettiin, että Venäjän on kiireellisesti liennytettävä jännitteitä, jotka johtuvat joukkojen keskittämisestä Ukrainan vastaiselle rajalle ja aggressiivisesta retoriikasta. Eurooppa-neuvosto toisti viimeksi viime viikolla täyden tukenensa Ukrainan suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle.

Jatkamme yhteistyötä EU:n ja muiden kumppaneidemme kanssa tilanteeseen vastaamiseksi ja ratkaisun löytämiseksi. Samalla laajennamme tukea Ukrainalle. Olemme vankasti Ukrainan itsenäisyyden, itsemääräämisoikeuden ja alueellisen koskemattomuuden takana.

Arvoisa puhemies! Venäjän pyrkimys rakentaa etupiiriä lähialueille on selvä. Venäjä on YK:n turvallisuusneuvoston jäsen ja sillä on erityinen vastuu kansainvälisestä rauhasta ja turvallisuudesta, mutta Venäjä toimii nyt päinvastaisesti. Kyse ei ole vain Euroopan turvallisuudesta.

Huomenna eduskunnalle annetaan pääministerin ilmoitus ulko- ja turvallisuuspoliittisesta tilanteesta. Sen yhteydessä on mahdollisuus käydä laajempi keskustelu aiheesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lindtman.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

14.06 Antti Lindtman sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Venäjän päätös tunnustaa Donetskin ja Luhanskin separatistialueiden itsenäisyys ja päätös lähettää joukkoja alueelle rikkovat kansainvälistä oikeutta. Venäjän toiminta käytännössä tuhoaa Minskin sopimuksen. Suomi ja ryhmämme tuomitsevat Venäjän yksipuoliset ja Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta loukkaavat toimet. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entäs Georgia?]

EU:n on toimittava tässä tilanteessa päättäväisesti, nopeasti ja yhtenäisesti. Venäjän toiminta koskettaa koko Eurooppaa, ja se on vastakkainen kaikille viime vuosien ja viime vuosikymmenten sopimuksille, jotka korostavat valtioiden itsemääräämisoikeutta ja rajojen loukkaamattomuutta sekä pidättäytymistä väkivallan käytöstä tai sillä uhkaamisesta. Myös YK:n ja Etyjin tulee tehostaa työtä aggression välittömäksi lopettamiseksi ja valtioiden itsemääräämisoikeuden turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että Suomi vastaa Venäjän toimintaan osana Euroopan unionia ja edellyttää Venäjän pidättäytyvän sotilaallisista toimista. Annamme Ukrainalle täyden tuen hallituksen linjausten mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Eduskuntaryhmämme tukee tässä vakavassa tilanteessa tasavallan presidentti Niinistön ja Sanna Marinin hallituksen kannanottoja ja linjauksia. Johdonmukaisuus, vakaus ja kansallinen yksimielisyys valtionjohdon kannanottojen takana ovat erityisen arvokkaita tavoitteita juuri tässä vakavassa tilanteessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tavio.

14.09 Ville Tavio ps (ryhmäpuheenvuoro): Herra puhemies! Euroopan yllä on synkkiä pilviä. Venäjän päätös tunnustaa Itä-Ukrainan separatistialueet loukkaa selvästi Ukrainan valtion alueellista koskemattomuutta ja Ukrainan täysivaltaisuutta. Myös perussuomalaiset tuomitsevat Venäjän yksipuoliset toimet, ja meillä on valmius yhteisiin vastatoimiin.

Perussuomalaisessa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa kaikkein tärkeintä on Suomen kansan turvallisuus ja rauhan ylläpitäminen. Perussuomalaiset pitävät oleellisen tärkeänä ylläpitää omaa sotilaallista puolustuskykyämme ja reaktiokykyämme. Suomalaisilla on erittäin korkea maanpuolustustahto, joka periytyy aina menneiltä sukupolvilta asti mutta kuvastaa myös yhteistä arvostustamme isänmaata kohtaan. Kansallismielisille perussuomalaisille oman maan puolustaminen on perusarvoja, ja niinpä toimimme osaltamme kansan maanpuolustustahtoa vahvistavalla tavalla. Perussuomalaiset korostavat, että tahdon lisäksi Puolustusvoimat tarvitsee materiaalisia voimavaroja, joita tulee vahvistaa jatkuvasti pitämällä puolustusmäärärahoista huolta.

Perussuomalaiset kannattavat jatkuvaa vuoropuhelua naapurimaa Venäjän kanssa. Venäjä on naapurimme myös huomenna. Toivomme osaltamme Venäjän palaamista Ukrainan kanssa neuvottelupöytään ja ratkaisun etsimistä vaikeaan tilanteeseen diplomatian keinoin.

Perussuomalaiset tukevat tasavallan presidentin ja valtioneuvoston johtamaa ulkopoliittikkaa, koska pienenä maana meillä on yhdenmukainen ulkopoliittinen linja ja sen toteuttaminen perusteltua. Tämä ei suinkaan poissulje sitä, etteikö valittavissa olevista eri vaihtoehtoista voida käydä avointa keskustelua, kuten on kiitettävästi ryhdytty käymään. Toivon keskustelun samalla olevan pohjimmiltaan yhteistä peruskiveä rakentavaa eikä eripuraan tähtäävää. Suomalaiset ovat vahvoja, kun toimimme yhdessä.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Valtonen.

14.11 **Elina Valtonen kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän päätös tunnustaa Ukrainan separatistialueiden itsenäisyys ja lähettää sinne joukkoja rikkoo räikeästi kansainvälistä oikeutta vastaan. Toimillaan Venäjä on hylännyt vuoropuhelun tien. Laiton maahantunkeutuminen ja Ukrainan itsemääräämisoikeuden rajoittaminen ovat sotatoimia, joihin lännen on vastattava päättäväisesti. On aika laittaa kova kovaa vastaan.

Ukrainalle kuuluu täysi tukemme. Taloudellisen ja poliittisen avun lisäksi hallituksen on selvitettävä mahdollisuuksia puolustusmateriaalin nykyistä laajemmasta toimittamisesta Ukrainalle. [Timo Heinonen: Oikein!] Euroopan unionin on reagoitava viipymättä kattavalla pakoteohjelmalla. Nord Stream 2 -kaasuputken keskeyttäminen on välttämätön toimi.

Riittävillä vastatoimilla estämme sen, että tilanteesta muodostuisi ennakkotapaus siitä, kuinka aseiden tukemana voi sanella Euroopan turvallisuusjärjestyksen ja rajoittaa valtioiden itsemääräämisoikeutta.

Arvoisa puhemies! Suomeen ei kohdistu sotilaallista uhkaa, ja turvallisuutemme on vakaalla pohjalla. Silti jännitteet heijastuvat myös meihin. Vuoden 1939 loppukesällä Väinö Tanner kirjoitti Paasikivelle sodan tuskin syttyvän, sillä ”niin järjettömäksi maailma ei voi tulla”. Nytkään emme halua niin uskoa, mutta varautuminen myös ikäviin vaihtoehtoihin on aina jälkiviisautta edullisempaa.

Kokoomus on jo pitkään kannattanut Suomen jäsenyyttä puolustusliitto Natossa. Se vahvistaisi Suomen puolustusta, voimistaisi Euroopan yhteistä turvallisuutta ja toisi ennakoitavuutta lähialueillemme.

Arvoisa puhemies! Nyt on aika ryhtyä rakentamaan polkua kohti Suomen Nato-jäsenyyttä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska.

14.13 **Jouni Ovaska kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisen maailmansodan jälkeen Euroopan turvallisuus on rakennettu kansainvälisten sopimusten varaan. Niiden kunnioittamiseen perustuva turvallisuus on kansakuntien itsenäisyyden ja itsemääräämisoikeuden tae. Venäjä on nyt hylännyt ne, eivätkä sen toiminta ja perustelut ole tältä vuosisadalta. Sopimusten rikkomista ei voi perustella yksipuolisilla historian tulkinnoilla. Sopimukset on tehty estämään se, etteivät historian virheet toistu. Nyt Venäjän toimet rikkovat räikeästi kansainvälistä oikeutta, Minskin sopimuksia ja Etyjin periaatteita.

Keskustan eduskuntaryhmä tuomitsee Venäjän yksipuoliset, Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja itsemääräämisoikeutta loukkaavat toimet. Vakavasta tilanteesta huolimatta on kuitenkin pyrittävä pitämään yllä keskusteluyhteys. Tosin emme tiedä, onko Venäjällä aikomustakaan aidosti neuvotella.

Arvoisa puhemies! Suomen asema on vakaa, eikä meihin kohdistu sotilaallista uhkaa. Suomi pitää huolta kansallisesta puolustuksesta ja kehittää kansainvälisiä kumppanuuksia. Euroopan unioni on Suomen tärkein ulkopoliittinen viitekehys.

EU tulee asettamaan pakotteita. Näillä pakotteilla ja vastapakotteilla tulee vääjäämättä olemaan seurauksia talouteemme. Se hinta on kestettävä. Kyse on vapauden, demokratian, suvereniteetin ja maiden itsemääräämisoikeuden puolustamisesta. Siksi Euroopan unionin on toimittava yhtenäisesti, tehokkaasti ja välittömästi.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harjanne.

14.15 Atte Harjanne vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän eiliset toimet ovat räikeä kansainvälisen oikeuden ja Ukrainan alueellisen koskemattomuuden ja suvereniteetin loukkaus. Toimet vievät synkkää tilannetta entistä synkemmäksi, eikä kyse ole vain Ukrainasta vaan koko Euroopan turvallisuuden periaatteista. On kriittisen tärkeää, että kansainvälinen yhteisö Euroopan unionista Yhdistyneisiin kansakuntiin tuomitsee Venäjän toiminnan ja tukee päättäväisesti Ukrainaa ja Ukrainan kansaa Venäjän aggressiota vastaan.

Presidentti Putinin nyt valitsema politiikka on surullista ja tuhoisaa Euroopalle, Venäjälle ja koko maailmalle. Euroopan yhtenäisyyden hajottaminen muun muassa disinformaation keinoin on pitkään ollut osa Kremlin pelikirjaa. Onkin enemmän kuin perusteltua, että Suomi vastaa Venäjän toimiin osana Euroopan unionia. Tämän yhtenäisen rintaman Putin mielellään hajottaisi.

Arvoisa puhemies! Lännen on vastattava Venäjän toimiin selkeästi ja voimakkaasti. Talouspakotteita on otettava käyttöön venäläisiä yrityksiä ja Venäjän johtoa vastaan. Riippuvuudesta Kremlin valtaa tukevaan energiaan on päästävä eroon. Turvallisuuden kannalta kriittisiä venäläistaustaisia hankkeita EU:ssa on nyt arvioitava hyvin kriittisesti. Tähän liittyen olisi tärkeää kuulla, millä tavalla hallitus aikoo tarttua puolustusministeriön aloitteeseen teettää riskianalyysi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta.

Samalla on muistettava, että tuhoisan etupiiripolitiikan takana on Venäjän hallinto, ja siitä kärsii myös tavallinen kansa Venäjällä. Venäjän hallinnon tuomittavien toimien ei pidä kääntyä yleiseksi venäläisvastaisuudeksi.

Arvoisa puhemies! Suomen paikka on yhteisessä rintamassa EU:n ja länsimaiden kanssa. Vihreä eduskuntaryhmä tukee tasavallan presidentin ja valtioneuvoston valitsemaa toimintalinjaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

14.17 Jussi Saramo vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että Suomi on tuominut Venäjän toimet ja on solidaarinen ukrainalaisille. Suomi on auttanut Ukrainaa taloudellisesti, ja nyt katsotaan, mikä olisi meille paras tapa auttaa vielä enemmän.

Mikään ei oikeuta Ukrainan alueellisen koskemattomuuden loukkaamista. Vaikka neuvottelu Minskin sopimusten pohjalta näyttää mahdottomalta Venäjän tunnustettua separatistialueet, on tärkeää hakea uusia, diplomaattisia ratkaisuja.

Samaan aikaan kun osana Euroopan unionia teemme parhaamme, että aggressiivinen voimapolitiikka ja pienempien maiden jyrääminen ei kannata, on meidän tässä salissa osattava pitää päämme kylmänä. Olemme juuri yksimielisesti hyväksyneet selonteot, jotka pohjaavat oman turvallisuutemme puolustamiseen. Väestöltämme pienenä rajamaana meidän ei pidä itse alkaa osapuoleksi ja laajentaa konfliktia omalle alueellemme. Me emme ole puolueettomia vääryyksien edessä, mutta meidän on tunnustettava oma asemamme osana Euroopan unionia ja Venäjän rajanaapurina.

Suomen lähialueilla on vähemmän aseita ja sotilaita kuin aikoihin. Viimeksi tänään presidentti Niinistö toisti, ettei Suomeen kohdistu mitään erityistä uhkaa. Suomen asema on paitsi geopolittisesti ja historiallisesti myös puolustuksellisten valmiuksiemme kautta aivan toinen kuin Ukrainan.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Niin kauan kuin Ukrainan sodan laajenemista voidaan estää, on tehtävä kaikki rauhan eteen. Suomen tulee toimia erityisesti Euroopan unionin ja Etyjin puitteissa poliittisen dialogin ja myönteisen neuvotteluratkaisun aikaansaamiseksi. Suomen on jatkossakin toimittava vahvemman kansainvälisen yhteisön puolesta, jotta maailma ei joudu häikäilemättömimpien armoille.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Adlercreutz.

14.20 **Anders Adlercreutz r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Ryssland kunde ha gjort mycket bättre val. Landet kunde i dag ha goda relationer till sina grannar. Ryssland kunde ha handel, ekonomisk tillväxt och välstånd, men Ryssland valde en annan väg.

Venäjä valitsi toisen tien. Viimeisen vuorokauden tapahtumat ovat rikos kansainvälistä oikeutta kohtaan, ne ovat rikos Ukrainaa kohtaan, ne ovat myös väärin Venäjän kansaa kohtaan, ja niillä tulee olemaan vakavat seuraukset.

Vladimir Putin kutsuu Neuvostoliiton hajoamista viime vuosisadan suurimmaksi geopolittiseksi katastrofiksi. Lenin loi Ukrainan, hän sanoi eilen, ja nyt Venäjä haluaa ottaa Ukrainan takaisin rikkomalla kansainvälistä lakia, Etyjin periaatteita, Venäjän Ukrainan kanssa vuonna 94 solmittua sopimusta, Naton ja Venäjän välistä sopimusta vuodelta 97 ja Minskin sopimusta.

Tässä me nyt olemme. Osa eurooppalaisesta maasta on miehitetty. Ukrainan itsemääräämisoikeutta on rikottu. Me tuemme Ukrainaa ja Ukrainan kansaa. Suomi edellyttää Venäjän pidättäytyvän sotilaallisista toimista.

Ärade talman! Vi stöder Ukraina och det ukrainska folket. Finland förutsätter att Ryssland avstår från militära åtgärder.

On selvää, että pelaamme Euroopassa eri säännöillä kuin Venäjä. Siitä huolimatta diplomatialle pitää antaa sijaa, mutta se, onko sillä oikeita mahdollisuuksia, on täysin Venäjän käsissä. EU:sta se ei ole ollut kiinni eikä tule olemaan. Ajatus siitä, että kansainvälisiä toisen maailmansodan jälkeisiä periaatteita voisi näin rikkoa, on RKP:n ja Suomen mahdoton hyväksyä. Suomi vastaa Venäjän toimiin osana Euroopan unionia.

Ärade talman! Nu är det viktigt att visa enighet. Finland fördömer Rysslands ensidiga kränkningar av Ukrainas territoriella integritet och suveränitet. Erkännandet av separatistområdena i östra Ukraina bryter gravt mot Minskavtalet. Finland reagerar på Rysslands handlande som en del av Europeiska unionen.

14.22 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille ilmoituksesta. Venäjä on loukannut Ukrainan suvereniteettia, ja lännen on suhtauduttava siihen sen mukaisesti. Kristillisdemokraatit huomauttavat, että EU:n pakotteet eivät saa nyt olla liian kevyitä. Jos pakotteet jäävät kevyiksi, se viestii Venäjälle, ettemme pidä itsenäisyystunnustuksia ja joukkojen siirtoja vielä kovin vakavina toimina. Näin ei saa olla. On hyvä, että Nord Stream kakkosen kaasuputkihanke nyt keskeytetään.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Värderade talman! Ryssland bryter mot den internationella folkrätten när det erkänner regionerna Luhansk och Donetsk som självständiga stater. Därför måste EU:s sanktioner vara tillräckligt kraftiga för att också få önskad effekt.

Arvoisa puhemies! Kriisi on eskaloitunut nopeammin ja pahemmaksi kuin Eurooppa näivisti on osannut kuvitella. Kristillisdemokraatit painottavat, että EU:n on oltava pakoterintamassaan yhtenäinen ja vahva. Suomen ääni ja naapurimaan tuntemus on saatava kuulumaan EU:n pöydissä paremmin. Ylitsemme tai ohitsemme ei voi kävellä.

Työtä rauhan eteen on tehtävä jatkuvasti, ja ovi diplomatian pöytään on pidettävä auki. Pahinta kriisissä on, että sen kärsijöitä ovat tavalliset ihmiset, joista tehdään informaatio-sodan ja valtapolitiikan pelinappuloita.

Arvoisa puhemies! Teemme hyvin, kun rukoilemme rauhaa Ukrainaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

14.24 **Harry Harkimo liik** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Koko Suomen pitää löytää yhteinen linja tässä kriisitilanteessa. Meidän pitää toimia yhtenäisesti ja viisaasti, niin että saamme jatkossakin elää turvallisesti ja rauhallisesti maassa. Ukrainan tapahtumista pitää puhua niin, että kaikki ymmärtävät, ja ne pitää tuomita.

Nyt ei ole aika kierrellä ja kaarella vaan alkaa puhua niistä asioista oikeilla nimillään. On turha puhua joidenkin kansantasavaltojen itsenäisyydestä, kun vieras valtio tunkeutuu toisen valtion alueelle ja miehittää itsenäistä valtiota. Jos tässä ei ole kyse sodasta, niin mistä sitten? [Eduskunnasta: Hyvä!] Liian helposti on unohdettu, mitä tapahtui kahdeksan vuotta sitten Krimin niemimaalla: Venäjä tuli ja miehitti, ja nyt sitten siitä ei puhu kukaan. Ja liian vähän puhutaan siitä, että Itä-Ukrainassa on taisteluissa kuollut 14 000 ihmistä — jos tässä ei ole kyse sodasta, niin mistä sitten?

Sitten vielä Suomen puolustusmateriaalin vienti Ukrainaan: Tässä pitää miettiä tilannetta niin, että mitä me toivoisimme, jos itse olisimme ukrainalaisten asemassa. [Timo Heinonen: Oikein!] Meidän pitää saada viedä tarvittavaa puolustusmateriaalia Ukrainaan. Vähintä on, että sinne lähetettävällä rahallisella avulla se on mahdollista ostaa.

Tilanne on vakava Ukrainassa, kun yhtään ei tiedä, mitä Venäjä seuraavaksi tekee. Tuemme presidentin, pääministerin ja hallituksen linjaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Lopuksi pääministeri, 2 minuuttia.

14.26 **Pääministeri Sanna Marin:** Arvoisa puhemies! Kiitän eduskuntaryhmiä puheenvuoroista. Tämä keskustelu mielestäni osoittaa sen, että Suomi on yhtenäinen, meidän ulko- ja turvallisuuspoliittinen linjamme on yhtenäinen, meillä on sama tilannekuva ja käsitys tästä tilanteesta, ja se on tietenkin valtavan arvokasta ja tärkeää.

Vielä myöhemmin tänään EU:n ulkoministerit tulevat keskustelemaan vastatoimista, reaktiosta Venäjän toimintaan. Oletettavissa on, että jo tänään päätetään uusista pakotteista Venäjää vastaan. Se, minkälaisia nämä pakotteet ovat, selviää sitten myöhemmin. Meillä on jonkin verran tietoa siitä, mitä nämä pakotteet mahdolliset koskevat. On myös tärkeää huomioida se, että tätä koordinoitua toimintaa tehdään yhdessä kumppanimaidemme kanssa. Yhdysvaltojen kanssa eritoten, mutta myös muiden kumppanimaiden kanssa on tärkeää,

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

että reaktio on yhtenäinen ja siihen ei jää aukkoja. Se on edellytys sille, että pakotteet myös käytännössä toimivat.

Olen myös samaa mieltä useiden puhujien kanssa siitä, että edelleen tässäkin tilanteessa meidän tiemme on tietenkin löytää diplomaattisia ratkaisuja, rauhanomaisia ratkaisuja tähän tilanteeseen. Ei ole Ukrainan, ei ukrainalaisten etu, että tilanne entisestään eskaloituu, joten ilman muuta keskusteluita varmasti tullaan jatkamaan ja käymään.

Edustaja Harjanne kysyi tästä Fennovoima-kysymyksestä. Työ- ja elinkeinoministeriö on jo aiemmin tänään ilmoittanut, että tästä tullaan tekemään myös turvallisuuskäsitelmä riskiarviota ja tämä prosessi on kesken. Mutta tätäkin arviota tullaan tältä osin tekemään. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Kuten on aiemmin päätetty, huomenna käydään huomattavasti laajempi keskustelu aiheesta.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

4. Välikysymys energia- ja polttoainehinnoista

Välikysymys VK 1/2022 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt annetaan vastaus Riikka Purran ym. välikysymykseen VK 1/2022 vp energia- ja polttoainehinnoista. Valtioneuvoston vastauksen jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Välikysymyksen ensimmäisen allekirjoittajan ollessa estyneenä pidetään aluksi ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään 5 minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Keskustelu, ministeri Lintilä.

Keskustelu

14.29 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Talouden lähtiessä liikkeelle koronakuopasta energian hinnat ovat Euroopassa nousseet merkittävästi viime syksyn aikana. Kysynnän ja tarjonnan välille syntyi epäsuhta. Hintojen nousut koskevat ennen kaikkea fossiilisia polttoaineita, siis kaasua, hiiltä ja öljyä, sekä päästökauppa-oikeuksia, jotka kaikki vaikuttavat myös sähkön hintaan. Sähköntuotantoa on siirtynyt kaasusta hiilelle kaasun hinnan noustua voimakkaasti. Käytännössä polttoaineiden ja päästöoikeuksien hinnat moninkertaistuivat vuoden aikana.

Kohonneet energian hinnat koskettavat kaikkia Euroopan maita. Fossiilisten polttoaineiden osalta tilanne on pitkälti yhtenevä koko Euroopassa, sähkön osalta vaihtelua on enemmän.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Vaikka sähkön hinta on noussut Suomessakin voimakkaasti, on sähkön hinta meillä merkittävästi alhaisemmalla tasolla kuin Keski-Euroopassa. Suomessa olemme huolehtineet monipuolisesta ja puhtaasta energiapaletista. Tuuli-, aurinko-, vesi- ja ydinenergialla on matalat tuotantokustannukset, mutta investointikustannukset ovat korkeat. Jos kysyntään pystytään vastaamaan näillä sähköntuotantomuodoilla, markkinahinta jää matalaksi.

Sähkön johdannaismarkkinoitten perusteella hinnat näyttäisivät laskevan ensi kesään mennessä takaisin normaalille tasolle. Pörssisähkön hinta on jo laskenut huipustaan. Joulukuun 21 tietojen perusteella sähkön kuluttajahinta on noussut Suomessa myös muita Pohjoismaita selvästi vähemmän. Tätä saattaa selittää se, että määräaikaisten sähkösopimusten osuus Suomessa on viime vuosina ollut noin puolet kaikista sähkösopimuksista.

Liikennepolttoaineiden hinnat ovat nousseet vuoden 2021 aikana etenkin raakaöljyn kallistumisen mutta myös biopolttoaineiden jakeluvuoroituksen kiristymisen ja biopolttoaineiden hintojen nousun myötä.

Maailmanmarkkinahinnat vaikuttavat siis suoraan Euroopan ja myös Suomen polttoaineiden hintatasoon, eikä nykyinen geopolitiikka tilanne paineita ainakaan kevennä. Venäjän yksipuoliset toimet Ukrainaa koskien, joita emme voi hyväksyä, lisäävät epävarmuutta energian maailmanmarkkinoilla, ja ennakoitavuus hintojen kehityksestä on nyt aiempaa heikompaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus vastasi perjantaina energian hinnan nousuun monella tarpeellisella ja tehokkaalla toimenpiteellä. Vastaukset ovat hyvin konkreettisia ja rahalla mitattavissa.

Työmatkavähennyksen enimmäismäärä korotetaan tämän vuoden verotuksessa 8 400 euroon. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä se nyt on?] Kilometrikaikasta matkakuluvähennystä omalla autolla kuljettaessa korotetaan myös 20 prosentilla määräaikaaisesti vuodelle 22.

Kriisin keskellä painivalle maataloudelle valmistellaan helpotusta tuotantorakennusten kiinteistöveron väliaikaisella poistamisella. [Juha Mäenpää: Kiitos!] Tämä käydään läpi myös komission kanssa.

Ilmastoystävällisten investointien osalta valmistellaan lainatakausmalli kotitalouksille ja asunto-osakeyhtiöille. Tarkoituksena on vauhdittaa rakennusten energiatehokkuuden merkittävää parantumista ja lämmitysjärjestelmien rakentamista uusiutuvia energianlähteitä hyödyntäviksi.

Lisäksi ammattidieselveijärjestelmän valmistelu aloitetaan. Työssä huomioidaan hallituksen ilmastotavoitteet.

Kallis energia pitää ottaa huomioon toimeentulotuessa. Hallitus antaa tästä suosituksen vastuuviranomaisille: asumisen kustannusten nousu pitää laskea mukaan tukien myönnettäessä.

Pienituloisten kotitalouksien osalta energian hintojen nousua kompensoidaan myös suoraan yleisessä asumistuessa ja toimeentulotuessa. Toimeentulotuen asiakkaille Kela maksaa sähkölaskun joko kokonaan tai osittain.

Hallitus laski viime vuonna teollisuuden sähköveron EU:n sallimalle veron vähimmäistasolle, mikä tukee yritysten kilpailukykyä. Lisäksi sähkön siirtohintoja on huojennettu merkittävästi.

Lisäksi kevään 2023 hallitusneuvotteluihin mennessä valmistellaan tulo- ja alueperusteista kohdennettua tukijärjestelmää kotitalouksille.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimista luopuminen ei tässä tilanteessa ole vaihtoehto. Uusiutuva energia ei ole syy hintapiikkiin. Kestävä vastaus on tehdä enemmän investointeja puhtaaseen energiaan Euroopassa. Ilmastotoimista luopumisen hinta olisi huomattavasti ilmastotoimista aiheutuvaa hintaa korkeampi.

Kysymyksessä ei eritellä, mistä veronkorotuksista tai käyttökielloista luopumisesta olisi kyse, mutta oletettavasti viitataan polttoaineiden valmisteveroihin ja kivihiilen kieltoon energiantuotannossa.

Kivihiilen käytöstä energiantuotannossa luovutaan vuoteen 2029 mennessä asiasta säädetyn lain perusteella. Luopuminen kivihiilen käytöstä energiantuotannossa tukee hallituksen asettamaa hiilineutraalisuustavoitetta vuodelle 2035 ja vähentää samalla merkittävästi meidän riippuvuuttamme fossiilisesta energiasta.

Ihmisten ja yritysten siirtymistä pois fossiilisista polttoaineista muihin käyttövoimiin tuetaan määrätietoisesti. Koska hinnannousun taustalla on nimenomaan fossiilisten polttoaineiden hinnannousu, fossiilisista irtautuminen auttaa suojautumaan myös hinnannousua vastaan. Investoinnit päästöttömään sähköntuotantoon toteutuvat tällä hetkellä suurelta osin markkinaehtoisesti, eivätkä nämä investoinnit aiheuta lisärasitetta veronmaksajille.

Hallitus ohjaa EU:n elvytysrahasta merkittävän summan kotitalouksien öljylämmityksen vaihtamiseen. Se on järkevää, koska öljyn hinta tulee valitettavasti jatkossakin vaihtelevaan voimakkaasti ja vaihtoehtoiset lämmitystavat ovat kotimaisia.

Jakeluvelvoitteen tarkoituksena on edistää uusiutuvien polttoaineiden käyttöä moottoribensiiniin, dieselöljyn ja maakaasun korvaamiseksi liikenteessä. Jakeluvelvoitteen taustalla on jo useamman hallituksen sopima tavoite vähentää liikenteen päästöjä 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

Suomessa liikenteen uusiutuvien polttoaineiden käytön edistäminen perustuu yllä kuvattuun jakeluvelvoitteeseen. Polttoaineiden verotuksen tarkoituksena ei ole edistää biopolttoaineiden käyttöä vaan verottaa kaikkia polttoaineita mahdollisimman objektiivisesti ja neutraalisti niitten energiasisällön ja elinkaarenaikaisen hiilidioksidipäästön perusteella.

Jakeluvelvoitteen käyttö biopolttoaineiden edistämiskeinona ei olisi nykyisten valtiontukisääntöjen mukaan sallittua, jos biopolttoaineiden verotaso olisi alennettu perinteisenä valtiontukilupaa edellyttävänä veronalennuksena.

Kaikki toimet, jotka vähentävät fossiilisen polttoaineen käyttöä, vähentävät riippuvuuttamme muista maista ja parantavat samalla kauppasettamme.

Sähköstämme yli 80 prosenttia ja jo lähivuosina liki kaikki tuotetaan hiilivapaasti uusiutuvilla ja ydinvoimalla, jolloin nouseva päästöoikeuksien hinta ei vaikuta siihen. Suomi tuo tällä hetkellä noin 20 prosenttia käyttämästään sähköenergiasta. Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitos ja nopeasti lisääntyvä tuulivoima tulevat jo tämän vuoden aikana lisäämään kotimaista sähköntuotantoa ja omavaraisuuttamme merkittävästi. Lisääntyvä tuulivoima muuttaa vuositasen positiiviseksi vuoteen 2030 mennessä, joissain skenaarioissa jo tämän vuosikymmenen puoliväliin mennessä.

Vahvistuvien tuontiyhteyksien myötä Pohjois-Ruotsin vesivoimaa on entistä paremmin saatavissa vuoden 2025 jälkeen, mikä tasaa vuodenaikaisvaihtelua ja äkillisiä muutoksia tuulivoiman tuotannossa.

EU:n perussopimuksen mukaan kukin jäsenvaltio päättää itse energiapolitiikastaan. Tästä syystä Suomen on vaikea puuttua toisten EU:n jäsenvaltioiden energiapolitiisiin ratkaisuihin. Toisaalta myöskään muut EU:n jäsenvaltiot eivät voi puuttua Suomen tekemiin

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

valintoihin. Kuten kysyjät hyvin tietävät, Suomi suhtautuu myös kriittisesti sosiaalirahaston perustamiseen.

Arvoisa puhemies! Sähkö ja lämpö ovat yhteiskunnan perushyödykkeitä. Suomen energiapolitiikassa olemme tehneet paljon oikeita asioita. Panostamalla puhtaan kotimaisen uusiutuvan energian tuotantoon suojaamme kotejamme ja talouttamme ulkoa tuotavien fossiilisten polttoaineiden nousevilta hinnoilta. Sähkö ja lämpö ovat toimitusvarmoja, eikä meillä ole laajaa energiaköyhyyttä. Sähköverkkomme on hyvässä kunnossa.

Olemme kuitenkin hyvin riippuvaisia tuontien energiasta ja sen myötä hinnanvaihteluista. Meidän kannattaakin panostaa entistä enemmän omavaraisuuteen energiantuotannossa sekä toimivaan sähköverkkoon. Investoinnit tuuleen, aurinkoon, bioenergiaan ja uusiin teknologioihin ovat yhä tärkeämpiä, unohtamatta ydinvoimaa ja vesivoiman tuottamaa säästövoimaa osana energiapalettiämme. Valmisteilla olevassa ilmasto- ja energiastrategiassa toimitusvarmuuden vahvistaminen onkin keskeinen näkökulma.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kymäläinen.

14.39 Suna Kymäläinen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oppositio nostaa välikysymyksessään esiin monia suomalaisia koskettavan ongelman. Energianhinnat ovat tosiaan nousseet rajusti viimeisen vuoden aikana. Polttoaineiden hinnat ovat korkeimmalla tasolla moneen vuoteen. Myös sähkön hinnassa nähtiin talven aikana rajuja hintapiikkejä.

Hintojen nousuun on monia syitä. Energian kysyntä on kasvanut koronan hellittäessä mutta tuotanto ei ole palautunut yhtä nopeasti. Myös sääolosuhteet ja turvallisuuspoliittinen tilanne vaikuttavat. Erityisesti raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan nopea nousu näkyy korkeana polttoaineen hintana tankatessa ja lämmitysöljyä tilatessa. Ongelma on maailmanlaajuinen. Suomessa energianhinnat ovat onneksi nousseet jonkin verran vähemmän kuin Euroopassa keskimäärin. Tästä on kiittämien Suomen pienempää riippuvuutta fossiilisesta energiasta. Se ei kuitenkaan lohduta niitä, joihin hintojen nousu pahimmin osuu.

Me kaikki tässä salissa olemme saaneet hätäntyneitä yhteydenottoja. Hintojen nousu ei jakaudu tasaisesti. Tilanne on erityisen kohtuuton niille, joille oman auton päivittäinen käyttö on välttämätöntä. Tarvitsemme nopeita toimia kansalaisten auttamiseksi. Siksi hallituksen apupaketti on tervetullut. Polttoaineiden ja energian hinnannousu ei saa olla este työssäkäynnille. Nopea apu kohtuuttomasti nousseisiin työmatkakustannuksiin onkin tarpeellinen päätös, joka auttaa erityisesti haja-asutusalueilla, missä välimatkat ovat pitkiä eikä autolle ole vaihtoehtoja. Ammattiliikenteen ahdinkoa helpottavan ammattidieselin valmistelu käynnistyy. Lisäksi valmistellaan lainantakausmallia ilmastoystävällisten investointien tueksi, helpottamaan latausinfra rakentamista sekä kaasu- ja sähköautojen konversioita ja hankkimista.

Nyt päätetyistä toimista nopeimmat eivät valitettavasti auta kaikkia pahimmassa ahdingossa olevia. Osa apukeinoista, kuten kohdennettu alueellinen ja tuloperusteinen tukijärjestelmä, vaatii ikävä kyllä pidempää valmistelua. Tämän valmistelun SDP:n ryhmä toivoo etenevän mahdollisimman nopeasti. Kiristynyt turvallisuuspoliittinen tilanne luo myös energiamarkkinoille epävarmuutta ja voi johtaa uusiin hintapiikkeihin. Lisätoimenpiteitä saatetaan vielä tarvita. SDP:n ryhmä on valmis arvioimaan uusia toimenpiteitä tilanteen mukaan.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! Oppositio nostaa siis esiin tärkeän asian. Harmi vain, että välikysymys on sisällöltään sekava, jopa ristiriitainen. Oppositioikin myöntää, etteivät kohonneet energianhinnat johdu hallituksesta. Niiden syy on fossiilisten polttoaineiden maailmanmarkkinahintojen raju nousu, joille hallitus ei voi mitään.

Sen sijaan hallitus auttaa kansalaisia selviämään hintapiikistä kohdennetuilla ja kustannustehokkailta toimilla. Taloudellisesti ja turvallisuuspoliittisesti on järkevää uudistaa taloutta niin, että riippuvuutemme kalliista ja rajusti hinnaltaan heittelehtivistä tuontipolttoaineista vähenee.

Hyvät perussuomalaiset, teidän ajamanne politiikka ylläpitäisi Suomen riippuvuutta ulkomaisesta tuontienergiasta ja jarruttaisi tarpeellisia investointeja. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Hallitus sen sijaan tukee kansalaisia tässä välittömässä tilanteessa. Teidän politiikkanne rahoittaisi öljynviejämaita, mikä vasta tulisikin pidemmän päälle kalliiksi suomalaisille. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuka se Lipponen on?] Välikysymyksessä moititaan hallituksen ilmastotoimia. Niiden tarkoitus on nimenomaan purkaa riippuvuus fossiilisesta tuontienergiasta. Se on isänmaallista, vastuullista ja järkevää politiikkaa. Ja sitä te tässä vastustatte opposition järeimmällä aseella.

Kokoomus ei kunniaksaan lähtenyt mukaan ristiriitaiseen välikysymykseen. Liiasta johdonmukaisuudesta ei kokoomustakaan voi silti syyttää, te olette vuoron perään esittäneet sähköverojen nostoja ja alennuksia. Hienoa kuitenkin on, että kokoomus nyt tukee monia niistä toimista, joita hallitus esittää.

Arvoisa puhemies! Koska nopeimmin vaikuttavat toimet eivät auta kaikkia, SDP edellyttää jatkotoimenpiteiden kiireellistä valmistelua. Hallituspuolueilla ei kuitenkaan ole opposition etuoikeutta luvata kansalaisille lähes miljardin tukia kertomatta, mistä rahat otetaan, [Juha Mäenpää: Vappusatanen!] ja heti seuraavassa puheenvuorossa kauhistella velkaantumista.

Kansalaiset tarvitsevat apua tässä tiukassa tilanteessa. Maailmanpoliittinen tilanne luo epävarmuutta energiamarkkinoilla. On tärkeää, että hallitus sekä reagoi tämänhetkiseen tilanteeseen että käynnistää uusien joustavien tukivälineiden valmistelun [Perussuomalaisten ryhmästä: Elpymispaketti!] vastaisuuden varalle. Tässä tilanteessa tarvitaan suunnitelmallisuutta, vakaata ja vastuullista politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen vastuullisella linjalla on SDP:n ryhmän täysi tuki. [Juha Mäenpää: Yllätys!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

14.45 **Leena Meri ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työssäkäynti on monelle kannattamatonta, maatalous on hätätilassa, kuluttajahinnat, kuten ruuan hinta, kasvavat, ja yritysten kilpailukyky heikkenee. Polttoaine- ja energiahintakriisi on iskenyt syvälle. Teimme välikysymyksen, jossa vaadittiin välittömiä toimia tilanteen helpottamiseksi. Olemme huolissamme, miten suomalaiset pärjäävät, ja eivät he tahdo enää pärjätä.

Hallitus julkaisi perjantaina toimia kriisin helpottamiseksi. Toimet esimerkiksi työmatkavähennyksen parantamiseksi ovat oikeasuuntaisia, mutta kahta asiaa ne eivät tee: ne eivät auta akuutisti eivätkä vaikuta hintoihin. Työmatkavähennyksen enimmäismäärän korottaminen koskee vain pientä osaa työmatkalaisista, ja kilometrikohtaisen vähennyksen korottaminen ei koske läheskään kaikkia. Jos olisitte halunneet auttaa koko työväestöä, olisitte madaltaneet työmatkojen omavastuuta. Työmatkavähennys ei myöskään laske

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

hintoja pumpulla — ei senttiäkään — eikä ensi vuonna saatava veronpalautus tai heinäkuussa laskettu veroprosentti nyt tällä hetkellä lohduta. Hallituksen toimenpidelistassa ei ole toimia, jotka parantaisivat yritysten kilpailukykyä tai alentaisivat esimerkiksi ruuan kuluttajahintoja.

No, mitä pitäisi tehdä? Ilmastopolitiikassa pitää ottaa järki käteen. Hallituksen ajama maailman kunnianhimoisin hiilineutraalisuustavoite tulee siirtää vuoteen 2050 eli samaan vuoteen kuin muissa EU-maissa. Pienen maan, jossa etäisyydet ovat pitkiä ja auto välttämätön, ilmasto kylmä, julkinen talous rapakunnossa ja vientisektori energiaintensiivinen, pitää tehdä asiat vastuullisesti vakaalla harkinnalla eikä lähteä poseeraamaan mallimaata.

Toiseksi Suomen pitää käyttää päästökauppatulot oman kansansa hyvinvointiin. Tuloja kertyi vuonna 21 päästöoikeuksien huutokaupoista yhteensä noin 409 miljoonaa euroa. Näitä rahoja EU-komissio hamuaa EU:n ilmastososiaalirahastoon ja haluaa napata lisätuloja joka vuosi 12 miljardia euroa jäsenmaiden päästökauppatuloista. Olemme esittäneet, että Suomen ei pidä antaa näitä tuloja, vaan käyttää niitä ilmastopolitiikasta kärsivien ihmisten ja alojen tukemiseen. [Eduskunnasta: Oikein!] Lisäksi päästöoikeuksien määrää tulee lisätä. Oikeuksien lisääminen vaikuttaisi sähkön ja polttoaineiden hintaan alentavasti. Mutta mitä tekee hallitus? Se kirittää komissiota päästöoikeuksien vähentämiseen.

EU:n ilmastofanatismille pitää sanoa ei. Pelkästään yksi EU:n ilmastopaketin esityksistä, päästökaupan laajentaminen, nostaa suomalaisten yritysten ja kotitalouksien kustannuksia puolellatoista miljardilla. Merikuljetusten hinta on nousemassa alkuvaiheen jälkeen yli miljardilla. Tieliikenteessä vuosikustannukset nousisivat sadoilla miljoonilla. Ilmastopaketti tulee iskemään tärkeisiin ventialoihimme, yrityksiin, omakotiasujiin ja kansalaisten ostovoimaan. — Miettikää.

Välittömänä toimenpiteenä perussuomalaiset esittää polttoaineiden jakeluvelvoitteen tason laskemista. Velvoitteen laskeminen olisi valtiontalouden näkökulmasta tehokkain tapa laskea polttoainehintoja, koska se tapahtuisi ilman välittömiä vaikutuksia kertyvien verojen määrään. Hallitus on sen sijaan kiristämässä jakeluvelvoitetta eli korottamassa hintoja. Perjantaina hallituksen esittämät toimenpiteet valuisivat näin Kankkulan kaivoon.

Verotukseen esitämme kolmea välttämätöntä toimenpidettä: polttoaineveroa on laskettava, sähköveroa on laskettava, dieselin käyttövoimaveron poistettava. No, mistä otatte rahat, sieltä ehkä kysytään, kun käyttövoimaveron poisto maksaisi suorina verotuloina yli 400 miljoonaa ja polttoaineveroa perussuomalaiset on esittänyt laskettavaksi yli 250 miljoonaa. No, eipä hätää, perussuomalainen laittaa asiat tärkeysjärjestykseen. Suomi maksaa 1,3 miljardia euroa vuodessa kehitysapua, josta suuria summia valuu Maailmanpankin mukaan eliitin veroparatiiseihin ja korruptioon. [Välihuutoja vasemmistoliiton ja sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmistä] Siitä kun lohkaisisi edes puolet, olisimme poistaneet käyttövoimaveron ja madaltaneet polttoaineveroa. — Arvokysymys.

On lisäksi huomattava, että veronalennuksia ei voi laskea vain suorina veromenetyksinä. Kun rahaa jää enemmän käteen, talous voi joka tavalla paremmin ja suomalainen voi paremmin ja verotulot nousevat.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei ole oikeasuuntaisista toimenpide-ehdotuksistaan huolimatta pystynyt reagoimaan riittävillä toimilla polttoaine- ja energiahintakriisin. Liikkumisen ja asumisen hintoihin ei ole tulossa riittävän vaikuttavia, nopeita toimia, ja näin ollen kuluttajahinnat pysyvät korkeina ja kilpailukyky heikkona. Tästä syystä esitän, ettei hallitus nauti eduskunnan luottamusta.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Marttinen.

14.50 Matias Marttinen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energian hinnat ovat nousseet rajusti tänä talvena. Suomalaiset ympäri maan ovat huomanneet tämän sähkö- ja kaukolämpölaskuissaan sekä bensapumpuilla. Myös yritysten kuljetuskustannukset ovat nousseet. Monessa perheessä on pohdittu, miten kasvaneet sähkö- ja lämmityslaskut saadaan maksettua. Pitkää työmatkaa ajavat ovat laskeneet, onko töihin ajaminen enää edes kannattavaa nousevien kustannusten vuoksi. Tilanne on karu muistutus siitä, miten monen suomalaisen talous ei kestä äkillisiä arjen kustannusten nousuja. Omasta palkasta tai eläkkeestä ei yksinkertaisesti jää rahaa säästöön.

Siksi ostovoiman vahvistamiselle on nyt suuri tarve. Hallituksen esittämän uuden tukihimmelin sijasta verotuksen keventäminen on varsin nopea ja suora keino lisätä ihmisten käteen jääviä tuloja. On hallitukselta tietoinen valinta ylläpitää korkeaa kokonaisveroastetta ja kireää työn verotusta. Vasemmistohallituksen kaudella ihmisten verotusta on edelleen kiristetty yhteensä yli 500 miljoonalla eurolla. Tämän suomalaiset tuntevat nahoissaan. Onko maamme vasemmistohallitus viimein valmis myöntämään, että ihmisten verotaakkaa on välttämätöntä keventää?

Arvoisa puhemies! Kokoomus ei ole puolue, joka etsii ongelmia. Me haluamme esittää ratkaisuja. Siksi julkaisimme viime viikolla seitsemänkohtaisen listan, jolla voidaan parantaa suomalaisten mahdollisuuksia selviytyä kasvavista sähkölaskuista ja polttoainekustannuksista.

Kokoomus keventäisi palkansaajien, yrittäjien ja eläkeläisten verotusta 800 miljoonalla eurolla. Kaikille tuloluokille kohdistuvat veronkevennykset ovat suora keino vahvistaa suomalaisten edellytyksiä selvitä arjen kustannuksista. Rahoituksen tälle olemme esittäneet vaihtoehtobudjetissamme.

Myös työmatkavähennyksen laajentaminen on perusteltua pitkien etäisyyksien Suomessa. Liikkumisen kustannukset eivät saa muodostua kenellekään työssäkäynnin esteeksi.

Polttoaineiden hinnannousun hillitsemiseksi esitämme jakeluvälvoitteen 30 prosentin aikataulun siirtämistä vuoteen 2035 saakka.

Kuljetuskustannusten laskemiseksi raskaalle liikenteelle on otettava käyttöön ammattidiesel monen muun Euroopan maan tavoin. Hyvä, että hallitus on nyt viemässä tätä asiaa eteenpäin.

Esitämme myös, että sähkön hintapiikkejä tasoitetaan alentamalla kotitalouksien sähköveroa väliaikaisesti talvikuukausien ajaksi. Sähköveron pudottaminen minimiin kahdeksi kuukaudeksi säästäisi sähkölämmitteisen omakotitalon sähkölaskusta yhteensä lähes 200 euroa. Vastaavia mekanismeja on käytetty esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa.

Kokoomus haluaa myös parantaa Suomen sähkömarkkinoiden toimintaa ja jatkaa sähkön siirtohintojen leikkaamista.

Nopeiden toimenpiteiden lisäksi meidän on katsottava hintapiikkien taakse ja vähennettävä Suomen riippuvuutta tuontienergiasta ja fossiilisista polttoaineista. Tarvitsemme lisää kotimaisia fossiilivapaan energian, kuten ydinvoiman, investointeja. Tämä on välttämätöntä, jotta yllättäviltä hinnannousuilta vältytään jatkossa. Suomen on oltava edelläkävijä myös pienydinvoiman käyttöönotossa.

Arvoisa puhemies! Kokoomus ei ole mukana perussuomalaisten laatimassa välikysymyksessä, koska emme löytäneet yhteisymmärrystä välikysymyksen sisällöstä. Välikysymyksessä on nostettu esiin aivan oikeita ongelmia ja ihmisten aitoja huolia, jotka jaamme,

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

mutta siinä esitetyt keinot ovat vastuuttomia ja epärealistisen kalliita. Perussuomalaisten ehdotusten hintalappua ei lasketa sadoissa miljoonissa vaan pikemmin miljardeissa euroissa. Kokoomuksen esittämällä fiksusti mietityillä täsmätoimilla saadaan apu ihmisille ilman miljardien aukkoa valtion tuloihin.

On kuitenkin isänmaalle eduksi, mitä lyhyemmäksi vasemmistohallituksen toimikausi jää. Suomi tarvitsee hallituksen, joka kykenee parantamaan suomalaisten elintasoja ja mahdollisuuksia vaurastua. Suomi tarvitsee hallituksen, joka kykenee korjaamaan talouden ongelmat, pysäyttämään velkaantumisen ja keventämään suomalaisten verotaakkaa. Tämä hallitus ei ole sellainen. Tämän johdosta esitän, herra puhemies, että eduskunta toteaa, ettei hallitus enää nauti eduskunnan luottamusta. [Timo Heinonen: Eikä kansankaan!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkonen.

14.56 Petri Honkonen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääseekö töihin? Pääseekö lääkäriin? Pääseekö kauppaan? Riittävätkö rahat? Onko lämpöä? Pysyykö firma tai maatala pystyssä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei!] Näitä asioita tuolla suomalaisissa kodeissa ja työpaikoilla nyt murehditaan: perusasioita ja arjessa pärjäämistä. Jätetään siksi lärväily sikseen. Se ei tee oikeutta tilanteen vakavuudelle eikä ihmisten ahdingolle.

Tähän lärväilyyn ei myöskään ole oikein millään puolueella varaa. [Juha Mäenpään välihuuto] Perussuomalaiset ovat olleet päättämässä hallituksessa sekä bensiinin että dieselin veronkorotuksista sekä myös sekoitevelvoitteesta, jolla lisätään uusiutuvien biopolttoainesten käyttöä. Totta kai nämä päätökset vaikuttavat lämmitys- ja polttoainelaskuihin siinä missä öljyn hinta, päästökauppa tai suurvaltapelikin. On siis joutavanpäiväistä rakennella paha hallitus—hyvä oppositio -asetelmaa. Suomalaisten pärjääminen on yhteinen asia varsinkin tällaisessa kiristyneessä tilanteessa. Ratkaisuja pitää nyt saada aikaan. Niitä ihmiset odottavat, eivät selittelyä tai syyttelyä. [Timo Heinonen: Juuri näin!]

Arvoisa puhemies! Hallituksen paketilla vastataan polttavimpiin ongelmiin. Työmatkavähennyksen parantaminen auttaa siinä, että ihmiset pääsevät kulkemaan töihin, etenkin pitkiä matkoja omalla autolla kulkevat.

Ammattidieselin valmistelu alkaa. Mukana tarkastelussa ovat niin tavara- kuin henkilöliikennekin. Moni yrittäjä on todella tiukoilla. Kuljetukset pitää turvata.

Maatalouden talousrakennusten kiinteistöveron väliaikaisella poistolla helpotetaan osaltaan maatalouden tilannetta, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos!] mutta viljelijät tarvitsevat pitkän aikavälin ratkaisuja kannattavuusongelmaan ja riittävän hinnan tuotteen.

Maatalouden tilanteen ja polttoaineiden hintojen korotuspaineen helpottamiseksi keskustaa esittää kotimaista hiilipörssiä. Siinä yritykset maksavat viljelijälle tai maanomistajalle tekemistään päästövähennyksistä ja vastineeksi yritys pääsee lähemmäs omaa hiilineutraaliustavoitettaan. Rahaa pysyy Suomessa, ja ilmasto kiittää. [Markku Eestilän välihuuto]

No miksi polttoaineiden verotusta ei alenneta? Siksi, että se on erittäin kallista ilman varmuutta siitä, että pumppuhinnat todella laskevat.

Eläkeläisiä, lapsiperheitä ja muita pienituloisia suomalaisia ja haja-asutusalueiden ihmisiä pitää auttaa. Siksi hallituksen pitää tulevana viikkoina seurata visusti tilannetta ja polttoaine- ja energiahintojen kehitystä muuttuvassa tilanteessa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Perusturvan parantaminen on aina vaikuttavinta köyhyyden helpottamista, ja tällä vaalikaudella olemmekin korottaneet pienimpiä eläkkeitä.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! Keskusta ei hyväksy polttoaineiden lisäveronkorotuksia. Pidemmällä aikavälillä pitää tehdä politiikkaa, jolla polttoaineiden veronkorotuksista päästään eroon ja riippuvuutta ulkomaisesta öljystä ja ennen muuta Venäjältä tuotavasta energiasta vähennetään. Samalla pitää huolehtia luonnosta.

Katsomme, että liikenteen verotus pitää muuttaa litraperusteisesta kilometriperusteiseksi. [Leena Meren välihuuto] Ulkomaiset, saastuttavat, fossiiliset polttoaineet pitää mahdollisimman laajalti korvata kotimaisilla, puhtailla, uusiutuvilla polttoaineilla. Esimerkiksi vetytaloudesta voidaan tulevaisuudessa saada sekä energiaa että työpaikkoja [Juha Mäenpään välihuuto] ja elinvoimaa maakuntiin.

Arvoisa puhemies! Ihmisten huolet ja suoranainen hätä pitää ottaa vakavasti. Me keskustassa kuuntelemme kaikkia järkeviä esityksiä. Suomalaisten pärjääminen on yhteinen asia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

15.00 Hanna Holopainen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreä eduskuntaryhmä jakaa kansalaisten huolen energian hinnan noususta. Opposition ehdottamat toimet eivät kuitenkaan olisi ratkaisu tähän huoleen, vaan ne tukisivat fossiilitaloutta — joka Suomen tapauksessa tarkoittaa myös riippuvuutta Venäjästä ja jatkuvaa rahavirtaa Suomesta Venäjälle.

Yhä edelleen oman auton käyttö liikkumiseen on välttämätöntä isossa osassa Suomea. Maailmanmarkkinoiden hinnannousu kurittaa niitä ihmisiä, joilla ei ole tarjolla vaihtoehtoa oman auton käyttämiseksi tai joilla ei ole ollut mahdollisuutta päivittää kotitalonsa lämmitysjärjestelmää. Erityisesti hinnannousu koskettaa kuljetusalan yrittäjiä sekä maanviljelijöitä raaka-aineiden hintojen nousun kautta. Pahiten pulaan joutuneiden hätään hallitus on vastannut viime viikolla tarkasti kohdennetuilla ja määräaikailla toimenpiteillä. Niillä saadaan pidettyä talouden pyörät pyörimässä ja valtiontalous raameissa.

Arvoisa puhemies! Hallitus tukee paketissaan erityisesti ihmisten työssäkäyntiä. Työmatkavähennyksen väliaikainen kilometrikorvauksen korottaminen ja vähennyksen enimmäismäärän korottaminen helpottavat monen autoa välttämättömästi työssäkäyntiin tarvitsevan tilannetta. Valitettavasti kuitenkin moni arjessaan autoa tarvitseva jää tämän avun ulkopuolelle, esimerkiksi opiskelijat, eläkeläiset ja pienituloiset osa-aikatyöntekijät. Vihreä eduskuntaryhmä muistuttaakin, että paketin lisäksi tarvitaan myös muita toimia. Nyt jos koskaan on myös hyvä hetki huolehtia siitä, että joukkoliikenteen tarjonta palautetaan suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa korona-aikaa edeltäneelle tasolle.

Arvoisa puhemies! Välikysymykset polttoaineiden hinnan noususta ovat meillä ja maailmalla hyvin yleisiä. Usein niissä oppositio yrittää laittaa öljyn markkinahintojen nousun hallituksen syyksi. Myös tätä välikysymystä vaivaa samanlainen ajatusvääristymä. Tällä kertaa syylliseksi hintojen nousulle on nimetty maan hallituksen tai EU:n ilmastotoimet ja ratkaisuksi on esitetty ilmastotoimista luopumista. Opposition esittämät toimet tukisivat fossiilitaloutta ja Venäjää, mutta ne olisivat myös valtiontalouden kannalta kestäättömiä. [Leena Meren välihuuto] Sekä sähkön että muun energian hinnannousun taustalla on pääasiassa fossiilisten polttoaineiden hinnannousu. Siksi esimerkiksi Energiategollisuus on korostanut, että ”ilmastotoimien jarruttaminen tässä tilanteessa ei olisi oikea ratkaisu, sillä sähkön hintaa on nostanut liiallinen riippuvuus fossiilisista polttoaineista”.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! Tälle ongelmatiikalle ei näy loppua niin kauan kuin taloudet nojaavat kaikkialla pääasiassa fossiilisiin energialähteisiin; hiileen, öljyyn tai maakaasuun. Tämä riippuvuus tuo mukanaan myös ilmastomuutoksen aiheuttamat ongelmat: kuivuuden yhtäällä, tulvat toisaalla, merenpinnan nousun, katovuodet, nälän, pakolaisuuden ja niin edelleen. Ilmaston lämpenemisen seuraukset näkyvät jo nyt tavattoman käytännöllisellä tasolla esimerkiksi maanviljelijöiden arjessa. Huonoon satovuuteen yhdistyivät energian ja raaka-aineiden hintojen nousut.

Siksi ainoa oikea pitkän tähtäimen ratkaisu ongelmaan on fossiilisesta energiasta irti pääsy, ja se tarkoittaa käytännössä ilmastotoimia. Tästä vihreät ovat puhuneet jo vuosikymmeniä. Tähän pyrkii nyt myös hallitus kunnianhimoisella ilmastopolitiikalla. Suomen kaltaiselle korkean teknologiaosaamisen maalle ilmastotoimet tuovat myös mukanaan kiinnostavia uusia tilaisuuksia. Kuten hallitusohjelma sanoo ilmastopolitiikasta: ”Edelläkävijänä Suomi voi olla kokoaan suurempi ihmiskunnan yhteisen haasteen ratkaisemisessa. Suomalaiselle tutkimukselle, osaamiselle, innovaatioille ja yrityksille tämä avaa uusia mahdollisuuksia.”

Arvoisa puhemies! Välttämättömien ilmastotoimien rinnalla me vihreät olemme puhuneet näiden toimien toteuttamisesta oikeudenmukaisesti. Olemme myös esittäneet keinoja, joilla energiasiirtymä voidaan toteuttaa sosiaalisesti oikeudenmukaisesti. Vihreä eduskuntaryhmä onkin tyytyväinen, että näitä toimia sisältyy hallituksen esittämään seitsemän kohdan pakettiin. On tärkeää vauhdittaa ja tukea kotitalouksien ja yritysten vapautumista fossiiliriippuvuudesta. Yksi uusista avauksista on, että energiaremontit tuodaan entistä useamman ulottuville. Liikkeelle lähtee myös toisen kotitalouksien ilmasto-oikeudenmukaisuutta lisäävän toimen valmistelu: uusi tulo- ja alueperusteinen tukijärjestelmä vastaa vihreiden esittämää mallia hiiliosingosta.

Arvoisa puhemies! Vihreä eduskuntaryhmä on tyytyväinen, että hallitus reagoi nopeasti ja etsi ratkaisuja monimutkaiseen tilanteeseen hyvässä yhteisymmärryksessä. Vihreä eduskuntaryhmä antaa hallituksen esittelemille toimille tukensa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivelä.

15.05 **Mai Kivelä vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energian hinnannousu on aiheuttanut monille suomalaisillekin isoja ongelmia. Onneksi riippuvuutemme fossiilienergiasta on keskimääräistä vähäisempää ja siksi hinnatkin ovat nousseet Suomessa muuta Eurooppaa vähemmän. Välikysymyksen jättäneiden perussuomalaisten fossiiliriippuvuutta pahentavalla linjalla olisimme paljon vaikeammassa tilanteessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mihinkähän perustuu?]

Hintojen nousun taustalla on useita syitä. Koronakriisin pahimman vaiheen hellitettyä kokonaisuusyntä on elpynyt samaan aikaan, kun tuotantoa on vähennetty ja kansainvälinen turvallisuustilanne sekä sääolosuhteet ovat nostaneet hintoja.

Onneksi Suomessa on tehty vakautta ja turvallisuutta pitkällä aikavälillä rakentavaa ja tuontipolttoaineista riippuvuutta vähentävää energiapolitiikkaa [Sheikki Laakson välihuuto] — puhun ilmastotoimista. Fossiiliriippuvuudesta eroon pääseminen on auttanut ja auttaa Suomea jatkossakin paitsi tekemään osamme ilmastokriisin estämiseksi myös suojaamaan suomalaisia geopolitiikan muutoksilta ja energian hinnannousulta. Fossiiliset tulevat vain kallistumaan tulevaisuudessa. Eli toisin kuin välikysymyksessä esitetään, ilmastotoimia ja fossiilisista irrottautumista ei pidä hidastaa.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että siirtymä kohti kestäväää energiantuotantoa tehdään oikeudenmukaisesti. Konversiotuet, energiaremonttituet ja latausverkoston tuet ovat kaikki jo toteutettuja ja rahoitettuja välineitä, joilla hallitus on siirtymää mahdollistanut. Myös sähkön osalta hallitus on toiminut jo aiemmin. Teollisuuden, konesalien ja maatalouden sähkövero alennettiin EU:n minimitasolle, ja alennettua sähköveroa laajennetaan tänä vuonna. Meidän kaikkien maksamia sähkön siirtohintoja on jo alennettu, ja vasemmistoliittolalle on tärkeää, että siirtohinnoilla tehtäviä monopolivoittoja leikataan jatkossakin. Öljylämmityksestä luopumiseen on jo tukea. Me esitämme, että energiaremonttitukea laajennetaan ja kehitetään, jotta jokaisella on mahdollisuus muuttaa kotinsa lämmitys kestäväksi. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä]

No, nyt hallitus on linjannut täsmätoimista, joilla se vastaa energian hintojen nousuun. Toimet painottuvat erityisesti liikenteeseen ja kohdistuvat kotitalouksiin, ammattiliikenteeseen sekä maatalouden yrittäjiin. Toimet sisältävät sekä lyhyen aikavälin että pidemmän aikavälin toimia.

Hallitus on lähtenyt siitä, että on oikein tukea ihmisiä akuutissa tilanteessa, ihmisiä, joiden on pakko käyttää autoa työmatkoillaan, pulaan joutuneita maatalousyrittäjiä, toimeentulotuesta sähkölaskua maksavia ja ammattiliikennettä. Silti on myönnettävä, että moni jää täsmäavun ulkopuolelle, esimerkiksi eläkeläiset ja vammaiset, joiden on pakko käyttää autoa. Onkin tärkeää esimerkiksi jatkaa pienten eläkkeiden korotuksia, kun vihdoinkin saatiin pää auki ja hallitus korotti kansaneläkkeitä ensimmäistä kertaa yli vuosikymmeneen.

Arvoisa puhemies! Vasemmisto painottaa konkretiaa reilussa siirtymässä. Pienituloisten ei pidä joutua maksajiksi. Me tarvitsemme kohdennettuja toimia niille, jotka tarvitsevat tukea siirtymässä pois fossiilisesta energiasta. Mitä suurempi osuus henkilön, kotitalouden tai yrityksen käytettävissä olevista tuloista menee sähkö-, lämmitys- tai liikennepolttoainelaskuun, sitä suurempia vaikutuksia näiden kallistuminen aiheuttaa. On tärkeää, että syrjäseudulla asuvien tilanne otetaan vakavasti. Erilaisille alueille tarvitaan erilaisia ratkaisuja. Joukkoliikennettä on parannettava kaupungeissa ja kaupunkien välillä, ja kaasutankkausverkostoa pitää laajentaa. Kestävän elämäntavan on oltava mahdollinen kaikille, ei harvoille. On muistettava, että yhteiskunta pyörii vielä suurelta osin fossiilisilla polttoaineilla ja siihen on edelleen kannustimia. Tämä tulee muuttua. Reilun siirtymän toiminnoilla voidaan varmistaa energiaoikeudenmukaisuus ja estää energiaköyhyys samalla kun energian käyttö muuttuu kestäväksi. Reilun siirtymän pitää olla konkretiaa, ei sanahelinää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Bergqvist.

15.11 **Sandra Bergqvist r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Det är ingen nyhet att sannfinländarna vill fälla regeringen, men det är ledsamt att man gör det för att vinna billiga poäng, inte för att hitta lösningar eller för att påverka utvecklingen. Om Finland skulle ha följt den sannfinländska linjen och gått in för att stöda användningen av fossila bränslen, ja då skulle vår situation vara rätt katastrofal. Bilisterna skulle påverkas av ännu hårdare höjda priser och energiräkningarna skulle vara betydligt högre än vad de är nu. Det är intressant att sannfinländarna gör en interpellation om de stigande elpriserna när de själva har föreslagit åtgärder som skulle höja priserna ännu mer.

Arvoisa puhemies! Energian ja bensiinin hinta on vakava haaste monille suomalaisille. Kuten hallituspuolueet ja myös kokoomus ovat huomauttaneet, bensaveron lasku olisi teho-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

ton ja äärimmäisen kallis toimenpide, joka ei kohdistuisi eniten hinnannoususta kärsiviin. Litrahinnan 20 sentin lasku maksaisi yhteiskunnalle noin 800 miljoonaa euroa.

SFP och svenska riksdagsgruppen anser att problemen ska lösas med åtgärder som är effektiva och hållbara. I fredags kom regeringen med flera riktade åtgärder som ett svar på de höjda bensin- och elpriserna. Avdraget för arbetsresor höjs, de högre boendekostnaderna ska bättre beaktas i beviljandet av utkomststöd, klimatvänliga investeringar ska stödjas och det skapas ett inkomstbaserat och regionbaserat riktat stödsystem för hushåll. Dessa är åtgärder för att hjälpa finländarna klara av sin vardag.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että ministeriö ryhtyy nyt selvittämään niin sanotun ammatidieselin käyttöönottoa.

Också lantbrukssektorns nöd har blivit allt tydligare och som en första åtgärd befrias vissa produktionsbyggnader från fastighetsskatt för detta år. Men krisen inom denna livsviktiga sektor beror inte enbart på världsmarknaden, utan på våra egna strukturer. Det bör för alla vara en självklar målsättning att bönderna får ett högre pris, ett skäligt pris, för sina produkter. Åtgärder måste vidtas genom hela livsmedelskedjan.

Arvoisa puhemies! Jos haluamme luoda pysyvän muutoksen, meidän on luotava edellytyksiä vaihtoehtoisille toimenpiteille. Hallitus on jo panostanut öljykattiloiden vaihtoon, infrastruktuuriin sekä sähköautoihin ja joukkoliikenteeseen siirtymiseen. Samalla meidän on avoimesti ja rehellisesti tunnustettava, että tarvitaan kohdennettuja toimenpiteitä hankaluuksissa olevien ihmisten auttamiseksi. Tämä koskee usein erityisesti maaseudulla asuvia ihmisiä.

Monet suomalaiset asuvat talossa, jota heillä ei ole varaa myydä tai jonka lämmönlähdettä heillä ei ole varaa vaihtaa. He ovat täysin riippuvaisia autosta, mutta heillä ei ole varaa vaihtaa uudempaan, vähemmän polttoainetta kuluttavaan autoon, sähköautoon vaihtamisesta puhumattakaan. Monet meistä joutuvat ajamaan pitkiä matkoja töihin, päiväkotiin ja lasten harrastuksiin. Monille suomalaisille tämä on suuri taloudellinen taakka. Heitä meidän on autettava, ja meidän on tiedostettava se, että ilmastosiiirtymä myös johtaa uudenlaiseen taloudelliseen haavoittuvuuteen. Tähän vastaamiseksi meidän on rakennettava turvaverkkoja, ja siksi on tärkeää, että jatkamme siirtymää sosiaalisesti kestäväällä tavalla. [Perussuomalaisten ryhmästä: No missä ne toimet?]

Ärade talman! Vår lärdom från de senaste månaderna ska vara att vi ska ha en hög självförsörjningsgrad vad gäller elektricitet. Genom att minska på vår användning av fossila bränslen är vi mindre beroende av andra länder. Energibeslut har nämligen också en säkerhetspolitisk aspekt. Vi i SFP är glada över att de allra flesta i Finland inser att energipolitik kräver långsiktighet och inte, som sannfinländarna, en konsekvens av sjunkande gallup-siffror. — Tack.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

15.16 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Suomen polttoaineeverot ovat EU:n kireimpiä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Niinpä!] Val-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

tio kerää tieliikenteestä noin 8 miljardia euroa veroja vuodessa. Lisäksi arvonlisävero kasvaa suoraan suhteessa polttoaineen markkinahintoihin. [Toimi Kankaanniemi: Näin menee!]

Polttoaineveroa perustellaan helppona ohjauskeinona päästöjen vähentämiseksi, mutta se toimii heikosti. Polttoaineveroa maksavat eniten ne pitkiä työmatkoja ajavat, joilla ei ole varaa uuteen, vähäpäästöiseen autoon tai sähköautoon. Harvassa asiassa ilmastopolitiikka, sosiaalipolitiikka ja työllisyys törmäävät näin selkeästi.

Hallituksen kaavailema työmatkavähennyksen korotus on yksittäisenä toimenpiteenä vaatimaton. On hyvä muistaa, että suurin osa suomalaisista palkansaajista ei hyödy työmatkavähennyksestä lainkaan ja sen omavastuu on varsin korkea.

Arvoisa puhemies! Onko hallituksen energiapolitiikan iso linja ”kylmät kodit, seisovat sorvit ja tyhjät lautaset”?

Värderade talman! Bränsleskatten motiveras som en enkel mekanism för att minska på utsläppen, men den fungerar dåligt. De som behöver köra bil långa vägar till arbetet och inte har råd med en ny bil med lägre utsläpp eller en elbil betalar de högsta bränsleskatterna. Majoriteten av de finländska arbetstagarna gynnas inte alls av reseavdraget och självriskan är för hög.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2016 yhdeksän itäisen EU-maan valtionpäämiehet varoittivat Euroopan komissiota, että Nord Stream 2 -kaasuputkella tulee olemaan vakavia geopolittisia seurauksia. Euroopan maat maksavat kovaa hintaa strategisista virhevalinnoistaan, eikä Suomi vältty niiden vaikutuksilta, vaikka olemme hoitaneet oman tonttimme paremmin kuin moni muu. EU:ssa me emme kuitenkaan ole ”äänetön yhtiömies”, vaan jäsenvaltiona meillä on mahdollisuus vaikuttaa unionin energiapolitiikkaan. Miksi olemme sitten olleet liian hiljaa omista kokemuksistamme ja antaneet Euroopan ajaa itsensä ojaan — riippuvuuteen maakaasusta, Venäjästä ja maanosan laajuisista, haavoittuvista sähköverkoista? EU:n taksonomiapäätös jätti myös ydinvoiman löysään hirteen.

Toisen maailmansodan energiapulan ja öljykriisin opetukset Suomelle olivat, että tarvitsemme kotimaista energiaa ja että energiantuotannossa kaikkia munia ei pidä laittaa samaan koriin. Perustettiin oma öljynjalostamo — huoltovarmuussyistä. Aloitettiin energiaturpeen tuotanto — huoltovarmuussyistä. Turpeesta on nyt käytännössä luovuttu, ja Sipilän hallitus sääti kivihiihkiellon. Mitä Helsingissä on otettu hiilen tilalle? Toistaiseksi pelkkää maakaasua. Kun yksi energiamuoto poistetaan mahdollisuuksien joukosta, tarvitaan jotain tilalle.

Arvoisa puhemies! Käynnissä oleva maatalouden kustannuskriisi on pitkälti energiakriisi. Sähkön, polttoaineiden ja lannoitteiden terävä hinnannousu osuu suoraan tilojen kannattavuuteen. Yhtälö on kestämaton. Arvoisat kollegat, ruokahuollon kriisiytyminen on potentiaalisesti koronapandemiaan verrattava uhka, ellei pahempi. Pelissä on nyt liikaa.

Komission esitys päästövähennyksistä aiheuttaa Suomen meriliikenteessä ja sitä kautta kilpailukyvyillemme tulevana vuosikymmeninä jopa miljardin lisälaskun. Johonkin on vedettävä raja.

Arvoisa puhemies! Tätä välikysymystä on selvästi tarvittu. Vihdoinkin hallitus on herännyt ammattidieselveijärjestelmän valmistelun aloittamiseen. Maatalouden tuotantokennusten kiinteistövero pitäisi pysyvästi poistaa.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

On toki hyvä, että hallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin helpottaakseen tilannetta, mutta esitetyt toimenpiteet ovat riittämättömiä. Vaikka suomalainen energiateollisuus hyötyy energiamurroksesta, toisessa vaakakupissa on monta muuta alaa ja elinkeinoa. Talot eivät lämpene visioilla, eikä utopioita ole toistaiseksi voinut syödä.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa edustaja Meren esittämää epäluotamuslausetta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

15.21 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ärade talman! Energian hinta tulee nousemaan tulevaisuudessa vielä enemmän. Venäjän toimet ja niitä seuraavat pakotteet tulevat vaikuttamaan polttoaineiden ja energian hintoihin selvästi nyt nähtyä enemmän, ja jos tämä eskaloituu täydeksi sodaksi, kukaan ei osaa ennustaa, mihin hinnat nousevat. Tähän tilanteeseen meidän kaikkien pitää alkaa varautua ja laatia suunnitelmia. Saksa keskeytti Nord Stream kakkosen — mielestäni meidän pitäisi ajaa Fennovoiman ydinvoimahanke alas. Tilanne on Venäjän suuntaan niin selkeä, että mielestäni erilaiset selvitykset eivät sitä miksikään muuta. Ydinvoimaa kyllä tarvitsemme, eli Pyhäjoelle pitää löytää uusi omistaja ja länsimainen operaattori.

Mutta palataan nyt tämän päivän aiheeseen. Tämä välikysymys tehtiin, koska ihmisillä ei ole varaa ajaa autoillaan ja lämmittää talojaan. Kun bensiinin ja dieselin ja sähkön ja ruuan hinnat nousevat enemmän kuin palkat, ihmiset köyhtyvät. Työssäkäyvät ja veroja maksavat ihmiset ja yrittäjät ovat Suomen taloudellinen selkäranka, ja haluamme puolustaa heitä. Asuntolainojen korot lähtivät myös nousuun, eli sekin tulee rokottamaan suomalaisen palkansaajan ja yrittäjän elintasoja.

Miksi meillä on maailman kovin ilmastotavoite olla hiilineutraali, kun päämarkkinamme ja muun Euroopan tavoite on paljon myöhemmin? Heikennämme itse kilpailua omaksi tappioksemme. Ilmastomuutoksen torjuntaan pitää suhtautua vakavasti. Päättäjien ja yrittäjäjohtajien on pakko ymmärtää, koska on vastuullista sitoutua koviin tavoitteisiin. Ja voi näyttää olevansa edelläkävijä, mutta vähintään yhtä vastuullista on pitää huolta, etteivät suomalaiset yritykset ja veronmaksajat kärsi siitä liikaa.

Arvoisa puhemies! Ärade talman! Hallitus on nyt sitten lopulta reagoinut polttoaineiden hintojen nousuun ja ottanut käyttöön varsinaisen pikalaastarin. Työmatkojen tukeminen on oikea suunta, mutta näin helpolla ei merkivää haavaa paranneta. Eläkeläisten asema säilyy yhä huonona, harrastuksiin kulkevien lapsiperheiden tilanne samoin. Maataloudessa on kriisi päällä, ja maatiloja lakkautetaan päivittäin. Heitä varten ollaan selvittämässä, meneekö kiinteistöveron tilapäinen poisto läpi EU:ssa. Samoin selvitetään ammattidieselin käyttöönottoa. Ei tässä vaiheessa kyllä enää pitäisi selvittää, kun maatilat ja kuljetusliikkeet alkavat olla selvitystilassa. Polttoaineiden maailmanmarkkinahinnoille emme voi mitään, mutta sekoitevelvoitteille ja verotukselle kyllä voimme. Minkälainen ympäristöteko se on, että kaikki maailman paistinrasvat rahdataan ympäri maapalloa ja tehdään siitä kallista biodieseliä? Hyvin lyhytnäköinen ratkaisu ja kokonaisuuden kannalta ei mitään järkeä, ja suomalainen autoilija ja yrittäjä maksaa. Tähän hallitus ei viime viikolla mitenkään puuttunut, eli hinnat tulevat nousemaan myös jatkossa.

Järkevämällä aikataululla ja tavoitteella olisi helpompi tasata kuluttajahintojen nousu. Hintojen nousuun pitäisi vaikuttaa verotuksella. Sähkön ja polttoaineen verotusta pitäi-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

si alentaa määräaikaisesti. Uusia suoria tukia ei pidä kehittää, koska nykyisin niitä on jo liikaa.

Arvoisa puhemies! Ärade talman! Liike Nyt on mukana tässä välikysymyksessä, koska olemme erittäin huolissamme siitä, että taloudellinen selkärankamme murentuu. Suomalaiset työntekijät ja yrittäjät pitävät maata pystyssä. Meidän pitää tehdä muutoksia ja kannustaa heitä jaksamaan. Hallitus ei ole oikeasuuntaisista toimenpide-ehdotuksistaan huolimatta pystynyt reagoimaan riittävillä toimilla polttoaineen ja energian hintoihin. Liikkumisen ja asumisen hintoihin ei ole tulossa riittävän vaikuttavia ja nopeuttavia toimia, ja näin ollen kuluttajahinnat pysyvät korkeina ja kilpailukyky heikkona. Tästä syystä esitetään, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä, 3 minuuttia.

15.26 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia puolueille ja eduskuntaryhmille puheenvuoroista. Lyhyet kommentit niistä.

Aika paljon tunnistettiin samoja tilanteita, joita itse asiassa yritin tuossa vastauksessakin tuoda esille. Täytyy myöntää, että sen tekeminen oli vähän haasteellista. Kysymyksessä on välikysymys, mutta itse asiassa välikysymyksen tekijät esittivät yhdeksän eri kysymystä, ja aikaa oli 10 minuuttia.

Ensinnäkin perussuomalaiset:

Tämä työmatkavähennys koskee noin 570 000:ta ihmistä, eli kyllä siellä jonkin verran sitten on niitä, joita tämä tulee koskemaan.

Yritysten kilpailukyvyn osalta sähköveron tiputtaminen EU:n minimiin oli aivan ääretömän tärkeä, ja se on tehty.

Tietysti tämä on mielenkiintoinen, tämä teidän kokonaispaketti. Ensinnäkin sen hinnan arvioiminen on verrattain vaikeaa, mutta väitän, että se on yli miljardi. Olette tietyllä tavalla keksineet rahoituksen ikiliikkujan eli nämä kehitysapurahat. Katselin tuossa hyvinvointialuevaalien aikana, että te laitoitte silloinkin sieltä miljardin, ja nyt meni taas miljardi, ja veikkaan, että seuraavassakin välikysymyksessä sieltä menee miljardi. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Olkoon se nyt mikä hyvänsä, mutta ehkä se jonkun verran nakertaa sitä uskottavuutta.

Kokoomuksen osalta täytyy sanoa, että sieltä löytyi paljon samoja piirteitä, joita allekirjoitan. Ehkä päällimmäisenä, joka tuli kyllä useammassakin puheenvuorossa, on tämä, että Suomen on vähennettävä riippuvuutta muualta tulevasta energiasta, eli se omavaraisuuden kasvattaminen. Tietysti pieni kauneusvirhe on, mutta niitähan nyt aina tapahtuu politiikassa. Teillähän vaaliohjelmassa oli kuitenkin sadan miljardin energiaveron korotus. [Arto Satonen: Sadan miljardin?] — Sadan miljoonan.

KD:n osalta täytyy sanoa, että ei me nyt EU-tasolla kovinkaan hiljaa oltu. Taksonomian osalta käytiin erittäin kovaa keskustelua nimenomaan ydinvoiman sisällyttämisestä taksonomian piiriin. Se pitää tietysti muistaa, kuten sanoin puheessani, että me emme voi vaikuttaa kansallisiin energiaratkaisuihin, ne ovat jokaisen maan itsenäinen asia. Saati sitten: se olisi hyvin mielenkiintoista, että me olisimme tällä hallituksella vaikuttaneet Keski-Euroopan kaasuputkitilanteeseen. Se on vähän kaukaa haettava nyt.

Pitää myös mieltää se, että kyllä me on hyödyttykin EU:n yhteisistä asioista. Sanotaan esimerkiksi EU:n sähköisen sisämarkkinat: ne toimivat tällä hetkellä ja niistä on ollut Suomelle selkeästi hyötyä. Kyllä täältä löytyy niitä.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Jaan myös edustaja Harkimon kanssa näkemyksen. Tämän päivän jälkeen on huomattavasti vaikeampaa ennustaa, mitä tulee olemaan energianhinta tästä eteenpäin — huomattavasti vaikeampaa.

Ja vielä Hanhikiven osalta: Sanoitte, että pitää löytää uusi omistaja. Valtiohan ei ole siinä omistajana.

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraavaksi avaan vastauspuheenvuoromahdollisuuden. Siinä pyydetään puheenvuoroja painamalla V-painiketta. — Edustaja Meri.

15.29 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Mitä tulee, ministeri Lintilä, tuohon teidän näkemykseenne siitä, että meillä on vääriä lukuja koskien sitä, miten verovähennyksiä saadaan: Autoliiton tiedotteessa on todettu, että esimerkiksi vuonna 2020 vain 26 000 henkilöä sai tuon maksimimääräisen matkakuluvähennyksen, eli kyllä esimerkiksi se luku on aika pieni tuohon teidän lukuunne verrattuna.

Sitten on hyvä huomata, että siellähän on aika tiukkoja rajoituksia, joihin te ette ole tekemässä muutoksia, elikkä pitää ensinnäkin ottaa julkisen mukaan ja sitten pitää olla työmatkaa 3 kilometriä ja odotusaikoja, eli ei se nyt ihan kaikille tule. Tämä on teidän hyvä huomioida, jos ette ole sitä sisällöllisesti niin tarkkaan katsonut.

Tässä keskustan ryhmäpuheenvuorossa penättiin ratkaisuja ja sanottiin, että me muut olemme jotain lärvästelijöitä. Ihmettelen kyllä vähän sitä, kun me nimenomaan odotettiin teiltä niitä ratkaisuja. Meillä kyllä on paljonkin ratkaisuja, mutta kun te ette tartu niihin — esimerkiksi tämä polttoaine- ja alennus. Kertokaa nyt ihmisille, mikä heitä auttaa huomenna, miten huomenna se lasku on pienempi, ei joskus vuosien päästä tai selvitysten jälkeen tai EU:lta kysyttyä. Te ette nyt vastaa tähän kysymykseen. Vetoatte monenlaisiin seikkoihin, ja syytätte meitä lärvästelystä. [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Marttinen.

15.31 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pidän tärkeänä sitä, että kun nyt olemme nähneet näitä hyvinkin voimakkaita energian ja sähkön hintapiikkejä, niin Suomessa hallitus tekee sellaista politiikkaa, joka vahvistaa suomalaisten ostovoimaa — on sitten kyse palkansaajasta, eläkeläisestä, yrittäjästä — jotta heillä on myös mahdollisuus varautua siihen, jos tällaisia tulee jatkossa. Nyt näin ei ole, meidän verotuksemme on erittäin kireää. Meillä on valtava määrä ihmisiä, jotka todella kamppailevat, että pystyvät selviytymään näistä kustannuksista. Sen takia nimenomaan ansiotuloveron kevennys on ollut meidän veropolitiikkamme keskeinen kärki, ja se pätee edelleen tähän. Verotuksen keventäminen on hyvin nopea keino, varsin tehokas keino. Ja nyt kysyisin valtiovarainministeri Saarikolta: kun olette myös tätä ansiotuloverotusta pitäneet esillä, niin minkäkaltaisiin toimenpiteisiin aiotte ryhtyä esimerkiksi kevään kehysriihessä [Puhemies koputtaa] asian osalta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Turtiainen.

15.32 Ano Turtiainen vkk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomessa ei ole omaa rahapolitiikkaa, joten välikysymyksen viittaus inflaatioon on täysin turha. Olisi-kin mukava kuulla, milloin perussuomalaisten riveistä lähdetään käymään kampanjaa eu-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

roa vastaan. Välikysymyksessä esitetty EU-kritiikki ei ole muutenkaan uskottavaa, koska PS ei tosiasiaassa käy EU-vastaista kampanjaa eikä yritä kääntää suomalaisia EU-liittovaltiota vastaan. Pelkkä tukipaketitikritiikki ei riitä. Nyt kriisin koittaessa PS on mennyt jopa hysteeriseen tilaan, jossa siitä on tullut lähinnä Natoa lobbaava puolue. [Eduskunnasta: Oho!]

Arvoisa puhemies! Vaikka välikysymyksen perustelut ovat osaltaan hauraita, sen ydin on silti kova. Mutta nähtäväksi jää, hetkauttaako se hallitusta millään tavalla. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

15.33 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lintilä, vastasitte, että taksonomiakeskustelussa ette olleet hiljaa EU-pöydissä. Mutta teillä on kokemusta liikemaailmasta, ja siellä ainoastaan tulokset lasketaan. Niin tässäkin asiassa, tämä asia nimittäin koski merkittävästi metsäteollisuuden menestystekijöitä, ja nyt metsäteollisuus on pettynyt, kun EU-jäsenmaat hyväksyivät taksonomian ilmastokriteerit, koska se lisää byrokratiaa ja lisää hallintoa ja heikentää sikäli meidän kilpailukykyämme.

Sehän oli kuitenkin niin, että Suomen kannanmuodostus asiassa kesti luvattoman kauan ja maaillemme ei jäänyt aikaa tehdä aktiivista EU-vaikuttamista ja kerätä näkemyksemme taakse riittävää määrää muita jäsenmaita. Miksi hallitus toimi näin myöhässä siinä asiassa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tavio.

15.34 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Hallitus kyllä reagoi nyt perussuomalaisten välikysymykseen, mutta kysymys kuuluu: miten te päädyitte näin surkeisiin toimiin? Tämä hallituksen esittämä työmatkavähennys kohdistuu kuitenkin vain osalle niistä työssäkäyvistä, jotka käyttävät omaa autoa, ja ennen kaikkea hallitus ei tarjoa mitään verovähennyksen ulkopuolelle jääville — esimerkiksi eläkeläisille tai lapsia kotona hoitaville vanhemmille hallitus ei tarjoa mitään. Ja nyt teillä kuitenkin on 140 miljoonaa tehdä lisää menoja, vaikka te olette meille jatkuvasti sanoneet, että eihän budjetti anna myöden. Kertokaa, hyvä valtiovarainministeri, edes nyt sitten vastavuoroisuuden vuoksi meille: mistä te ne 140 miljoonaa euroa otatte?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kymäläinen.

15.36 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On väärin sanoa, että hallitus ei tee mitään. Siis kyllä nämä viime viikolla päätetyt toimenpiteet ovat kuitenkin parempia kuin ei mitään, ja ne kuitenkin helpottavat työssäkäymistä. Selvitelään sitä mahdollisuutta tukijärjestelmästä, joka huomioi niin tulot kuin tuon alueellisuuden.

Allekirjoitan toki sen, että tässä salissa mielestäni puolueesta riippumatta olemme tunnustaneet tämän ongelman ja ehkä keinovalikoima on erilainen. Tarvitaan varmasti lisätoimia, mutta tässä huomiona, että ei tämä helppo harjoitus ole: kolmen sentin litrahinnan alennus maksaisi 150 miljoonaa euroa, ja verrokkina maailmanmarkkinahinta on nostanut litrahintaa viimeisen vuoden aikana 40—50 senttiä. Että kyllä tässä meillä kaikilla on pohdimista, kuinka tulemme tätä eriarvoisuutta liikennekustannuksissa ratkaisemaan.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ranne.

15.37 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen vastaukset ja selitykset ovat silppua ja hippusia. Esimerkiksi polttoaineen hinnat vaikuttavat niin laajasti tässä yhteiskunnassa, ettei ongelmia voi pitkän päälle ratkaista minkäänlaisella tukipolitiikalla. Jos mietitään tätä sähköistämistä, niin Suomessa voi olla vuonna 30 ehkä 750 000 ladattavaa ajoneuvoa, mutta vielä on yli 3 miljoonaa polttomoottorikäyttöistä autoa, pakettiautoa, kuorma-autoa, traktoria ja työkonetta. Ei näiden kaikkien kustannuksia voi kasvattaa ensin pidäkkeettömästi ja sitten paikata tukitoimilla ja kompensoinnilla. Jo loppuvat nämä maksajat tässä Suomessa. Eli ensin te rampautatte korkeilla hinnoilla koko kansantaloutta ja sen jälkeen jaatte tukea sinne toiseen suuntaan.

Ratkaisu, selkeä ratkaisu ilman silppua ja selittelyä, on polttoaineverojen ja maksujen alentaminen niin, että se kokonaishinta pysyy siedettävänä. Se on täysin mahdollista: meidän julkinen taloutemme on sellainen, että siellä pystytään pistämään asioita tärkeysjärjestykseen ja poistamaan niitä, jotka eivät ole välttämättömiä meille.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkonen.

15.38 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos ymmärsin oikein, niin tässä edustaja Meri esitti dieselin käyttövoimaveron poistoa. Jos se poistettaisiin, niin dieselin pumppuhinta tulisi nousemaan yli 20 senttiä. Eli se ei ole missään nimessä sellainen toimenpide, jota kannattaisi tehdä.

Mitä tulee tähän polttoaineveroon, niin ihmettelen tätä keskustelua, mitä tässä nyt käydään, koska jos vaikka laskettaisiin se ajatellaan vaikka seitsemän senttiä, mitä nyt esitettiin polttoaineveroa litralle, niin se huojennus olisi sille yhteiskunnan varakkaimmalle eliitille aivan samanlainen kuin kaikille muillekin. Miksi te haluatte yhteiskunnallisen eliitin kustannuksia myös kompensoida? Miksette halua kohdentaa heille, jotka autoilevat paljon? Nythän juuri tämä työmatkavähennys, yli 100 miljoonaa, on iso paketti, joka kohdistuu heille, jotka kaikista eniten autoilevat.

Mitä tulee kokoomukseen, niin tunnetustihan tämä autoveron poisto on ollut heidän lempihankkeensa, ja sehän tulisi ja auttaisi kaikista eniten heitä, joilla on varaa ostaa kalliita autoja.

Eli ei nyt kyllä oikein ole puhtaat jauhot oppositiolla pussissa tässä keskustelussa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

15.39 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy nyt edustaja Honkosen puheenvuoroa hieman ihmetellä, jos hän ei näe nyt yhteyttä siihen, mitenkä alueet eriarvoistuvat. Kun polttoaineveroa on nostettu viimeisen kymmenen vuoden aikana 60 prosenttia, sähköveroa on nostettu 150 prosenttia, sähkönsiirtohinnot ovat tuplaantuneet, [Välihuutoja] niin totta kai tämä aiheuttaa valtavaa eriarvoistumista alueiden kesken. Tästä kärsivät kaikkein eniten ne alueet Suomessa, joilla asuu vähävaraisia ihmisiä, kuten eläkeläisiä, ihmiset, jotka joutuvat paljon käyttämään autoa tai kahta autoa, ja ihmiset, jotka asuvat omissa kodeissaan ehkä jopa suoran sähkölämmityksen piirissä. Kyllä toivoisin, että kun te, edustaja Honkonen, nyt keskustan edustajana pidätte niin aluepolitiikasta huolta, niin tunnustatte tämän suuren eriarvoisuuden, mihin polttoaineverojen ja

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kaikkien energiaverojen korottaminen on johtanut. Ja sen lisäksi vielä yritysten ja teollisuuden kiinteät kulut nousevat, jolloin vientikilpailukyky häiriintyy. Että pientä kotiläksyjen uudelleen tekoa, arvoisa edustaja.

Puhemies Matti Vanhanen: Yritän ylläpitää sitä kulttuuria, että aina kun edustajan nimi mainitaan, on mahdollisuus vastauspuheenvuoroon. — Edustaja Meri.

15.40 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! En nyt käytä puheenvuoroa mainitsemalla kaikkia edustajia, kuten täällä jotkut toivoivat, mutta vastaan nyt kuitenkin edustajalle, että sehän on siis hallituksen toimista kiinni, mikä nousee ja mikä ei. En ymmärrä ollenkaan sitä logiikkaa, että te ette voisi ottaa dieselin käyttövoimaveroa pois ilman, että se hinta ei nouse. Sehän on teidän päätöksistänne kiinni.

Ja toisekseen te voitte päättää hallituksessa, että me olemme EU:n kanssa samalla linjalla eli vuoteen 2050 mennessä teemme näitä hiilineutraalisuustavoitteita. Te voitte vaikuttaa siihen. Älkää viitsikö hämätä ihmisiä.

Ja kun minä sanoin, että... Te puhuitte, että pitää olla ratkaisuja, ettei saa lärvästellä. Teille esitettiin välikysymys, ja nämä ratkaisut eivät kohdistu ihmisten arkeen. Eläkeläiset antoivat tiedonannon, siellä on vapaa-ajan harrastuksia, opiskelijoita. Siellä on valtava määrä ihmisiä, joihinka tämä ei kohdistu ollenkaan, ja sitä paitsi eivät kaikki saa auton työmatkavähennystä samalla tavoin. En nyt ollenkaan ymmärrä, miksi te väistelette ja syytlette meitä, kun on niin keho tämä teidän pakkinne, millä te tulitte.

Puhemies Matti Vanhanen: Ja Honkonen.

15.42 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mitä tulee tähän, kun jälleen kerran toistetaan tätä polttoaineen hintaa, niin tämä kehitys johtuu ennen kaikkea maailmanmarkkinahintojen kasvusta. Ja niin kuin tiedämme, tämä tilanne on maailmalla vakava, ne saattavat nousta entisestään. [Välihuutoja oikealta]

Mitä tulee työmatkavähennykseen, niin tutkitusti sitä saavat he, jotka käyttävät kaikista eniten omaa autoa omiin työmatkoihinsa, koska eivät voi julkista liikennettä käyttää, tämä on nyt hyvä muistaa. Ja sen takia se on toimenpiteenä erittäin tehokas — vaikkakin siitä jää moni ihmisryhmä osattomaksi, sen totta kai myönnämme.

Mitä tulee tähän edustaja Eestilän puheeseen, niin totta kai tiedostetaan se, että erityisesti maaseutu kärsii tästä polttoaineen hinnannostosta kaikista eniten. Sen varmasti tiedostavat kaikki täällä, että ne ihmiset kärsivät, jotka joutuvat autoa välttämättä käyttämään työ-säkäyntiin ja oman työnsä vuoksi, ja sillä on isot vaikutukset myös Suomen elinkeinoelämään. Juuri senhän takia tämä ammattidieselin valmistelu nyt käynnistetään, jotta ammattiautoilijat, joista lähes kaikki elinkeinot Suomessa ovat riippuvaisia, pääsisivät alemman polttoaineveron piiriin.

Puhemies Matti Vanhanen: Jos nimen yhteydessä ei mitään erityistä väitettä esitetä, niin silloin ei myönnetä puheenvuoroa — niin kuin tässä tapauksessa, edustaja Eestilän sijasta edustaja Heinonen saa puheenvuoron.

15.43 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se oli hyvin tehty.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Ministeri Kurvinen yhtyi meidän suomalaisten iloon jääkiekkoleijonien olympiakullasta. Kurvinen oli oikeassa sanoessaan, että olympiakulta piristi meitä suomalaisia, kyllä, mutta jo heti, arvon hallitus, teidän politiikkanne maanantaina masensi taas suomalaisia.

Ministeri Saarikko, kun te olitte peruspalveluministeri, te totesitte: ”Toimeentulotuki on nöyryyttävä ja pitää poistaa.” Se on nöyryyttävä, ja se pitää poistaa — näin totesitte 2018. No nyt kun energiahinnat ovat korkealla, niin rahaministerinä te vastasitte: ”Vaikka toimeentulotuen avulla, jos muutoin ei ole mahdollisuutta kotia pitää lämpimänä.” Mikä teidän ajatuksenne tässä nyt näin on muuttanut, että te ratkaisuksi ihmisten sähkölaskuihin, ruokaan, elämiseen osoitattekin nyt tätä toimeentulotukea?

Me olemme esittäneet sähköveron puolittamista. Voisitteko te sen ottaa käyttöön, ministeri Saarikko, ja mitä mieltä te, edustaja Hoskonen, olette siitä? [Jussi Saramo: Esititte myös sähköveron korotusta!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko, 2 minuuttia.

15.45 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useita eri näkökulmia vaativaan ja vakavaan tilanteeseen on salissa esitetty, ja varmasti yhteinen toiveemme on, että se ei vakavammaksi muutu, koska vallitsevalla ulkopoliittisella tilanteella voi olla heijastuksia myös tähän energiakeskusteluun.

Täällä on tiedusteltu sitä, miten hallitus aikoo rahoittaa esittämänsä toimet, joita ansiokkaasti energiasta vastaava ministeri Lintilä täällä esitteli. Verotulokertymä on ollut talouskasvun vuoksi verrattain hyvää. Se on palautunut oikeastaan likipitäen tai, voi kai sanoa, vähintään koronakriisiä edeltäneelle tasolle, kiitos yritysten työllistämisen ja totta kai myös korona-aikana kohdistettujen tukien, jotka pitivät taloutta pystyssä. Näin ollen tämä aukko, joka syntyy työmatkavähennyksestä, on siis aukko valtion verotuloissa, jonka rohkenimme ratkaisuna tehdä, koska verotulokertymä muutoin on ollut nyt verrattain hyvä.

Mutta juuri tästä samaisesta syystä, mitä edustaja Tavio tiedusteli rahoituspuolelta, hallituksen tehtävä on tasapainoilla välttämättömien ratkaisuiden äärellä liittyen siihen, mitä energiatilanne kansalaisille ja yrityksille ja maataloudelle on aiheuttanut, mutta toisaalta pitää huolta myös siitä, että ratkaisuiden taloudellinen vastuu säilyy. Siksi kohdistimme ratkaisuja täsmätoimenpiteisiin, joista ydin painottui vahvaan työllisyyspolitiikkaan siten, että työmatkavähennys oli hallituksen kärkitoimi.

Eläkeläiset ovat aivan perustellusti kyselleet, että entäpä heidän tukensa. Siksi haluan korostaa, että hallitus on jo alkukaudesta tehnyt ratkaisuja, jotka vahvistavat pienimpiä työeläkkeitä ja takuueläkkeitä useilla kymmenillä euroilla. Ne näkyvät edelleen joka ikinen kuukausi, ja niin ikään menot ovat indeksisidonnaisia. [Välihuutoja oikealta]

Mitä tulee tähän viimeksi kysyttyyn toimeentulotukeen, olen edelleen sitä mieltä, että perusturvan vahvistaminen juuri tämän hallituksen linjan mukaisesti on oikeaa politiikkaa — perusturvan vahvistaminen, jotta yhä harvempi joutuu turvautumaan toimeentulotukeen. Mutta koska järjestelmästä ei tule kerralla täydellinen, on oikein, että suomalaiset ovat asuinpaikasta riippumatta yhdenvertaisessa asemassa, ja hallitus selvensi omalla ohjeistuksellaan, että toimeentulotuen piiristä voi esimerkiksi ylikorkeaan sähkölaskuun saada avustusta riippumatta siitä, [Puhemies: Aika!] missä päin asuu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

15.47 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen paketti on kohtuullinen kompromissi. Ekonomistit ovat huomauttaneet, että bensiinin hinta on ollut aiemminkin korkealla. Esimerkiksi vuosina 2008 ja 2012 bensiinin hinta on ollut reaalisesti nykyisellä tasolla. Perussuomalaisten ehdotus olisi aiheuttanut mittavia lovia verotuloihin. On kuitenkin huomattava, että myös ammattidiesel-järjestelmän käyttöönotto aiheuttaisi arviolta noin 300 miljoonan euron loven verotuloihin. Kun vastaamme siihen todelliseen huoleen, mitä samanaikainen liikenteen ja sähkönhinnan kallistuminen on monille tuonut, niin on tärkeää arvioida, onko ne toimet aina kohdistettu hyvin ja oikein — mahdollisia rahanmenokohteita on aina monia.

Olisinkin kysynyt hallitukselta, minkälaista arviota on tehty ylipäättään korkeaan inflaatioon vastaamisessa. Se ei koske ainoastaan henkilöitä, jotka liikkuvat paljon työnsä puolesta autolla, vaan se koskee oikeastaan ihan kaikkia suomalaisia muun muassa ruuan hinnan nousuna.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

15.48 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos hallituspuolueen edustajan puheisiin on uskomisen ja kysytään, että mistä me meinataan mikäkin raha löytää, niin täytyy muistuttaa, että tällä hetkellä polttoaineesta arvonlisäveron tuottamana tulee 400 miljoonaa ekstrapä, jos hallituspuolueen edustaja äsken puhui oikeilla luvuilla. Se on jo puolet siitä, mistä äsken epäiltiin, että meidän pitäisi jostain rahoitus löytää.

Ja tämä teidän ammattidiesel-keskustelunne on oikeasti ihan höpöhöpöjuttua. Aikaa on enää ensi syksyyn asti, koska seuraavana keväänä on vaalit. Tässä on 2,5 vuotta nukuttu, ja nyt te kehtaatte tuoda, esittää, että te rupeatte jotain ammattidieseliä ajamaan. Te tiedätte oikeasti itsekkin, että se on [Välihuutoja vasemmalta ja keskeltä] ihan täyttä höpöhöpöjuttua. Nyt ihan oikeasti, laittakaa se hallitusohjelma kuntoon silloin, kun aloitatte tämän homman.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkinen, Matias.

15.49 Matias Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelliselle puhujalle korjauksena: valtiovarainministeriön arvio tästä arvonlisäverokertymän kohoamisesta on 60 miljoonaa euroa, ei suinkaan 400 miljoonaa.

Suurin syy tähän tilanteeseen, jossa nyt olemme, on todellakin maailmanmarkkinahintojen nousu, ja siihen ei sen enempää oppositio kuin Suomen hallitus pysty vaikuttamaan. Oppositio — niin perussuomalaiset kuin kokoomus — korjaisi tätä tilannetta erittäin huolesti kohdentuvilla keinoilla, jotka samaan aikaan eivät auta kaikista heikoimmassa asemassa olevia mutta maksavat valtiolle maltaita.

Työmatkavähennys auttaa yli puolta miljoonaa suomalaista ja tuo keskimäärin 250 euroa jokaiselle heistä. Se auttaa juuri heitä, joille työllistyminen ja työllisyys ovat kiinni työmatkasta ja nyt kohonneista kustannuksista.

Jo viime vuonna teimme ison muutoksen sähkönhintoihin sillä, että laskimme sähkön siirtohintoja uuden sähkömarkkinalain myötä. Nyt haluan kysyä ministeri Sarkkiselta: Kun nyt toimeentulotukeen on tehty näitä muutoksia, voisiko näitä samoja muutoksia tuoda myös asumistuen puolelle? Näettekö sille tarvetta?

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

15.51 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun täällä salissa käydään läpi pienituloisten ihmisten huolia, tuntuu siltä, että ne ovat kuin pisaroita valtameressä — sinne ne hukkuvat.

Sain viestin kansalaiselta, juuri siltä eläkeläiseltä, josta täällä tänään puhutaan: [Eduskunnasta: Minä sain myös!] ”Unohdettiinko meidän eläkeläiset, jotka asuvat syrjäseuduilla? Kauppaan on matkaa edestakaisin 50 kilometriä, ei julkista liikennettä, terveyskeskukseen sama matka, keskussairaalaan edestakainen matka 120 kilometriä, polttoaine yli kipurajan. Kyllä tämäkin pitäisi ottaa huomioon, kun korvauksia jaetaan muille.” Kysyisin nyt teiltä, arvoisat ministerit siellä aitiassa: mitä te vastaatte tälle henkilölle?

On hienoa, kun täältä kuului, että joku muukin on saanut viestin eläkeläiseltä. Kertokaa niitä viestejä täällä, ja erityisesti kun te hallituspuolueen edustajat niitä saatte, viekää ne tuonne ministeriaitioon. Parantakaa eläkeläisten asiaa. [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivelä.

15.52 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saksan päätös keskeyttää Nord Stream 2 -kaasuputki kuvastaa sitä, kuinka vahvasti energiakysymykset ovat kytkeytyneitä geopolitiikkaan. Onkin selvää, että Suomen kannattaa jatkaa investointia uusiutuviin, paitsi ilmaston, niin myös energiaomavaraisuuden takia.

No, tänään on kyllä opittu, ettei oppositiolla ole esittää toimivia ratkaisuja energian hintojen nousuun eivätkä opposition esitykset varsinkaan kohdennu oikein eivätkä ole pienituloisten apuna. Nyt sekä perussuomalaiset että kokoomus esittävät pienituloisten sijaan toimien kohdentamista ennemminkin parempituloisiin, ja sitten puheeni aikana täällä vielä vähätellään pienempien eläkkeiden korottamista [Välihuutoja oikealta] — ihmeellistä.

Ainoa kestävä ratkaisu, arvoisa puhemies, on siirtyminen pois fossiilisista polttoaineista ja päästöintensiivisestä elämäntavasta ja sen toteuttaminen oikeudenmukaisella tavalla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vasemmisto ei anna työttömille mitään vähennystä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

15.53 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Annetaan kiitosta siitä, että hallitus on saanut edes jotain aikaiseksi: tämä työmatkavähennysasia on ihan tarpeellinen, samaten tämä maatalouden tuotantorakennusten tilapäinen verovapaus, ja sitten jos ammattidieseliä saadaan eteenpäin, niin se on ihan hyvä myös. Mutta ihmettelen kyllä sitä, että kokoomuksen ehdotusta kohdistetusta sähköveron kevennyksestä talvikuukausina, joka on käytössä muissa Pohjoismaissa, ei otettu vakavasti. Toivon, että otatte sen vakavasti.

Mutta sitten kun vielä tullaan tähän polttoaineveroon, niin se asia, jota kansalaiset eivät tahdo ymmärtää, on se, että kun maailmanmarkkinahinta nousee, myös valtion ottama osuus nousee, koska alvi nousee siinä polttoaineveron ohella. Minä luulen, että olisi koko yhteiskunnan kannalta paljon järkevämpää ja tämän järjestelmän kannalta paljon hyväksyttävämpää, jos tämä valtion saama vero-osuus pysyisi koko ajan samana riippumatta maailmanmarkkinahinnasta, ja silloin myös verotulot olisivat ennakoitavampia. Toivoisin tähän ministereiltä kommenttia.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Sarkkinen, 2 minuuttia.

15.54 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Energiaköyhyys, se on jossain määrin valitettavasti todellisuutta myös Suomessa mutta ei onneksi siinä määrin kuin monessa Euroopan maassa. Paras tapa ennaltaehkäistä energiaköyhyyttä on pitää huolta tasaisesta tulonjaosta sekä riittävästä sosiaaliturvasta sekä vähentää riippuvuutta fossiilisesta tuontienergiasta ja mahdollistaa kaikille siirtymisen puhtaaseen energiaan ja uusiin teknologioihin. Hallitus on korottanut perusturvaa sekä pieniä eläkkeitä kautensa alussa, ja lisäksi tuemme kotitalouksia vihreässä siirtymässä.

Viime viikollahan hallitus päätti toimenpidepaketista, jolla energian hinnannousun aiheuttamia ongelmia pyritään lieventämään lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä. Työmatkavähennys auttaa monia työssäkäyviä, ja toimeentulotuessa voidaan huomioida köyhimpien kasvaneita energiakuluja.

Kuitenkaan kaikki energian hinnannoususta kärsivät ihmiset, kuten esimerkiksi monet eläkeläiset, eivät ole näiden mekanismien piireissä, kuten täällä on todettu. Sosiaaliturvatuudet ja eläkkeet ovat toki nykyisellään sidottu indeksiin, joka huomioi energian hinnannousun, mutta se tapahtuu vasta viiveellä. Asumistuessa myös huomioidaan energian hinta, mutta enimmäisasumismenot kuitenkin ovat sen verran matalalla tasolla, että se ei välttämättä reagoi kaikkien kohdalla riittävästi hinnannousuun, ja tämä osuus, jota ei voida ottaa huomioon asumistuessa, voidaan korvata toimeentulotuessa.

Mutta, arvoisa puhemies, koska nämä mekanismit eivät tavoita kaikkia, pidän tärkeänä, että hallitus päätti myös aloittaa uuden tukimallin valmistelun, jonka tavoitteena on lisätä energiaverojärjestelmän oikeudenmukaisuutta niin, että tässä uudessa tukimallissa voitaisiin huomioida tuloerot ja alue-erot sekä reagoida markkinahintojen äkilliseen nousuun. Meillä ei nykyisellään ole olemassa tällaisia mekanismeja, joita me voitaisiin ottaa riittävän nopeasti käyttöön, jotka kattavasti ja kohdennetusti auttavat ihmisiä, joten on hyvä, että tämän uuden tulo- ja alueperusteisen energiaturkimallin valmistelu aloitetaan, jotta näitä mekanismeja jatkossa olisi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

15.57 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lintilä antoi semmoisen kuvan, että en ymmärtäisi, mistä on kysymys Fennovoimassa ja että valtio ei ole siinä omistajana. Kyllä tiedän ihan tarkkaan, keitä siinä on omistajina. Mutta senkin ymmärrän, että omistajat eivät myönnä rakennuslupaa. Kysyisinkin ministeri Lintilältä: eikö ainoa tapa kaataa tämä projekti ole se, että rakennuslupaa ei myönnetä? Eihän tällä ole mitään tekemistä omistajien kanssa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Strand.

15.57 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! — Nyt mikkikin on päällä. — Tässä keskustelun alkupuolella joku totesi, että koska vientisektorimme on energiaintensiivinen, ei kannata poseerata ilmastotavoitteiden mallimaana. Isossa kuvassahan asia on juuri päinvastoin: ne investoinnit, joita nyt Suomeen tulee, esimerkiksi osana akkuarvoketjua, ovat nimenomaan osa tätä niin sanottua vihreää siirtymää, ja nämä toimijat nimenomaan edellyttävät puhdasta energiaa ja sähköä, ja ne edellyttävät

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

meiltä edelläkävijyyttä. Suomella on muutenkin äärimmäisen kovatasoista energia- ja ympäristöteknologian osaamista, jota joka päivä viedään maailmalle. Tulevina vuosina — näin jotain arvioita — globaalisti investoidaan 3 000—4 000 miljardia vuodessa puhtaisiin ratkaisuihin, ja jos Suomi pienenä, fiksuna maana ottaa tästä edes muutaman prosentin, niin varmasti selvittää sote-menoista ja pystytään laajemminkin veroja tässä maassa alentamaan.

Mitä tulee polttoaineiden hintoihin, niin ollaan varmaan kaikki samaa mieltä, että ne ovat sietämättömällä tasolla, ja sen takia toimia on nyt olemassa. [Puhemies koputtaa] Mutta kyllä tämänkin välikysymyksen allekirjoittajat tietävät, kuinka vähän hallitus loppupeleissä voi siihen de facto markkinahintaan vaikuttaa. [Leena Meri: Veroihin!] Muuten tuskin olisitte niitä... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kimmo Kiljunen, olkaa hyvä.

15.59 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä opposition tekemä välikysymys energian ja polttoaineiden hinnoista on kyllä ihan painava. [Leena Meri: Hyvä, kiitos!] Aihe on vakava, ja täällä ministerikin on jo todennut moneen kertaan, että tähän asiaan on syytä kiinnittää huomiota. Hallitus on myöskin tähän aiheeseen tarttunut ja nimenomaan työmatkaliikenteeseen pyrkii hankkimaan tukea vähennyksien kautta.

Arvoisa puhemies! Yhdyn kyllä niihin puheenvuoroihin täällä, että tämä ei valitettavasti ulotu kaikkiin kansalaisiin, jotka myöskin säännöllisesti käyttävät liikennevälineitä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hyvä!] Kysymys ei ole ainoastaan työttömistä, jotka ovat työmarkkinoiden ulkopuolella, vaan meillä on neljäsosa väestöstä — lähes 25 prosenttia väestöstä — eläkkeensaajia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Eläkkeensaajat joutuvat jatkuvasti erityisesti haja-asutusalueilla käyttämään yksityistä autoa, ja he ovat aidosti ulkopuolella nyt näiden helpotusten. [Leena Meri: Äänestäkää epäluottamusta hallitukselle!]

Suurella toiveella käännyin hallituksen puoleen siinä suhteessa, että miettikää myöskin eläkkeensaajien tilannetta tässä asiassa, koska ne polttoaineiden hinnat kuormittavat heitä aivan kohtuuttomasti. Kuitenkin eläketasot meillä ovat alhaiset; meillä on 40 prosenttia itse asiassa lähes köyhyysrajan pinnassa olevia eläkkeensaajia. Heille nämä ovat kohtuuttoman suuria. [Leena Meri: Äänestäkää epäluottamusta hallitukselle!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.00 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy sen verran paljastaa, että hallitus ja kokoomus eivät ole valmistelleet yhdessä näitä toimia, joista nyt hallitus viime viikolla kertoi. Jos vertaatte esimerkiksi oppositiopuolue kokoomuksen toimia ja hallituksen esittelemiä toimia, ne ovat lähes yhtäläiset. Siellä löytyy paljon hyviä keinoja, ja on ollut hienoa nähdä, että pystytään näin vakavassa asiassa toimimaan hallitus—oppositio-rajat ylittäen — ja tällaisessahan nimenomaan pitäisikin, kun on kyse työssäkäynnistä ja yrittämisestä, ja myöskin täällä on noussut eläkekeskustelu.

Jäin vain miettimään, kun aikaisemmin, ennen tätä välikysymyskeskustelua puhuttiin vakavasta Ukrainan kriisistä, että kyllähän nyt tämäkin Venäjän tekemä päätös saattaa vaikuttaa paljon enemmän, energian hintojen jo nähtyä suurempana heilahteluna. Miten me

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

pystymme tähän vastaamaan? Uskon, että silloin summat ovat aivan erilaisia kuin ne, mistä nyt puhutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

16.01 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus nosti työmatkavähennyksen maksimimäärää, joka koskettaa vain 26 000:ta autoilijaa. Tämä muutos tulee voimaan 1.7., eli akuuttiin kriisiin tällä ei ole mitään vaikutusta. Ministeri Lintilä, ketä se lohduttaa, että ensi heinäkuussa voi vähentää verotuksessa, kun töihin pitäisi päästä ensi viikolla? Kolme ongelmaa jää voimaan: Ensimmäinen koskee omavastuuosuutta, jota ei muutettu koskemaan vähätuloisimpia työssäkäyjiä. Toiseksi, suurin osa työssäkäyjiä ei voi vähentää todellisia kulujaan vaan saman hinnan kuin joukkoliikenteestä. Tämä siitä riippumatta, onko joukkoliikennettä edes mahdollista käyttää työssäkäyntiin. Ja kolmas ongelma koskettaa kaikkia muita kuin työssäkäyjiä, kuten edustaja Kiljunen mainitsi. Hallituksen esitys ei millään lailla auta työvoiman ulkopuolella olevia, kuten eläkeläisiä ja haja-asutusalueiden vähäosaisia.

Sitten vielä tästä ammattidieselistä. Siinä hallituksen tiedotustilaisuudessa mainittiin, että mahdollinen toteuttamismalli voisi ottaa tämän dieselin verotuen pois. [Puhemies: Kiitoksia!] Älkää missään nimessä tätä viekö kansalaisilta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.02 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä olisi paljon enemmänkin keinoja auttaa ihmisiä tässä tilanteessa, kun sähkön hinta ja polttoaineen hinta ovat nousseet kipurajoille ja sen yli. Olemme ehdottaneet muun muassa kotitalouksien sähköveron alentamista talvipakkaskuukausina. [Jussi Saramo: Ja nostamista!] Onko hallitus valmis tähän toimeen? Onko valmiutta edelleen leikata kohtuuttomia sähkön siirtohintoja? Onko valmiutta edistää energiainvestointeja ja pienydinvoiman käyttöönottoa? Onko valmiutta viedä läpi ammattidiesel hyvässä, toimivassa muodossa eikä ainoastaan selvittää sitä?

Me kannatamme tätä työmatkavähennystä ja esitimme sen korottamista myöskin meidän omassa keinovalikoimassamme. Mutta on totta, että se ei auta kovin monia — se ei auta muun muassa eläkeläisiä, niin kuin täällä on hyvin todettu. Ja siitä syystä kaikkein kestävin keino vahvistaa ihmisten ostovoimaa ja niitä käteen jääviä tuloja olisi keventää työn ja eläkkeiden verotusta. Miksi tämä ei [Puhemies koputtaa] missään vaiheessa käy hallitukselle? [Leena Meri: Ei tälle hallitukselle käy mitkään veronalennukset!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

16.03 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä toivoisin, että kollegat muistaisivat sen tilanteen, jossa Eurooppa ja maailma tänään on. Välikysymyksen ehdotukset käytännössä lisäisivät Suomen riippuvuutta Venäjän energiasta ja myös rahavirtoja Suomesta Venäjän eliitille. Nyt on korkea aika ymmärtää, että tänä päivänä isänmaallisuus tarkoittaa myös ilmastotoimia, irtautumista fossiilisesta energiasta. Hallituksen tekemien päätösten yksityiskohtia voi toki kritisoida, mutta kokonaisuutena pidän sitä varsin tasapainoisena pakettina. Se ei palkitse fossiilisten polttoaineiden käytöstä eli ei kan-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

nusta fossiilisten käytön lisäämiseen mutta sen sijaan tarjoaa keinoja irtautua, ja lisäksi erityisesti työssäkäyville [Puhemies koputtaa] tarjoaa auttavaa kättä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.04 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustajat Mäkynen, Honkonen ja Strand ovat muistutelleet oppositiota siitä, että energian hinnannousun taustalla on maailmanmarkkinahintojen nousu. No, se on totta kai osittain aivan totta, mutta ei pidä yrittää pestä käsiä siitä, että hallitus tämän hallituskauden alussa välittömästi teki polttonesteitten hinnankorotuksen, joka on toteutettu porrastetusti siten, että vaikutukset näkyvät joka ikinen vuosi — joka ikinen vuosi, tällekin vuodelle 250 miljoonaa euroa lisää kuritusta maantiellä liikkuville.

Kristillisdemokraatit ovat tehneet kaikkina näinä vuosina vaihtoehtobudjetissaan esityksen siitä, että tämä hallituskauden alussa tehty korotus peruttaisiin. Tämä olisi realistinen ja hyvä tapa, millä voisimme tässä tilanteessa vastata nyt tähän liikkujien kustannusten nousuun.

Tässä yhteydessä haluan myös muistuttaa siitä, [Puhemies koputtaa] että maatalous on tällä hetkellä syvässä kriisissä. [Leena Meri: Häättilassa!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

16.06 **Jussi Saramo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että hallitus on tehnyt täsmätoimia, mutta tärkeitä on kuitenkin parantaa ihmisten toimeentuloa, kuten tässä on käynyt ilmi.

Minusta oli todella surullista, että perussuomalaiset eivät tunne pientä eläkettä saavien arkea. Teiltä naureskeltiin, että kansaneläke nousi vain eurolla. Oikeasti täyden kansaneläkkeen tasokorotus oli 34 euroa kuukaudessa. [Toimi Kankaanniemen välihuuto] Se lähes 400 euroa vuodessa on 400 enemmän kuin mihin perussuomalaiset, kristilliset, kokoomus ja Harkimo hallituksessa ollessaan pystyivät. [Välihuutoja] Vaikka se on liian vähän, niin kyllä se on.

Ja kun sanottiin, että millaista palautetta me kansanedustajat saamme, niin kyllä se on koettu todella tärkeäksi lisäksi näiden ihmisten toimeentuloon. Meillä on yli 600 000 eläkeläistä, joiden kokonaiseläke on alle 1 300 euroa kuukaudessa, [Leena Meri: Nimenomaan!] ja he ovat tästä korotuksesta hyötynneet.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.07 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on todella eläkeläisköyhyys todellinen ongelma, ja nämä energialaskut ja myös ruoan korotus ja moni muu, mikä menee hintoihin, vaikuttavat eläkeläiseen jo tänä päivänä.

Minulla on ehdotus. Hallitus, palatkaa siihen, mikä oli taannoin muutama vuosikymmen sitten: indeksikorotukset tehtiin puolivuositain. Jos tehtäisiin heinäkuussa eläkkeisiin indeksikorotus, niin eläkeläiset pysyisivät tässä mukana. Voitteko luvata, että näin tulaaan vastaan eläkeläisiä?

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Toinen asia on tämä maatalous. Me tiedämme, että verotus ei ole EU-asia vaan se on kansallinen asia. Kysyn ministeri Lintilältä: miksi tämä maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poisto yhden vuoden ajalta pitää kysyä EU:lta, kun ei sille kuulu verotus? [Puhemies: Kiitoksia!] Tehkää se pysyvänä ja heti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Malm, olkaa hyvä.

16.08 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Energia on myös huoltovarmuus- ja energiaomavaraisuuskysymys. Sitomalla itsemme fossiilisiin polttoaineisiin sidomme itsemme myös öljyntuottajavaltioihin, pääasiassa Venäjään. Päästöttömiin ratkaisuihin, kuten tuuli- ja aurinkovoimaan, energian varastointiin ja kierrättämiseen sekä synteettisiin teknologioihin, panostaminen on panostus myös huoltovarmuuteen.

Meillä on siis kestävän kehityksen mukaisia ratkaisuja jo tässä maassa. Lappeenrannan yliopisto on tutkinut muun muassa synteettisiä polttoaineita todeten, että polttoaineen tuotantoon tarvittava teknologia on kypsä teolliseen kokoluokkaan. Synteettinen metanoli on mahdollisuus Suomen liikenteen ja koko teollisen tuotannon vapauttamiseen fossiilisten energialähteiden käytöstä. Kysyisinkin: onko hallitus ottanut nämä synteettiset polttoaineet yhtenä vaihtoehtona huomioon näihin polttomoottorilaitteisiin, näillä kun voisi ajaa mopolla ja autolla ja vaikka veneellä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Myönnän vielä edustaja Elomaa vastauspuheenvuoron ja sen jälkeen ministeri Lintilä, 3 minuuttia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

16.09 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otetaan nyt se maalla asuva pieneläkeläinen. Miten hän selviää järkyttävän suurista, nopeista energianhinnan nousuista? Vastaus on: ei mitenkään. No, entäs sitten viljelijä, joka miettii, pystyykö laittamaan pellolle enää lannoitteita, siemeniä? — Ei pysty. Huoltovarmuus ja meidän ruuan tuotanto ovat vaarassa. Entäs maalla asuva työssä käyvä, joka ehdottomasti tarvitsee sen auton, koska julkista liikennettä ei ole? Yritykset ovat vaikeuksissa — ammattidieseliin vauhtia. Kaikki tämä, koska energian hinta, sähkö, bensa, diesel, ovat pilvissä. Ministeri Lintilä luetteli hyviä toimia, mutta aivan riittämättömiä vielä.

Hallitus, ydin on se, että te ajatte ilmastotavoitteita, jotka eivät ole EU:n vaatimalla tasolla, vaan paljon, paljon kunnianhimoisempia. Ja se on yksi syy kansalaisten elämän kurjistamiseen. [Puhemies koputtaa] Tuletko perussuomalaisten linjalle ja otatte vähän takapakkia? [Antti Lindtmanin välihuuto — Leena Meri: Ei tietenkään tule, maksoi mitä maksoi!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lintilä, 3 minuuttia, olkaa hyvä.

16.10 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Yritän nopeasti käydä nämä läpi.

Edustaja Östman kysyi, miksi hallitus viivyteli taksonomiassa. Emme viivytelleet, koska me olimme koko ajan neuvotteluissa EU:n puolella. Se, että siitä ei täällä isompaa meteliä tehty, johtui oikeastaan siitä, että haluttiin saada hallituksen sisällä sanamuodot sellai-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

siksi, että kaikki pystyivät seisomaan niitten takana. Yksi vaikuttava tekijä oli toisaalta koronakin. Mielellään olisi silloin tuolla Brysselin käytävillä kerrankin ollut.

Edustaja Meri, ne 250 miljoonaa, mitä te liikennepolttoaineveroaa meinasitte laskea, on 5 senttiä letkun päässä [Leena Meri: Paljonkos teillä on? Nolla!] edellyttäen, että letkun hoitaja päättää sen siirtää hintoihin.

Nämä ovat, mitä edustaja Juvonen sanoi, valitettavia ja vaikeita tapauksia. Minä erittäin hyvin tunnistan tuon ongelmatiikan, joka tulee tuolta ulkopuolelta, ja se on ilman muuta sellainen. Aiemmin kerrottiin sitä, mitä siinä on tehty eläkeläisten puolelle, ja eihän se paine sieltä ole vähentynyt, kyllä se on huomioitava.

Edustaja Kivelä sanoi yhden keskeisen asian. Kyllä se ”fossiilisista pois” on se aivan keskeinen johtajatus. Kun olen itse tavannut öljymaitten energiaministereitä, niin he pohjivat tällä hetkellä sitä, kuinka he pystyvät vähentämään omaa riippuvuuttaan öljystä. Jos tilanne olisi toinen, niin tuskin he sitä tekisivät.

Edustaja Satonen, ihan hyvät kommentit, ja tietysti valtio tienaa alvin mukana, mutta jos me laitettaisiin joku lattiahintamekanismi, jossa ylimenevä me kompensoitaisiin, niin minä luulen, että naapurin puolella hyvinvointirahaston hoitajat olisivat erittäin tyytyväisiä.

Edustaja Harkimolle: En missään nimessä tarkoittanut, ettette ymmärrä tätä tilannetta. Mutta nyt täytyy ensinnäkin huomata, että mitään rakennuslupahakemusta ei ole sisällä, ja senkin kanssa me joudutaan lainmukaisesti elämään. Se, mikä se käsittely tulee olemaan, on sitten tietysti eri asia.

Edustaja Junnilalle työmatkavähennyksestä: Niitä on kuitenkin 570 000 ihmistä, jotka ovat ottaneet työmatkavähennystä. Eli kyllä minä puhuisin ihan merkittävästä määrästä.

Nyt hyvin nopeasti:

Grahn-Laasonen ja tulovero: joo-o, tietysti se on sellainen, joka vaikuttaa, mutta ne liikumatilat ovat tällä hetkellä pienet.

Edustajan Malm puhui synteettisistä polttoaineista. Jatkuvasti käydään sitä keskustelua, tyyliin justiin Lappeenrannan yliopiston kanssa.

Ja edustaja Kankaanniemi kysyi näistä maatalouden tuotantorakennuksista, miksei sitä laiteta suoraan. Se joudutaan käyttämään Brysselissä sen takia, koska se on poikkeus yleisestä järjestelmästä, silloin se joudutaan Brysselin kautta pyörittämään. Ei se ole meidän oma valinta. [Leena Meri: Hyvä liittovaltio!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt siirrytään puhujalistaan. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

16.14 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Tämän välikysymyksen aihe on erittäin tärkeä ja tavallista kansalaista koskettava sekä ajankohtainen. Ketäpä tavallisista ihmisistä energian ja polttoaineiden karmea hinnannousu ei närästäisi. Globaali ahneushan tämän kurjuuden on saanut aikaiseksi, ja Suomihan on siinä päättäjiensä johdolla täysillä mukana. Keskiluokkaahan näillä toimilla ollaan tahallaan tappamassa, eli tarkoitus on jakaa kansa kahtia: köyhiin ja rikkaaseen eliittiin. Ja jotta eliitti voisi ohjailla köyhää kansaa ja kurittaa sitä lisää, myös maan omavaraisuutta on ajettu täysillä alas, puhumattaan itsenäisyytemme tuhoamisesta.

Todellakin nämä asiat koskettavat kansalaisia. Mutta sehän tässä onkin olennaista, koska koko tämä välikysymysnäytelmä on nimenomaan tehty kansalaisten harhaanjohtamiseksi. [Ville Tavio: Osallistut näytelmään kuitenkin!] Jos nyt oltaisiin aidolla asialla, väli-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kysymyksen aloitteentekijä olisi kysynyt mukaan koko opposition sekä olisi yrittänyt saada mukaan myös hallituspuolueiden edustajia. [Leena Meren välihuuto] Nyt edes kaikkia oppositiopuolueita ei kysytty mukaan.

Hyvät kansalaiset! Isoimmat oppositiopuolueet tekevät näitä välikysymyksiä vuorotellen ja pelkästään siksi, että saisivat teiltä kansalaisilta kannatusta. Ja vaikka eduskuntaryhmien kansliat on teidän kansalaisten varoilla palkattu niin täyteen avustajia, että päät kolisevat yhteen, silti ei osata enää edes peitellä näitä näytelmiä. Sen sijaan, että kirjoitettaisiin kokonaan uusi välikysymys, käytetään härskisti allekirjoituspohjina jopa edellisiä välikysymyksiä, ja tämä jos mikä on alentavaa kansalaisia kohtaan.

Tämän takia eduskunnan kansliasta otettiin VKK:n eduskuntaryhmään yhteyttä ja kysyttiin, onko edustaja Turtiainen mukana tässä välikysymyksessä. Kuitenkaan tähän välikysymykseen liittyen kukaan ei ole ollut minuun missään yhteydessä. Nimeni on ilmeisesti ollut jossakin vanhassa allekirjoituspohjassa ajalta, jolloin olin vielä perussuomalaisissa, ja sitä ilmeisesti käytettiin tässä välikysymyksessä, mutta toki kuulemma nimeni oli kynällä yli vedetty. Siis ihan oikeasti, tällaiselle toiminnalle nauraa jo metsien eläimetkin. No ei siitä sen enempää, mutta toimikoon tämä yhtenä todisteena tästä teatterista ja siitä välinpitämättömyydestä, jota kansalaisia kohtaan täällä harrastetaan.

Arvoisa puhemies! Välikysymysten tarkoituksena on aina kaataa istuva hallitus. No kaataako tämä välikysymysnäytelmä Marinin hallituksen? [Antti Lindtman: Ei, ei kaada!] Siihen tuskin kukaan uskoo. Minä silti toivon, että tämä kelvoton hallitus kaatuisi. Toivon sitä jo senkin takia, että ihmiset pääsisivät näkemään, että mikään ei muutu, vaikka hallitus muodostettaisiin nykyisen opposition johdolla. [Ville Tavio: Sellaista demokratiaa on!] Ehkä viimeistään sen uuden hallituksen toimien kautta koko Suomen kansa sitten ymmärtäisi, kuinka sairaan laittomassa tilassa tämä maa oikeasti on.

Arvoisa puhemies! Tulen äänestämään hallitusta vastaan, mutta esitän jälleen myös epäluottamusta koko eduskunnalle jo senkin vuoksi, että Suomi presidentin ja ulkopoliittisen johdon johtamana uhittelee nyt korruptoituneen lännen selän takaa suurvallalle, joka on rajanaapurimme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkynen, Matias, olkaa hyvä.

16.19 Matias Mäkynen sd: Arvoisa puhemies! Koronakriisin aiheuttama tuotannon ja toisaalta kysynnän heilahtelu on nostanut öljyn maailmanmarkkinahintaa. Norjan vesivoiman tyrehtyminen ja muut säästä johtuvat muutokset sekä kansainvälinen poliittinen tilanne ovat kaikki vaikuttaneet niin polttoaineiden kuin sähkön hintaan, ja ne tuntuvat myös Suomessa.

Kiitos oppositiolle ihmisten toimeentulohuolien ja -ongelmien esiin nostamisesta — tämä huoli on ehdottomasti yhteinen. Hallitus onkin reagoinut tähän muun muassa nostamalla työmatkavähennystä, vapauttamalla maatalouden tuotantorakennukset kiinteistöveroista ja kehittämällä lainatakausmallin kotitalouksien ilmastoinvestointien tukemiseksi. [Sinuhe Wallinheimo: Ammattidiesel unohtuu!]

Energian hinta otetaan huomioon tulevaisuudessa myös toimeentulotuessa, mutta se on syytä huomioida myös entistä vahvemmin asumistuessa ja muun sosiaaliturvan puolella. Hallitus on tässä vaiheessa valinnut toimia, jotka vaikuttavat nopeasti, tukevat työssäkäyntiä ja kohdistuvat tehokkaasti heille, jotka nousevista hinnoista kärsivät kaikkein eniten. Yli puoli miljoonaa ihmistä hyötyy keskimäärin 250 euroa työmatkavähennyksen korotta-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

misesta. Nyt tehdyt ratkaisut ovat hyvä alku, mutta tilanteen pitkittyessä ja epävarmuuden kasvaessa on varauduttava myös lisätoimiin, ja siihenkin hallitus on valmiutensa ilmoittanut.

Oppositio sen sijaan ei tarjoa tässä tilanteessa ihmisille juurikaan auttavaa vaihtoehtoa. Perussuomalaiset esittävät Suomen sitomista yhä kovemmin ja pidempään fossiilisiin polttoaineisiin, joiden hinnat tulevat jatkossakin vain nousemaan ja joita Suomessa ei tuoteta. Kokoomus tarjoaa vaihtoehdoksi omaa helikopterirahaansa, yleistä tuloveronalennusta, joka tuntuu korjaavaan ongelman kuin ongelman. Se kuitenkin hyödyttäisi eniten suurituloisia ja heitä, jotka eivät tästä tilanteesta kärsi.

Työmatkavähennystä on kritisoitu siitä, että omavastuuosuutta ei tässä tilanteessa lähdetä laskemaan. Olen yllätynyt, että esimerkiksi perussuomalaisissa työmatkavähennys halutaan tässä polttoaineiden hinnan nousemisen tilanteessa kohdistaa erityisesti pääkaupunkiseudun julkista liikennettä käyttäville. Jos omavastuuosuutta tässä vaiheessa laskeetaan, se osuu ennen kaikkea niille, jotka käyttävät AB-lippua täällä Helsingissä.

Toisin kuin oppositiosta väitetään, ilmastotoimet tuovat meille itse asiassa halvempaa energiaa, työpaikkoja ja toimeentuloa. Tuulivoima on jo tällä hetkellä edullisin energiantuotantomuoto, ja sen ansiosta Suomessa tuotettu tuulienergia moninkertaistuu tulevina vuosina. Tämä vahvistaa omavaraisuuttamme ja laskee osaltaan hintoja. Loppuvuodesta 21 hallitus myönsi tukea suomalaisyrityksille ja yliopistoille, jotka rakentavat uusia energian varastointiratkaisuja. Ne tulevat tulevaisuudessa entisestään laskemaan hintapiikkejä ja tuovat myöskin vientituloja uusien tuotteiden, muun muassa vetytalouden, alalla.

Biopolttoaineiden sekoitevelvoite päätettiin alun perin myös nykyisten oppositiopuolueiden toimesta. Viime vuoden lopulla saimme arvioon, että sekoitevelvoite nostaa polttoaineiden hintoja enemmän kuin alun perin tuolloin arvioitiin. Siksi hallitus vielä pohtii toimia sekoitevelvoitteen toteutustavaksi. Yksi merkittävä mahdollisuus hintapaineen laske-miseksi mutta myöskin työpaikkojen ja maatalouden tulojen lisäämiseksi olisi biokaasun tuotannon edistäminen. Haluaisin kuulla ministeri Harakalta tähän liittyviä ajatuksia siitä, miten se voisi vaikuttaa sekoitevelvoitteeseen. Tämäkin mahdollisuus lisäisi kotimaisen energian osuutta, vähentäisi riippuvuuttamme ulkovalloista ja laskisi hintoja.

Arvoisa puhemies! Näen, että opposition välikysymyksessä ei esitetä toimenpiteitä, joilla valtiontalous pysyisi kunnossa, ihmisten arkeen tuotaisiin aitoa, suoraa helpotusta ja pystyttäisiin vastaamaan kriisiin nopeasti. Täällä on kritisoitu hallitusta siitä, että toimet eivät ole riittävän nopeasti vaikuttavia. Ikävä kyllä kaikki toimet vaativat lainvalmistelua — myös ne toimet, joita oppositiosta on esitetty — eikä tässä keskustelussa ole mitään poikkeusta siihen saatu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Annetaan ministeri Harakalle tässä välissä 3 minuuttia aikataulusyistä.

16.24 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitoksia tästä keskustelusta, jota täällä on käyty. Tämä on todellakin vakava asia, ja siksi tulin tähän keskusteluun kesken EU-ministerikokouksen ollakseni läsnä.

Täällä on nostettu monta huolta tulevasta kuljetusalan kilpailukyvyistä, meriliikenteen asemasta, ja nämä ovat todella tärkeitä kysymyksiä, joita viikoittain, vähintäänkin, alan kanssa käydään läpi. Mutta pitää erottaa tämä tämänhetkinen hintapiikki ja sitten pitemmän aikavälin kehitys. Toisin kuin on väitetty, on todella tärkeää ymmärtää se, minkä olen

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

ennenkin sanonut, että tämän hallituksen ilmastotoimet eivät ole vaikuttaneet polttoaineen hintaan. Toistan: tämän hallituksen ilmastotoimet eivät ole vaikuttaneet polttoaineen hintaan. Sen sijaan edellisen hallituskauden toimet ovat vaikuttaneet ja tulevat vaikuttamaan, ja siksi on toki ehkä vähän surullista kuulla, että sekä perussuomalaiset että kokoomus halusivat nyt peruuttaa aikaisemmin tekemänsä ratkaisut, [Ville Tavio: Oliko se bensaverotus, ei ilmastotoimi?] ja tämä tarkoittaa juuri sitä, mihin edustaja Mäkyinen tuossa juuri viittasi, että bio-osuuden lisääminen on se tapa, jolla on onnistuttu jo lähes kokonaan saavuttamaan se Sipilän hallituksen asettama tavoite, eli siis päästöjen puolittaminen. Se on niistä keinoista keskeisimpiä.

Edustaja Mäkyinen kysyi biokaasusta. Se on asia, johon viime budjettineuvotteluissa pantiin vakavaa painoa, koska biokaasun lisääminen tähän jakeluvetoisuuteen, samoin kuin edustaja Malmin esiin nostamat synteettiset polttoaineet, vähentää sitä hintapainetta, joka muuten saattaisi pitkällä aikavälillä syntyä.

Itse asiassa edustaja Ranne tuossa esitti ihan aiheellisesti sen huomion, että 750 000 sähköautoa vuonna 2030 — tavoite, jota muuten pidettiin täysin mahdottomana varsinkin siltä laitalta ja joka on nyt täysin realistinen — on kuitenkin vain pieni osa kaikista polttomoottoriautoista tai autoista, joita liikenteessä on, ja siksi olemme myöskin Suomessa puolustaneet polttomoottoriautoa, etanolimuunnoksia, kaasumuunnoksia vaihtoehtoina yksioikoiseen sähköistykseen. Mutta on hyvä ymmärtää, että sekä laajamittainen sähköistys että biokaasu että muut vaihtoehtoiset polttoaineet pienentävät myöskin näiden polttonesteiden hintapaineita jatkossa. Eli siksi tämä sähköistyminen, joka etenee nopeammin [Puhemies koputtaa] kuin oltiin toivottukaan, on tärkeä, mutta olen itse sen verran vaatimattomista oloista kotoisin, että ymmärrän, että jokaisella ei ole varaa uuteen autoon. [Puhemies: Kiitoksia!] Siksi kaasumuunnokset ja etanolimuunnokset ovat myöskin tärkeitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tavio, olkaa hyvä.

16.27 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä energian ja polttoaineiden hinnoista kannetaan huolta sekä kansalaisten ostovoimasta että yritysten ja vientiteollisuuden kilpailukykyä. Työssä käyminen, kansalaisten ostovoima, kohtuuhintainen asuminen ja talouskasvu ovat perusasioita, joista päättäjien on huolehdittava. Energian ja polttoaineiden hinnoilla on suora ja merkittävä vaikutus näihin kaikkiin.

Helmikuun 10. päivänä pääministeri Marin lausui tässä salissa, että hallitus aikoo jatkaa Euroopan kunnianhimoisinta ilmastopolitiikkaa. Kuitenkin juuri ilmastotoimet, joita hallitus kovasti kehuu, ovat keskeinen syy sille, miksi asumisen ja autoilun hinta nousee. Kansallisten ilmastotoimien lisäksi merkittäviä ovat myös EU:n vaatimukset ja vasemmistolainen veropolitiikka, joka toteuttaa siis SDP:n ja vasemmiston linjaa ja jota keskusta hallituksessa tukee.

Tämän välikysymyksen ovat allekirjoittaneet perussuomalaisten, kristillisdemokraattien ja Liike Nytin kansanedustajat. Kokoomusta ei voitu ottaa mukaan välikysymykseen, koska kokoomus on hallituksen kanssa samaa mieltä siitä, että Suomen tulee toteuttaa muita EU-maita tiukemmat ilmastotoimet. Suomi pyrkii nyt hallituspuolueiden teoilla ja kokoomuksen säestyksellä toteuttamaan ilmastotavoitteita 15 vuotta nopeammassa aikataulussa kuin Euroopan unioni. Perussuomalaiset esittää, että ilmastopolitiikkaa muutetaan

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

maltillisemmaksi siten, että hiilineutraalisuustavoite siirretään vuoteen 2050 eli samaan vuoteen kuin EU:n tavoite.

Arvoisa puhemies! Maailmanmarkkinatekijät eivät selitä korkeita bensiinin hintoja, vaan Suomessa verojen ja veroluonteisten maksujen osuus bensiinin litrahinnasta on peräti euron luokkaa. Ratkaisu tähän on omissa käsissämme, kansallisissa päätöksissä. Viime eduskuntavaalien jälkeen hallitus toteutti suuren polttoaineveronkorotuksen, 250 miljoonaa euroa vuodessa. Tällaiset veronkorotukset estävät talouskasvua. Korotuksista on luovuttava, ja veroja tulee päinvastoin laskea. Euroopan komission joulukuun 2021 lopussa julkaiseman tilaston mukaan Suomessa dieselin hinta on Euroopan toiseksi kalleinta. Toisen lähteen mukaan bensiinin litrahinta on Suomessa koko maailman kuudenneksi korkein.

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka sanoi joulukuussa 2020 A-studiossa, että polttoaineveron nostaminen voitaisiin kompensoida vähävaraisille ja syrjäseuduilla asuville. Kun ministeri Harakalta kysyttiin, miten kompensatio käytännössä toimisi, vastasi hän, että pankkitilille ilmestyy rahaa. Eipä ole ihmisten tileille tullut sitä rahaa.

Myös jakeluvuorituksen nosto lisää polttoaineen hintaa. Jakeluvuorituksella säädellään siis, kuinka suuren osuuden polttoaineiden energiasisällöstä täytyy tulla uusiutuvista energialähteistä. Jakeluvuoro ohjaa polttoaineiden jakelijat sekoittamaan polttoaineen joukkoon biopolttoainetta. Se on poliittinen valinta, jonka autoilija kustantaa. [Anders Adlercreutz: Ja jonka te olette päättäneet!] Ministeri Saarikko kertoi, että hallitus kiristää jakeluvuoritusta vihreiden tahtomalla tavalla. Keskusta petti taas. — Ja vastauksena tähän välihuutoon: perussuomalaiset ovat yhä Sipilän hallituksessa äänestäneet tätä jakeluvuorituksen kiristämistä vastaan täällä eduskunnan täysistunnossa, jos totuudella on teille mitään merkitystä.

Perussuomalaiset kannattaa ammattidieselin käyttöönottoa kuljetusyrittäjille. Tämä perussuomalaisten pitkäaikainen tavoite ollaan nyt sitten vihdoinkin ottamassa valmisteluun. Korostamme, että yrittäjien ammattidiesel pitää toteuttaa niin, ettei sitä kustanneta korottamalla yksityisautoilijoiden polttoaineiden hintaa.

Selkein ja paras ratkaisu kohonneisiin polttoainehintoihin on veronalennus. Se koskisi kaikkia tasapuolisesti toisin kuin vaikka tämä hallituksen väliaikainen työmatkakuluvähennysten muuttaminen. Polttoaineveron alentaminen on laaja-alaisesti vaikuttava keino alentaa työssäkäyntikustannuksia ja tuotantokuluja sekä parantaa tavallisen kansalaisen ostovoimaa.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaissa pörssisähkön hinta nousi syksyllä ennätyslukemiin, ja muuallakin Euroopassa on kirjattu viime aikoina korkeimpia hintoja yli kymmeneen vuoteen. Hallituksen pitää puuttua sähkön hintaan. Päättäjät eivät saa tuudittautua siihen luuloon, että sähkön viimeaikainen hinnannousu olisi lyhytkestoinen itsestään ohimenevä ilmiö. Sähkön hinnan vaihtelut ovat osittain seurausta meidän riippuvuudestamme tuontienergiasta. Välikysymyksessä kysymmekin verotuksen lisäksi, miten hallitus aikoo huolehtia siitä, että riippuvuutemme tuontienergiasta ei vaaranna energiahuoltovarmuuttamme [Puhemies koputtaa] eikä heikennä turvallisuuspoliittista asemaamme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

16.33 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys käsittelee aihetta, jonka tärkeyttä varmastikaan kukaan ei kiistä. Sähkölaskun loppusaldo tai näkymä ben-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

sapumpun hinnassa on viime aikoina ollut jotain muuta kuin mihin me olemme normaalisti tottuneet. Lämmityksen, liikkumisen ja ylipäätään elämisen kustannukset ovat nousseet voimakkaasti viimeisten kuukausien aikana. Monessa pienituloisessa perheessä ollaan vaikean tilanteen edessä. Myös yritysten kuljetus- ja tuotantokustannukset ovat loikanneet ylöspäin. Pelissä on suomalaisten ostovoima ja yritysten kilpailukyky, ja siksi on helppo olla yhtä mieltä välikysymyksessäkin esitetyn vaatimuksen kanssa, että hallitukselta pitää nyt odottaa nopeita ja tehokkaita toimia tilanteen korjaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Näin on myös osittain käynyt. Viime viikon lopuksi hallitus ilmoitti korottavansa maltillisesti työmatkavähennystä tai valmistelewansa ammattidieselin käyttöönottoa. Muun muassa näitä on helppo kannattaa myös täältä oppositiosta, joskin tuo ammattidieselin valmistelu hieman särähti korvaan — tämän toteuttamisesta ei ole siis vielä päätetty.

Arvoisa puhemies! Enemmänkin olisi voitu tehdä. Mallia olisi voinut ottaa vaikkapa kokoomuksen aiemmin viime viikolla esittämästä seitsemän kohdan toimenpidepaketista. Siinä työmatkavähennyksen korottamisen ja ammattidieselin toteuttamisen ohella tuettaisiin kotimaista ostovoimaa keventämällä työn verotusta ja korottamalla pysyvästi kotitalousvähennystä. Tavallisen suomalaisen bensalaskua hillitsemään ehdotamme maltillisempaa aikataulua polttoaineiden jakeluvuoroituksen noston osalta. Energiainvestointien lupakäytäntöjä on sujuvoitettava säätämällä niin sanottu lupatakuu, joka määritteli, missä ajassa hankkeen on saatava tarvittavat lupapäätökset. Valtiovallan on käytävä avointa ja aktiivista vuoropuhelua yritysten kanssa investointien mahdollistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Pohjana vaihtoehdollemme ovat olleet alan asiantuntijoiden näkemykset nykyisen hintakriisin luonteesta poikkeuksellisenä ja tilapäisenä ilmiönä. Siksi keinoksi on valikoitunut ehdotuksia, jotka olisivat suhteellisen helppoja toteuttaa, oikeudenmukaisesti kohdentuvia ja jotka eivät tarpeettomasti vaarantaisi markkinoiden toimintaa. Toinen keinojen valinnassa huomioon otettu seikka on ollut julkisen talouden mittava kestävyysongelma, jota nykyinen vasemmistohallitus on entisestään omilla toimillaan pahentanut. Osin tästäkin syystä keinovalikoimasta on rajattu pois kalliit ja pysyvät ratkaisut. Tässä esitetyt keinot heikentävät julkista taloutta noin 300 miljoonalla eurolla. Toisaalta energian hintojen nousu nostaa myös odotuksia valtion päästöoikeuden huutokauppatuloista. Jos päästöoikeuksien hinnat säilyvät nykyisellä noin 100 euron tasolla, niiden tuotto riittäisi kattamaan kokoomuksen esittämien väliaikaisten keinojen vaikutukset julkiseen talouteen lähes kokonaan.

Arvoisa puhemies! Tärkein viesti suomalaisille on kuitenkin se, että järkeviäkin vaihtoehtoja nyt päällä olevan vaikean tilanteen helpottamiseksi löytyy. Samalla nykytilanne kertoo karua kieltään siitä, mihin todellisuuteen nykyisen vasemmistohallituksen talouspolitiikka on Suomea vienyt. Kun velka on jo tapissa ja veroja — muun muassa liikenteen veroja — on kiristetty puolen miljardin edestä, päättäjät joutuvat vaikeiden valintojen eteen. Nykytilanteen vaihtoehto olisi ollut kokoomuslainen, velan ja verotuksen suhteen maltillisempi talouspolitiikka, joka olisi jättänyt myös hallitukselle enemmän pelivaraa tämänkaltaisten poikkeuksellisten tilanteiden taklaamiseksi. Toki myös hallituksella on vielä mahdollisuus siirtyä tälle tielle tulevilla talouspäätöksissään, jos vain poliittinen tahto on riittävän korkea.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! En kuitenkaan usko hallituksen poliittisen tahdon korkeuteen, joten kannatan edustaja Marttisen tekemää epäluottamuslausetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.37 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Olemme käyneet tänään hyvää keskustelua siitä, millä näihin hintoihin pystytään puuttumaan, ja monessa puheenvuorossa on myöskin korostettu, että nyt hallituksen tekemät täsmätoimet ovat hyviä ja tarpeellisia ja ennen kaikkea osuvat työn ja yrittämisen mahdollistamiseen tässä maassa. Työmatkavähennys, kuten on käynyt ilmi, koskee kuitenkin lähes 600 000:ta ihmistä, ja ammattidieselin valmistelu on myöskin erittäin tervetullutta, voisi myöskin sanoa välttämätöntä.

Polttoaineveron alentamisesta on myöskin puhuttu paljon, mutta voidaan arvioida, että se on hyvin kallis ja useiden asiantuntijoiden mukaan myös tehoton toimenpide. Kyllä itse ajattelen, kun autolla ajan ja paljon tankkaan, että miten siellä arjessa näkyy semmoinen, jos esimerkiksi 250 miljoonaa käytetään valtion rahaa siihen, että hinta viisi—seitsemän senttiä muuttuisi. Meillä saattaa olla tilanne, jossa valtatie molemmin puolin on useampia huoltoasemia, ja siinä kun kilpaillaan, äkkiä toinen saattaa nostaa hintaa sen verran, että se osuus menee siinä. Eli jos haluttaisiin semmoisia toimia, jotka todella osuvat ja auttavat, niin silloinhan tämän veronalennuksen pitäisi olla kymmeniä senttejä. Ja me tiedetään, paljonko se, arvoisa puhemies, valtion budjetista maksaisi. Tietysti jos se halutaan tehdä ja ollaan valmiita laittamaan miljardeja euroja näihin toimiin... Mielestäni vastuullinen hallitus ei voi näin tehdä. Kuten sanoin, nyt katsotaan ennen kaikkea siihen työhön ja yrittämiseen työmatkavähennys ja ammattidiesel.

Kokoomus on täällä puhunut hyvin voimakkaasti tuloveron alennuksesta. Epäselväksi on jäänyt, koskisiko se kaikkia tuloluokkia ja myöskin millä tavalla ja miten nopeasti tämä sitten halutaan saada voimaan. Itse pidän järkevänä ajatuksena, jos niin vain on mahdollista, että tuloveroa alennettaisiin erityisesti pieni- ja keskituloisilla. Silloin sen vaikutus myöskin näkyisi. Samalla lailla tämä vaikutus, joka liittyy tähän työmatkavähennykseen, on arvioitu ja tehty niin, että sitten heinäkuussa voi sitä veroprosenttiaan tarkastella.

Eli hallitus on puuttunut tähän akuuttiin kriisiin. Voidaan tietysti kysyä, ovatko toimet riittäviä, mutta tärkeintä on kuitenkin, että siihen nyt puututaan ja pyritään huolehtimaan kaikin tavoin, että työssäkäynti ja yrittäminen on jatkossakin kannattavaa eikä jäädä kotiin sen takia, että liikkuminen on niin kallista.

Mutta kuten aikaisemmassa puheenvuorossani, arvoisa puhemies, totesin, tämä tilanne Ukrainassa ja Venäjän toimet tulevat vääjäämättä vaikuttamaan myös energian hintaan, ja se heilahtelu voi olla paljon nopeampaa kuin me arvaammekaan.

Toinen tilanne on myöskin se, että mitä nyt sitten kun EU päättää pakotteista, millaisia ovat vastapakotteet. Tämä keskustelu alkaa EU-tasolla välittömästi — se on jo alkanut — ja silloin myös arvioidaan ja katsotaan niitä valtioita, jotka ennen kaikkea kärsivät näistä pakotteista. Me muistamme hyvin aikaisemmat kriisit ja muistamme myös sen, miten ne osuivat myös Suomeen ja suomalaiseen maatalouteen. Meidän maataloutemme on jo tällä hetkellä kriisissä. Tämä hallitus on puuttunut myöskin niihin ongelmiin, ja pitää puuttua vielä kovemmin, mutta mikäli tässä nyt tulee pakote- ja vastapakotekierre, niin silloin meiltä odotetaan myöskin toimia, ja EU:lta odotetaan toimia. Monesti meihin tänne pohjoisempaan Eurooppaan katsotaan ja meiltä toivotaan solidaarisuutta, mutta nyt myöskin siellä eteläisemmässä ja Keski-Euroopassa pitää muistaa, mitä se solidaarisuus tarkoittaa

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

myös siinä, kun pakotepolitiikkaan nyt sitten lähdetään. Ja kuten, arvoisa puhemies, olen todennut, EU:n pitää olla yhtenäinen, EU:n pitää toimia ja EU:n pitää toimia nopeasti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.42 Katja Hänninen vas: Arvoisa herra puhemies! Tänään on kyllä saanut hämmästelä ja kummastella käytyä keskustelua varsinkin tuolta opposition puolelta. [Sheikki Laakso: Totta kai!] Mikään ei tunnu olevan hyvää, vaikka hallitus on hyvin nopeasti vastannut tähän kriisiin, mikä tällä hetkellä koettelee monia perheitä, kotitalouksia ja työssä käyviä. Elikkä kun ollaan lähdetty tekemään pikaisesti täsmätoimia, niin se ei toki tarkoita sitä, että ne olisivat riittäviä tai että ei tarvittaisi mitään muita toimenpiteitä, mutta odotin, että olisi edes jonkinlaista kiitosta tullut siitä, että on nopeasti reagoitu siihen ahdinkoon, mikä tällä hetkellä koettelee suomalaisia perheitä ja myös yrittäjiä ja maatalousyrittäjiä.

Sähkön kalleus ja liikennepolttoaineiden pumppuhinnat tosiaankin aiheuttavat tällä hetkellä monelle perheelle suurta taloudellista huolta ja murhetta. Yhä suurempi osa palkasta tai eläkkeestä menee välttämättömiin asumiskuluihin ja pakolliseen liikkumiseen omalla autolla, jolloin muista menoista, jopa ruoasta ja lääkkeistä, ovat ihmiset joutuneet tinkimään. Näin ei tietenkään saa olla.

Hallitus on tunnistanut hintojen noususta johtuvan ahdingon ja sopinut lyhyen sekä pitkän aikavälin toimenpiteistä tukeakseen hinnankorotuksista kaikista eniten kärsiviä. Hallitus antoi suosituksen, jonka mukaan sähkön hinnannoususta aiheutuneet kohonneet asumisen kulut otettaisiin huomioon esimerkiksi toimeentulotukea myönnettäessä. Työmatkakuluja helpotetaan, kun asunnon ja työpaikan välisen matkakuluvähennyksen enimmäismäärää korotetaan väliaikaisesti ja kilometrikohtaista matkakuluvähennystä korotetaan myös väliaikaisesti.

Maatalousyrittäjien määräaikainen kiinteistöveron poisto on myös tervetullut täsmätoimi, jonka itse toivoisin ulotettavan myös pienituloisille eläkeläisille, opiskelijoille sekä lapsiperheille.

Tällä hetkellä moni kokee ymmärrettävästi jäävänsä näiden tukitoimien ulkopuolelle, ja siksi näiden tehtyjen, päätettyjen ratkaisujen lisäksi meidän on yhdessä etsittävä niitä uusia keinoja perheiden tilanteen helpottamiseksi. Esimerkkinä nostan tässä sosiaalisen luototuksen, joka olisi todella tärkeää saada kaikkiin kuntiin, koska sekin voi osaltaan auttaa niitä kaikista pienituloisimpia ja vähävaraisimpia ihmisiä, jos sähkölaskut kohoavat äkillisesti.

On todella hyvä asia, että ministeriöissä valmistellaan juuri nyt mallia, jolla voidaan tukea energian hintojen noususta kärsiviä kotitalouksia tulo- ja alueperustaisesti. On nimitäin tärkeää, että syrjäseudulla asuvien tilanne otetaan vakavasti ja myönnetään myös se, että eri alueille tarvitaan erilaisia ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Meidän on myös ymmärrettävä hintojen nousun globaalit syyt, jotka tässä on tämän päivän aikana moneen kertaan tuotu esille, ja myös se, etteivät kaikki keinot ole toteutettavissa tehokkaasti siten, että ne kohdistuisivat juuri sinne, missä sitä tukea eniten tarvittaisiin. Yksinkertaiselta kuulostava polttoaineveron alennus saattaisi laskea pumppuhintoja muutaman sentin tai sitten ei ollenkaan, mutta verotuloihin toimenpide vaikuttaisi todennäköisesti dramaattisesti ja johtaisi pahimmillaan leikkauspaineisiin ja juurikin yhteiskuntamme kaikista heikoimmassa asemassa olevilta leikkaamiseen. Tätä me emme voi vasemmistoliitossa hyväksyä.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Valtion taloudellinen tutkimuslaitos on arvioinut myös, että polttoaineveron alennus hyödyttäisi eniten keski- ja hyvätuloisia. Perussuomalaiset, kristillisdemokraatit ja nyt-liike vaativat kuitenkin välikysymyksessä juuri alennusta polttoaineen ja sähkön verotukseen. Silti en voi kieltää sitä, etteikö polttoainevero ole korkea ja etteikö auton tankkaus keuttaisi myös allekirjoittanutta, sillä auto on omassakin taloudessani välttämätön paha joukkoliikenteen puuttumisen ja toimimattomuuden vuoksi.

Koen, että toimet sähkönsiirtohintojen alentamiseksi ovat olleet oikeansuuntaisia, mutta edelleen sähkönsiirtohinnalla tehtäviä monopolivoittoja on leikattava. On kestävämpää, että pienituloiset ihmiset joutuvat suuriin hankaluuksiin elämän välttämättömyyksien takia samalla, kun heidän selkärangastaan revitään suuria voittoja niille, [Puhemies koputtaa] joilla on jo rahaa ja vaurautta. Tätä ei voi ainakaan oikeudenmukaisuudella perustella.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sedan ledamot Adlercreutz.

16.47 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Huoli energian hinnasta on varmasti yhteinen. Hinnat ovat kiistatta korkeat johtuen monesta asiasta, mutta se, mihin ongelmaan tartutaan, on ratkaisevaa: pyritäänkö sillä rakentamaan kestävä polkua, vai pyritäänkö sillä hajottamaan kehitystä, ottamaan askelia taaksepäin, aiheuttamaan lisää kustannuksia, lisää ongelmia tulevaisuudessa. Pikavoittoja on harvoin saatavilla, ja näissä kysymyksissä vielä vähemmän kuin monessa muussa asiassa.

Maailmanmarkkinahinnat ovat erittäin korkealla. Monet arvoketjut maailmalla ovat rikki. On saatavuusongelmia, on paljon kysyntää, ja se näkyy nyt bensapumpulla. Mitä sille sitten tehdään, se on toinen asia. Järkevämpää kuin tilannekohtaisesti verojen kanssa pelaaminen olisi pohtia muita keinoja. Työmatkavähennys on järkevä toimenpide, työn verotuksen alentaminen voisi olla järkevä toimenpide, mutta jos me lähdetään pelaamaan sähköverolla, polttoaineverolla maailmanmarkkinahintojen mukaan, me ollaan aina myöhässä, aina väärällä hetkellä liikkeellä ja voidaan itse omilla toimillamme sekoittaa sitä kehitystä, joka kuitenkin on väistämätön.

Tässä on puhuttu sekoitevelvoitteesta. Perussuomalaiset pesevät mielellään käsiään omista päätöksistään — he eivät ole vastuussa eilisistä päätöksistä saatikka sitten viime vaalikauden päätöksistä. Tämän päätöksen kohdalla voisitte seisoa ylpeänä sen takana. Omasta mielestäni se oli hyvä päätös. Uskon, että monet muut puolueetkin sitä tässä tukevat. Tekin voisitte sitä tukea, vaikkakin nyt sitten saattaa tuulla jostain toisesta suunnasta. Se oli vastuullinen linjaus. Silloin olitte siinä mukana. Olitte kirjoittamassa kohtalaisen hyvää hallitusohjelmaa tältä osin, jossa itse asiassa tavoiteltiin 40 prosentin uusiutuvien polttoaineiden osuutta liikenteessä. Siihen paperiin laittoi edustaja Immonenkin nimensä. Olkaa ylpeitä siitä. [Sheikki Laakso: Ei olla!]

Jos me lähdetään tässä tilanteessa pelaamaan sekoitevelvoitteen kanssa, mitä siitä seuraa? Moni investointi on laskenut tämän varaan, ja moni teollinen investointi Suomessa pysähtyisi siihen hetkeen. Jos teollisuus jotain kaipaa — ja itse asiassahan teollisuushan kaipaa nimenomaan ilmastokunnianhimoa, se on selkeä viesti teollisuuden suunnalta — se kaipaa sitä, että suunta olisi selvä, että lainsäädäntö olisi ennustettavissa, että me pystyisimme omissa päätöksissämme. He eivät halua sellaista politiikkaa, joka heiluu somemyrskyjen pohjalta sinne tänne. Nämä on isoja investointeja, nämä ovat isoja rakenteellisia kysymyksiä. Tämän varassa ovat isot teollisuuslaitokset, ja ne ansaitsevat parempaa politiikkaa.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kaa — sellaista politiikkaa, jossa myöskin pystytään seisomaan omien päätöskien takana. [Heikki Vestman: Raaka-aineita ei ole!]

Mitä sähkön hintaan tulee, me ollaan nyt tavallaan täydellisessä myrskyn silmässä. Meillä ovat siirtohinnat korkealla. Siihen toki ollaan puututtu. Sähkön markkinahinta on osin seurausta siitä, että pohjoismainen sähkömarkkina ei toimi ihan niin hyvin kuin sietäisi. Se on osin seurausta siitä, että ollaan myöskin entistä enemmän riippuvaisia Keski-Euroopan sähkömarkkinoista. Se on seurausta siitä, että Keski-Euroopassa ollaan riippuvaisia nimenomaan niistä fossiilisista polttoaineista, joiden perään perussuomalaiset haikailevat. Jos Euroopassa oltaisiin oltu strategisia, jos oltaisiin ymmärretty, että fossiilisten varaan ei kannata hirttäytyä, jos oltaisiin nyt viime päivien tapahtumat huomioiden ymmärretty, että fossiiliseen energiariippuvuuteen liittyy myöskin turvallisuuspoliittisia ongelmia, tilanne olisi erilainen. Se, mitä te esitätte — että menisimme ajassa taaksepäin, että käynnistäisimme taas hiilipannut, öljypolttimet, turvekattilat — nostaisi varmuudella hintaa. Se nostaisi varmuudella hintaa pitkäksi ajaksi eteenpäin.

Vuonna 2016 tein kirjallisen kysymyksen Nord Stream kakkosen turvallisuuspoliittisista ulottuvuuksista. Silloinen hallitus, jossa perussuomalaiset olivat mukana, vastasi minulle ja Elina Lepomäelle, Antero Vartialle, Mikko Kärnälle, että tämä on ainoastaan ympäristökysymys. Nyt näemme, mitä asioiden väärin lukeminen voi tarkoittaa [Puhemies ko-puttaa] myöskin turvallisuuspoliittisesti. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Kvarnström.

16.52 Johan Kvarnström sd: Ärade talman! Tämän välikysymyksen aihe on todella ajankohtainen ja tärkeä. Polttoaineiden ja sähkön hintojen korotukset koskevat monia kansalaisia.

Valitettavasti välikysymys perusteluineen on täynnä asiatonta EU-kritiikkiä ja täysin vastuuton ilmastokysymyksen suhteen. Se kaatuu yksinkertaisesti omaan mahdottomuuteensa. Annan tästä esimerkin, välikysymyksessä sanotaan: ”Muu Eurooppa joutuu tekemään kohtuuttomia päästövähennyksiä Saksan sulkiessa ydinvoimalansa hiilivoimaloiden sijasta. Suomen hallitus ei ole hoitanut EU:ssa edunvalvontatehtäväänsä, kun Saksa saa sulkea merkittävän määrän päästötöntä sähköntuotantoaan.” Perussuomalaiset, kristillisdemokraatit ja Liike Nyt voivat tietenkin perustellusti kritisoida Saksan päätöstä luopua ydinvoimasta, mutta on vähintäänkin absurdia syyttää Marinin hallitusta Saksan kristillisdemokraattijohtoisen liittohallituksen vuonna 2011 tekemästä päätöksestä — se tehtiin yli kymmenen vuotta sitten.

Ymmärrän oikein hyvin, että kokoomus ei ole allekirjoittanut välikysymystä, johon sisältyy esimerkiksi seuraavankaltaisia virkkeitä: ”Ylivelkaisia euromaita pyritään pitämään pystyssä ja eurojäseninä jakamalla niille rahaa ensin finanssikriisin, sitten koronan ja nyt ilmaston varjolla.” Haluavatko allekirjoittajat siis, että euromaat eivät pysyisi pystyssä ja että euromaiden määrä pienentyisi? Ja pitävätkö he todellakin vakavia kriisejä tekosyinä rahan jakamiselle? Miettikää, miten Eurooppa olisi selviytynyt finanssikriisistä ilman tuoloin tehtyjä toimenpiteitä. Tilanteemme olisi varmasti paljon nykyistä huonompi.

Ärade talman! Vad gäller klimatpolitiken brukar de här i salen som kritiserar en ambitiös linje ofta hänvisa till dels att Finlands andel av de globala utsläppen är försumbar, dels till att beslut måste fattas över större områden för att undvika så kallat koldioxidläckage. Men

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

då vi väl får ett klimatpaket på EU-nivå så är det dåligt och till och med koltullar är enligt de som undertecknat interpellationen nu en dålig idé.

Interpellationen för fram att klimatpaketet har ett för högt pris enligt föreliggande förslag. Då återstår frågan om denna del av oppositionen har en aning om hur dyrt det blir för Europa, Finland och världen att inte göra en rättvis grön omställning i tid? Kostnaderna för en global uppvärmning på flera grader kommer att kosta enormt mycket mer än att bromsa växthusgasutsläppen i tid så att vi når målet i Parisavtalet.

I interpellationen sägs att regeringens ambitiösa klimatmål inte påverkar det globala klimatet. Men vi påverkar hela EU i en mer ambitiös riktning, vilket är av vikt för hela världen, och för att kunna göra det trovärdigt ska vi gå i bräsch, vilket vi också vinner på ekonomiskt i längden. Det är så lätt att säga att vi inte behöver göra något eftersom vår andel av utsläppen är så liten, men det är ett ohållbart förhållningssätt som det finns en mängd goda argument emot.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksen viesti on selvä. Sen mukaan kunnianhimoinen ilmastopolitiikka on haitallista taloudelle. Te tarjoatte vaihtoehdoksi vanhoista fossiilisista rakenteista kiinnipitämisen, mutta jälkijunaan jäämisen kannattavuudesta ei ole mitään todisteita. Uskoteko te, asianomaiset opposition edustajat, täysin vakavissanne siihen, että nyt hiilestä ja öljystä riippuvaisina pysyvillä mailla olisi edessään hyvä tulevaisuus? Sen sijaan olen täysin samaa mieltä siitä, että Euroopan riippuvuus tuontimaakaasusta on ongelma. Se ei silti ole hyvä syy välikysymyksen tekemiseen Marinin hallitukselle.

Kuten sanottu, polttoaineiden ja energian hintojen nousu koskee monia kansalaisia, ja sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimenpiteitä tarvitaan — siitä ollaan hyvin yksimielisiä. Sitten tulevat kysymykset siitä, mitä toimenpiteitä kukin pitää parhaina, mitkä ovat taloudellisesti puolustettavissa ja mille meillä on olemassa olevat järjestelmät? Esimerkiksi on selvää, että kohdennettuja tukia ei toteuteta käden käänteessä.

Ensinnäkin, aivan kuten välikysymyksessä aivan oikein todetaan, monilla on pitkät työmatkat, joita ei voi välttää. Erityisesti haja-asutusalueilla asuvien ja joukkoliikenteen ulottumattomissa olevien tai muusta syystä autoa käyttämään joutuvien ihmisten tilanne on vaikea. Sen takia kannatan hallituksen ehdotusta työmatkakuluvähennyksen tuntuvasta korottamisesta. Se on tärkeä toimenpide, samoin kuin myös oman auton käytön kilometrikorvauksen korottaminen. Tämän toimenpiteen arvioidaan auttavan yli puolta miljoonaa suomalaista.

Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys koskee inflaatiota, mikä on tärkeä aihe, mutta hallitukseen kohdistuvat syytökset ovat asiattomia. Välikysymys on opposition vahvin keino, jota tulisi käyttää harkiten, tai muuten sekin kärsii inflaation. [Puhemies koputtaa]

Marinin hallitus nauttii täysin minun luottamustani.

Regeringen Marin åtnjuter mitt fulla förtroende. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, tack. — Edustaja Peltokangas, poissa. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

16.58 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Tänä talvena monet suomalaiset ovat joutuneet tuskailemaan, onko heillä varaa lämmittää koti ja sähkösauna. Sähkön pörssihinnat ovat nousseet niin rajusti, että perheitä ovat kurittaneet jopa yli 1 000 euron sähkölas-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kut kuussa. Bensan ja dieselin hintojen nousun myötä monet ovat joutuneet laskemaan, onko heillä varaa mennä töihin tai viedä lapset harrastuksiin. Suomalaiset kuivavat tätä menoa pystyyn. Näin ei pidä olla. Suomalaisilla työntekijöillä, yrittäjillä ja eläkeläisillä on oltava varaa elää maassaan. Palkasta ja eläkkeestä on jätävä käteen sen verran, että on varaa lämpimään kotiin, liikkumiseen ja myös muuhun kuin aivan välttämättömään.

Kaiken kalleuden juurisyy Suomessa on korkea verotus. Maamme kokonaisveroaste on OECD-maiden korkeimpia. Marinin hallitus on kiristänyt verotusta kaikkiaan yli 500 miljoonalla eurolla entisestä. Tätä totuutta verottajahallitus ei kerta kaikkiaan pääse karkuun.

Arvoisa puhemies! Viime syksystä alkanut sähköenergian hinnannousu on monen tekijän summa. Kuivan kesän myötä Pohjolan vesivoimavarannot ovat olleet vähissä. Tuuli-voiman osuus on kasvanut, mikä ei auta pakkasilla, kun ei tuule. Kallistunut maakaasu nostaa hintoja erityisesti Keski-Euroopassa ja heijastuu Suomeenkin, ja päästöoikeuden hinta on kolminkertaistunut Euroopan markkinoilla.

Sähkönkin kalleuden takana on osittain verotus. Sähkön hinnasta noin kolmannes on veroa. Raskasta verotusta olisi syytä keventää ainakin kalleimpien talvikuukausien osalta. Kukaan ei varmasti tiedä, miten sähköenergian hinta kehittyy tulevana talvena.

Kokoomus haluaa, että sähköveroa alennetaan talvikuukausiksi EU:n sallimaan minimiin väliaikaisena helpotuksena energian hintapiikkiin. Sähköllä omakotitaloaan lämmitävä saisi näin säästöä kahdessa kuukaudessa lähes 200 euroa.

Hallitus ei valitettavasti tule sähkönkäyttäjää mitenkään vastaan. Toimeentuloluukku tai uudet tulonsiirrot, joita hallitus on osoittanut, eivät ole vastaus energian hinnannousuun. Teollisuuden sähkövero on Suomessa laskettu aiemmin EU:n minimiin. Miksi hallitus ei tarjoa samaa kädenojennusta kotitalouksille ja palvelualan yrityksille?

Ministeri Lintilä vetosi yhtäältä siihen, että sähkön hinnan oletetaan laskevan. Toisaalta ministeri totesi, että ennustaminen on hyvin vaikeaa. No, futurithan eivät ennustaneet tämänkään talven hintapiikkejä, ja Venäjän aggressiot lisäävät riskiä sille, että energian hinnannousu voi Euroopassa jatkua.

Valtiontalouden kannalta sähköveron alennus voidaan rahoittaa päästökauppatulojen kasvusta. Päästöoikeuden hinnannousun myötä myös tulot ovat kohonneet jopa yli 500 miljoonalla eurolla vuoden 2020 tasoon nähden. Päästökaupassa on kyse ohjauskeinosta, eikä sen kuulu rikastuttaa valtiota eikä kurjistaa kansalaisia. On oikein palauttaa kasvaneet päästökauppatulot suomalaisille veronalennuksina.

Arvoisa puhemies! Sähkölaskuissa suomalaisia ovat köyhdyttäneet myös kohtuuttoman korkeat sähkön siirtohinnot, jotka ovat valuneet verkkoyhtiöiden monopolivoittoihin. Viime kesänä sähkön siirtohintoihin puututtiin vihdoinkin lakimuutoksilla, jotka eduskunta sääti kokoomuksen lakialoitteen kirittämänä. Valvova viranomainen muutti lakimuutosten vuoksi siirtohintojen valvontamallia. Monet sähköverkkoyhtiöt onneksi ovat ilmoittaneet laskevansa hintoja tänä vuonna.

Valitettavasti kokoomuksen vastalauseista huolimatta hallitus jätti siirtohintasääntelyyn porsaanreiän. Hallitus antoi verkkoyhtiöille ylimääräisen oikeuden kerätä yli 900 miljoonaa euroa monopolituoton alijäämää sähkönkäyttäjiltä. Kyseessä on eräänlainen virtuaalinen piilovelka verkkoyhtiöille. Sen myötä osa sähköverkkoyhtiöistä onnistuu välttämään hinnanalennukset. Hallituksen verkkoyhtiöille antama tuottotakuu pitää perua ja pitää selvittää mahdollisuus leikata koko kertynyt monopolituoton alijäämä pois.

Puhemies! Kokoomuksen mielestä ihmisten tulee saada pitää suurempi osuus rahoistaan itsellään. Haluamme, ettei valtio kohtuuttomalla verotuksella vie ihmisten mahdolli-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

suuksia tulla toimeen, vaurastuakin. Vasemmistohallitus tarjoaa suomalaisille toimeentulotukea ja uusia tulonsiirtoja. Kokoomus tarjoaa mahdollisuutta tulla omalla palkalla ja eläkkeellä toimeen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä salissa ei varmaan kukaan kansanedustaja voi sanoa, että hän ei olisi tähän korkeaan energian hintaan syyllinen. Kaikki me olemme tähän syyllisiä erilaisilla päätöksillä. Ollaksemme rehellisiä siinä on hyvä lähtökohta.

Olemme energian suurkuluttaja, Suomi kuluttaa valtavasti energiaa — tietenkin tekee hyviä tuotteita, täällä on kylmää, asuntojen lämmittäminen ja kaikki vie energiaa. Ei se ole kenenkään vika, vaan se on luonnonlaki. Olemme täysin tuontien energiasta riippuvainen maa, siitä emme pääse irti millään. Tällä hetkellä olemme vaarantaneet huoltovarmuuden. Esimerkiksi kun viime joulun aikaan oli kovat pakkaset, niin jos ei turvevarastoja olisi ollut, moni kaupunki olisi kylmentynyt. Ja sitten kun kaupunki oli jossakin kylmenemässä, niin poltettiin kylmästi kevyttä polttoöljyä kattilassa, mikä tekee energiasta noin neljä kertaa kalliimman kuin mitä se on muilla raaka-aineilla tuotettuna. Ja puu ja turve kun pannaan sekaisin, niin tuotetaan tehokkaasti lämpöä ja samalla tehdään valtava määrä sähköä. Mutta sitä nyt ei enää saa tehdä.

Päästökauppa on nostanut energian hintaa, se on myös kiistämätön tosiasia, kun ilmastopolitiikka toteutetaan hyvässä uskossa päästöjen vähentämiseksi. Jos rehellisesti lasketaan nämä päästöt, niin eivät varmasti ole päästöt vähentyneet — se on vaan teoreettinen laskelma.

Turpeen poistaminen energiapaletista pikkuhiljaa on selvästi kohottanut tähän maahan tuotavaa tuontipuuta, jota ajetaan vaan ympäri maailmaa eri laitteilla: rekoilla, junilla, laivoilla. Valtavasti poltetaan dieseliä siinä sivussa, tai raskasta polttoöljyä, riippuu vähän laivan laadusta — tuskin ovat niitä parhaita laivoja. On unohdettu lähienergia, joka oli kaikkein tärkein suomalaisten maaseutukuntien ja kaupunkien henkiin jäämisen edellytys. Kulut ovat nousseet aivan valtavasti, ja sille me emme mahda mitään. Tämä on vain tosiasia. Hyväksytäänkö se vai ei, siihen minä en voi vaikuttaa kovinkaan paljon.

Hallitusohjelmassa meillä on kirjattuna, että ainespuuta ei mene polttoon. Sitä palaa nyt tällä hetkellä miljoonia motteja vuodessa, ja sitten huonolaatuinen tukkikin menee suoraan polttoon. Olen nähnyt sellaisiakin leimikoita, mistä ei oteta tukkia enää lainkaan, vaan kaikki menee suoraan polttoon, valtavia puumääriä. Kun laskette 270 euroa jokaiselle motille kansantalouden tappiota, niin tiedätte, miten kallista juhlaa Suomi nyt juhlii. Huoltovarmuus on aidosti uhattuna. Arvoisa puhemies, olen pahoillani siitä sanoessani, mutta en voi kansanedustajana puhua semmoista, mikä ei pidä paikkaansa. Jos on kova pakkastalvi ensi talvena, niin tämä valtakunta on polvillaan.

Oikeastaan tämä päivä on opettanut meille sen, mitä oikean energiapolitiikan pitäisi olla. Olen Ukrainan tilanteesta äärimmäisen huolissani ja hyvin pahoillani, että yksi valtio voi olla hyökkäämässä toisen kimppuun muka hyvillä perusteilla. Kävipä siinä miten tahansa, mutta jos kaikkein pahin vaihtoehto toteutuu, niin rajathan menevät kiinni. Meillä loppuu sitten tähän maahan venäläisen hakkeen, venäläisen turpeen, venäläisen raakaöljyn ja venäläisen kivihiilen — sitäkin tulee tänne — tulo. Ja sitten tulee vielä valtavilla mää-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

rillä rekkoja erilaisia tuotteita — en tiedä, ovatko ne haketta vai turvetta vai mitä ne ovat, mutta sekaisin ne ajetaan kuitenkin.

Minulla on tuossa toimistossani kuva raumalaisesta laivasta, jossa valtava määrä turvetta puretaan sen laivan vierelle, ja siellä kuulemma leikitään, että se on uusiutuvaa energiaa. No, varmastihan se uusiutuu, kun sitä 40 miljoonaa mottia tähänkin maahan joka vuosi kasvaa. [Sheikki Laakso: Sama kuva löytyy!] Se kuva minulta löytyy, ja minusta tämä on sydäntäsärkevää, että me ajamme oman kotimaisen teollisuuden alas, turveteollisuuden alas, ja sitten leikimme olevamme ilmastopuhtaita — suurinta itsepetosta, mitä olen koskaan elämäni aikana nähnyt.

Metsäteollisuus on kohta sellaisissa vaikeuksissa, kun nämä taksonomiat ja muut iskevät, että joka ainoa... Tehdään tähän maahan kaksi uutta sellutehdasta, niin olemme sähkötuotannossa yhden ydinvoimalan verran viisaampia. Tällä menolla meiltä loppuu energia ja meiltä loppuu metsäteollisuuden tuotteet ja sitten siinä metsäteollisuuden sivutuotteina tulevat erilaiset kemikaalit, joista voidaan tehdä vaikka liikennepolttoainetta.

Ja sitten, arvoisa puhemies, lopuksi vielä: Toivon, että Suomen eduskunta ja meidän ministerit ottaisivat tämän vihdoin ja viimein tosissaan. Kun ilmastopäästöjä ja hiilinieluja lasketaan, niin ne virheet on sieltä oikaistava. Ei voi olla niin, että Suomen kansalla maksetaan noin puolitoista miljardia euroa joka vuosi tyhjästä. Ensinnäkin, soiden sitoma hiilidioksidi, lähes 5 miljoonaa tonnia — siitä ei ole Suomelle mitään hyötyä, vaikka se tosiasiassa joka kesä tapahtuu. Turvepellolle lasketaan 8 miljoonan tonnin päästö myös, vaikka sitä ei tosiasiassa ole kuin hyvin pieni osa siitä. Metsien hiilinielusta lasketaan vain osa suomalaisten hyväksi. Elikkä maksamme noin 15 miljoonasta hiilidioksiditonista turhaan päästökaupan maksuja. Nykyisellä päästöoikeuden hinnalla kyse on noin puolesta toista miljardista eurosta. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Otan kyllä uuden puheenvuoron — nyt pari lausetta vain. Totean vain sen, että milloin nämä virheet oikaistaan, koska tämän karmein maksaja on se pieneläkeläinen Ilomantsissa tai Utsjoella tai Kuhmossa. [Puhemies: Kiitoksia!] Hän maksaa vähimmillään kaikista eniten.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Soinikoski, olkaa hyvä.

17.09 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Ihmisten huoli energian hinnannoususta on otettava vakavasti. Kukaan ei saa syrjäytyä tai joutua köyhyyteen perustarpeiden, kuten lämmityksen tai liikkumisen, kallistuneen hinnan vuoksi.

Ilmastotoimien tekemättä jättäminen ei kuitenkaan ole vaihtoehto. Maapallon 2 asteen lämpeneminen tarkoittaisi Suomelle noin puolen miljardin euron vuosikustannuksia. Ilmastomuutoksen aiheuttamat sään ääri-ilmiöt tarkoittaisivat satomenetyksiä, maanteiden kunnan huonontumista ja terveysongelmien lisääntymistä. Ilmastomuutos kurittaisi pahiten juuri heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä.

Tämän takia energiaköyhyyttä ja ilmastomuutosta pitää torjua yhdessä. Meidän on tehtävä reilu muutos, joka samaan aikaan sekä lisää hyvinvointia että hillitsee ilmastomuutosta. Suomen on mahdollista olla hiilineutraali hyvinvointivaltio vain silloin, jos kaikki pysyvät mukana asuinpaikasta tai varallisuudesta riippumatta.

Arvoisa puhemies! Hallitus pääsi viime viikolla sopuun energiatukipaketista, joka samaan aikaan hillitsee ilmastomuutosta ja vastaa akuuttiin energiakriisiin. Hallitus valmistelee helpotuksia työmatkavähennyksiin, joilla vastataan työmatkojen kallistuneisiin hin-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

toihin. Selvityksessä on myös liityntäpysäköinnin vähennyskelpoisuus, joka tekisi joukko- liikenteestä houkuttelevan vaihtoehdon etenkin kehyskunnissa ja maakuntien kaupunki- seuduilla.

Lisäksi hallitus on valmistelemassa energiaomavaraisuuslainaa, joka mahdollistaa erityisesti pienituloisille ilmastoystävällisten investointien tekemisen. Jatkossa yhä useam- malla on mahdollisuus ympäristöystävälliseen energiamuotoon ja kulkupeliin.

Samalla valmistellaan hiiliosingon kaltaista tukimallia, jossa päästöjä verottamalla han- kittuja tuloja jaetaan takaisin kansalaisille esimerkiksi tulo- tai alueperusteisesti. Tämä on erittäin tärkeä malli oikeudenmukaisten ilmastotoimien tukemisessa. Se on myös konk- reettinen osoitus siitä, että ilmastotoimet ja eriarvoisuuden vähentäminen on mahdollista yhdistää kansalaisten hyvinvointia lisäävällä tavalla.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä väitetään, että ilmastotoimet jotenkin jarruttaisi- vat yritysten kilpailukykyä. Asia on päinvastoin, sillä yhä useampi yritys näkee hiilineut- raaliuden kilpailuvalttina. Esimerkiksi SSAB:llä on tavoitteena toimittaa vuoteen 2026 mennessä fossiilivapaata terästä markkinoille ja ottaa tätä tekniikkaa käyttöön teollisessa mittakaavassa. Tämä ei ole ihme, sillä selvitysten mukaan fossiilivapaat markkinat kasva- vat perinteisiä markkinoita nopeammin. Ilman Kiinaakin ne muodostavat pelkästään Aa- siassa ja Afrikassa 2,7 miljardin ihmisen markkina-alueen.

Fossiilivapaille tuotteille on valtava kysyntä. Meillä Suomessa on osaamista, ammatti- taitoa ja tahtoa luoda näitä ratkaisuja markkinoille. Tämä tarkoittaa myös uutta työtä hitsa- reille, konesepille ja muille perinteisille ammateille.

Ilmastotoimet eivät ole vastakkain taloudellisen kilpailukyvyn kanssa. Muutos on mah- dollisuus laajalle hyvinvoinnille. Se oli sitä Suomelle sodan jälkeisessä teollistumisessa, ja se on sitä nyt vihreän siirtymän aikakaudella.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Strand.

17.12 **Joakim Strand r:** Tack, herr talman! Här har hållits många goda talturer. Inled- ningsvis vill jag också säga att jag tror att de allra flesta som har undertecknat den här in- terpellationen vet nog att de medel regeringen har att på riktigt radikalt påverka bränslets marknadspris är väldigt få.

Eliikkä uskon, että lähes kaikki, jotka ovat tämän välikysymyksen allekirjoittaneet, tietävät kyllä, että hallituksen mahdollisuudet aidosti vaikuttaa polttoaineiden markkinahintaan ovat hyvin vähäiset. Tuskin he olisivat muuten itse olleet mukana näitä veroja hallitukses- sa aikanaan korottamassa. Mutta varmaan olemme kaikki sitä mieltä, että sietämättömällä tasolla hinnat alkavat olla, ja sen takia hallitus onkin ryhtynyt moniin erilaisiin toimiin.

Vi håller säkert med allihopa om att bränslepriset är för högt i dagsläget och det finns olika sätt att kompensera det när det gäller till exempel avdrag för arbetsresor och annat. En an- nan sak som har diskuterats här är huruvida klimatpolitiken överlag och en ambitiös mil- jöpolitik påverkar landets konkurrenskraft.

Tässä on monissa tai ainakin muutamissa puheenvuoroissa viitattu siihen, että nämä kun- nianhimoiset ilmastotavoitteet jotenkin ovat ristiriidassa elinkeinoelämän kilpailukyvyn kanssa isossa kuvassa. Lähes aina tilanne kuitenkin on päinvastainen, jos katsoo globaalil-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

la tasolla asioita. Ne isommat investoinnit, mitkä nyt Suomeen ovat tulossa osana muun muassa energian varastointia, akkuarvoketjua, ovat hyvin energiantensiivisiä, ja näille toimijoille ja meidän pärjäämiselle siinä kisassa on äärimmäisen tärkeätä, että on puhdasta energiaa ja sähköä saatavilla. Myös suomalainen energia- ja ympäristöteknologia, clean-tech-osaaminen, on meille valtava mahdollisuus jo tänä päivänä globaaleilla markkinoilla ja tietenkin yhä enemmän myös jatkossa. Tällä hetkellä arviolta 3 000–4 000 miljardia euroa vuositasolla investoidaan maailmanlaajuisesti puhtaisiin ratkaisuihin, ja mikäli Suomi pystyy tästä oman osuutensa ottamaan, niin varmasti pärjätään ja voidaan joskus ehkä jopa reippaasti laskea yleisesti työn verotusta ja myös polttoaineiden verotusta. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

17.15 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Täällä jotkut meistä iäkkäämmistä muistavat öljykriisin 1973 ja sen vaikutukset, mistä se johtui: kriisi oli silloinkin, sotatoimet nostivat raakaöljyn hintaa, Neuvostoliitto, Opec-maat tekivät korotuksia. Muutaman kuukauden sisällä hinnat nousivat viisinkertaiseksi. Tämä heilunta on hyvinkin herkkää aina, kun joku kriisi on päällä. Muistelen, että silloin bensa maksoi 60 penniä, ja siitä voi jokainen laskea, paljonko se nykypäivän euroissa olisi. Koko ajan on tullut fossiilisten energiahinta ylöspäin. [Juha Mäenpää: Euro kaksikymmentä!] — Mmm. — Eikä se varmasti tämmöisessä kriisitilanteessa ainakaan alaspäin lähde.

Siis koronakinhan on tietyllä tavalla sotatilaan verrattava kriisitilanne. Ensin oli tuotantoa, mutta ei ollut kysyntää ja hinnat menivät alas. Kesällä 2020 raakaöljyn barrelihintaa oli 20 dollaria, ja sitten se sieltä lähti nousuun ja on nyt yli 90 dollaria barreli. Elikkä kyllä se raakaöljyn hinta on ollut kaikista merkittävin tekijä.

Sitten kun katsoo erilaisia diagrammeja 20 vuoden ajalta, niin bensan hinnassa ei ole kovinkaan suuria veronkorotuksia, mutta dieselin puolella on. Otin ihan varsin tuossa vuoden 2003 reaaliarvon: 74,3 senttiä on litran vero ollut silloin, ja nyt vuonna 2020 se on ollut 76,9 senttiä. Elikkä 2,6 senttiä enemmän oli veroa bensan hinnassa vuonna 2020 kuin 2003. Elikkä kyllä se aika vähän sen veron vaikutus siellä on ollut.

Mutta se, mitä on puhuttu jakeluvivoitteesta tai sekoitevelvoitteesta, kummasta nyt halutaankin puhua, niin sen vaikutushan tulee vasta myöhemmin. Eihän se vielä ole. Se oli muistaakseni viime vuonna 18, ja nyt sitten on 19,5 vai 19. Se prosenttiosuus on välillä heijannut ylös ja alas tässä sekoitevelvoitteessa. Sillä nyt ei ole ollut merkittävää vaikutusta. Mutta sillä, että sähkön hinta ja kaiken kaikkiaan energian hinta on noussut, on kotitalouksille ja liikenteelle ja kaikille, maatalousyrittäjille ja kuljetusliikkeille ja niin poispäin, erittäin suuri merkitys.

Täällä on viitattu pörssisähköön. Pörssisähköhän oli edullista muutama vuosi sitten, mutta kun tiedätte, että pörssi kriisin myötä heittelee, niin jos ei muistanut tehdä sopimusta — niitä kahden vuoden sopimuksia, mitä on mahdollista tehdä — niin pörssisähkö nousi. Sehän maksoi jo hunajaa tässä välillä ja sähkömaksu on ollut useita tuhansia kuukaudessa. Elikkä kyllä nämä sopimusperusteiset ovat olleet tietty turva myös sitten kotitalouksille. Itsekin näin sen tilanteen. Minulla elokuun lopussa loppui edellinen sopimus, syyskuun olin pörssisähkön varassa, ja kun sitten lokakuun alusta taas tein sopimuksen, niin syyskuun lasku oli liki kaksi kertaa kalliimpi kuin lokakuun lasku. Elikkä siinä lähti jo pörssisähkö nousuun.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Että paljon on semmoisia asioita, mihinkä ei hallitus pysty vaikuttamaan. Niin kuin tässä ovat aikaisemmat puhujatkin todenneet, että ei hallitus pysty kaikkiin asioihin vaikuttamaan, vaikka se veron osuus niin merkittävä kumminkin tuolla polttoaineitten hinnassa on. Mutta tätä, mitä nyt on hallitus tehnyt ja Marinin hallitus tehnyt, pitää kyllä pitää erittäin arvokkaana ennen kaikkea niille, jotka ajavat pitkiä työmatkoja harvaan asutuilla alueilla, ja tämä on tervetullutta. Ja tietenkin myös se, jos maatalouteen sitten saadaan se kiinteistöveroalennus, ja tietysti tuo Makera-tuki on siinä sitten paikallaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

17.20 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Marinin hallitus meinasi herätä talviuniltaan, kun perussuomalaisten välikysymys rysäytti rekkakuormallisen lunta punavihreänä hohtavaan ministeritupaan. Ikävä kyllä hallitus ei saanut itseään kunnolla jalkeille, jotta se olisi aloittanut unien aikana kerryttämiensä vaurioiden korjaamisen. Suomalaisien kotitalouksien painajaiset tulevat jatkumaan, jotta hallituksen unelma ilmastoposeerauksen paalupaikasta saa elää.

Perussuomalaiset ovat jo pitkään vaatineet uneksivaa hallitusta puuttumaan käsistä karanneisiin energiakustannuksiin ja lyömään jarrua kiihkomielisille ilmastotavoitteille. Vihreästä siirtymästä on kuitenkin tullut hallitukselle ”sitkeä siirtymä”, josta ei anneta hiilitonniakaan periksi. Tämä on estänyt sitä näkemästä ministeriaition ulkopuolelle, jotta se tietäisi, mitä papereilla pyöriteltävät päästötavoitteet tarkoittavat tavalliselle tallaajalle. Helpoahan niitä hiilitonneja olisi vähentää, jos tonnit pyörisivät kansalaisten palkkakuiteilla yhtä vinhasti kuin hallituksen villeimmissä hiililaskureissa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten ratkaisut käsillä olevaan kustannuskriisiin on hallituksen toimesta leimattu milloin äänten kalasteluksi, milloin mahdottomiksi toteuttaa. Vaikka muissa maissa kotitalouksien ahdinkoa on helpotettu, Suomessa tämä ei ole ollut muka mahdollista. Hallitus on levitellyt käsiään nousseiden markkinahintojen edessä ja toistellut, kuinka ilmastotoimista ei kerta kaikkiaan voida peruuttaa. Suomalaisia kurittavan kehityksen on väitetty olevan ihmisten ja yritysten parhaaksi.

Kun perussuomalaiset esimerkiksi viime marraskuussa kyselytunnilla vaativat hallitusta puuttumaan autoilun kohtuuttomaan hintaan, hallitus väisteli vastuutaan. Vaatimuksiin vastattiin toteamalla, ettei ilmastotavoitteilla ole merkitystä paisuneisiin kuluihin ja kyse on öljyn nousseesta maailmanmarkkinahinnasta. Tämä siis siitä huolimatta, että Marinin hallituskauden aikana on tehty koko 2000-luvun suurin korotus bensiinin hintaan. Viime kuussa puolestaan suomalaisille kerrottiin, ettei meillä voitaisi Ruotsin tavoin lähteä tukemaan valtavien sähkölaskujen kanssa painivia kotitalouksia. Ongelmaksi nähtiin sekin, että sähkölaskujen kompensoiminen johtaisi keskusteluun ammattiautoilijoiden polttoainehinnoista ja dieselverosta. Nyt sitä keskustelua onneksi käydään, eikä hallitukseen pääsyt luikkimaan sitä pakoon.

Vain pari viikkoa sitten tässä salissa keskusteltiin maatalojen ahdingosta, kun perussuomalaisen edustaja Mäenpään tekemä lakialoite oli käsittelyssä. Siinä esitettiin maatilarakennusten kiinteistöveron poistoa, mutta sekin teulattiin hallituspuolueen edustajan toimesta huonoksi. Väitettiin, ettei se olisi ratkaisu ahdinkoon vaan avaisi muita ongelmia ja olisi vieläpä epäoikeudenmukainen.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Sen sijaan, että hallituspuolueet olisivat huolestuneet suomalaisten toimeentulosta, taisivat ne huolestua lähestyvistä vaaleista. Tukitoimista tulikin yhtäkkiä tarpeellisia, ja hallitus esitteli rinta rottingilla oman toimenpidelistansa — kuin ihmeen kaupalla nousseisiin kustannuksiin on sittenkin mahdollista vaikuttaa. Autoilevan työmatkalaisen ilkeimmän ilmastopaholaisen viittaa hetkeksi kevennetään, ja ammattidieselin myötä sähkörekkaunelmat laitetaan vihdoin jäähylle. Aiemmin huonona pidetty ehdotus maatilojen kiinteistöverohelpotuksista oli sekin yhtäkkiä löytänyt tiensä hallituksen toimenpidelistaukseen.

Hallitus ei kuitenkaan herännyt todellisuuteen vaan pikemminkin painoi torkkunäppäintä. Hallitus yrittää torkuttaa seuraaviin eduskuntavaaleihin saakka, mutta muut maat eivät jää asemalle odottamaan vaan puksuttavat yhä kauemmas. Jossain vaiheessa karu todellisuus iskee vasten kasvoja, kun tajutaan, ettei niitä vihreillä mielikuvitusloilla kiinni saada. Väliaikaiset ja riittämättömät helpotukset eivät ole ratkaisu, kun taustalla ilmastotoimien juntaamista jatketaan täyttää häkää. Polttoaineiden hintoja ei voitu hallituksen mukaan laskea, koska esteenä oli sen miljardiluokan hintalappu. Kuitenkaan miljardiluokan hintalaput eivät ole esteenä hallitukselle, kun se on kiirehtimässä kassajonoon hiilineutraalius kinalossaan — 15 vuotta ennen EU:ta! Kun EU:sta sitten viskotaan miljardiluokan laskuja Suomen suuntaan, hallitus kuittaa ne vailla rahahuolia, veronmaksajien lompakko takataskussaan pullottaen.

Kansalaisten kukkarolle tämä tietää kovia aikoja. [Puhemies koputtaa] Sen kurittaminen on jatkumassa, kunnes viimeinenkin puhti saadaan siitä piiskatuksi pihalle. Kansalaiset odottavat, että joku puhaltaisi pelin poikki. Siksi perussuomalaisten välikysymys on paikallaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

17.25 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Me kokoomuslaiset emme lähteneet mukaan tähän perussuomalaisten välikysymykseen ensinnäkin siksi, koska siinä on liian suuret negatiiviset budjettivaikutukset valtiontalouteen, ja sitten toisekseen siitä syystä, että me olemme ainakin osittain eri mieltä näistä syistä, jotka ovat johtaneet polttoaineiden hinnan korotuksiin. Esimerkiksi tämä ilmastomuutoskysymys: tähän mennessä saadut tai koetut hinnankorotukset eivät johdu ilmastomuutoksen ehkäisemiseksi tai siihen sopeutumiseksi tehdyistä toimenpiteistä Suomessa, [Sebastian Tynkkynen: Turve!] vaan pääasiassa kysymys on maailmanmarkkinahinnoista. Mutta toki siellä on myöskin muita tekijöitä taustalla, ja on asioita, joihin me voimme vaikuttaa täällä Suomessa.

Me olemme kokoomuksen puitteissa tehneet seitsemän kohdan toimenpideohjelman, jonka muun muassa edustaja Vestman täällä äsken erittäin hyvin esitteli. Siellä on nostettu esiin muun muassa se, että esimerkiksi sähkölaskusta noin kolmannes on veroa, ja että sähkövero on Suomessa monikymmenkertainen verrattuna EU-minimiin. Me olemme laske-neet, että kylmän kuukauden aikana tavallisen sähkölämmitteisen omakotitalon kulutus voi nousta jopa 4 000—6 000 kilowattituntiin. Sähköveron poisto kahdelta kylmimmältä kuukaudelta säästäisi sähkölaskussa lähes 200 euroa.

Arvoisa puhemies! Meidän mielestämme tämä olisi sellainen toimi, joka kannattaisi tehdä. Se olisi hyvä täsmätoimi ja kohdistuisi myöskin niihin vähävaraisiin eläkeläisiin ja muihin toimijoihin, joihin esimerkiksi nämä hallituksen esittämät toimenpiteet, kuten työmatkavähennyksen nosto ja ammattidieselin käyttöönotto, eivät kohdistu. Meidän täytyy muistaa, että on paljon ihmisiä, jotka eivät pysty käyttämään mitään muuta kuin omaa au-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

toa liikkumiseen ja he eivät enää ole työelämässä, ja sen takia osa näistä toimista täytyy kohdistaa myös heihin.

Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että hallitus ja eduskunta ovat hyvin tarkasti seuraamassa tätä polttoaineiden hinnan kehitystä, mutta on samanaikaisesti tärkeää, että me emme tee mitään ylisuuria toimenpiteitä vaan me reagoimme täsmätoimilla, koska liian suurilla toimilla on seurauksia myöskin budjettiin, ja sitten me joudumme miettimään, mistä leikataan, jotta saadaan varat näihin muutoksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

17.28 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Energiatalouden murros fossiilisista polttoaineista päästöttömiin vaatii investointeja niin energiantuotantoon kuin liikkumisen infrastruktuuriin ja kulkuvälineisiin. Jotta siirtymä olisi reilu ja saisi kansalaisten laajan tuen, tarvitsemme monenlaisia toimia niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä.

Opposition välikysymys katsoo peräpeiliin ja johtaisi pitkittyneeseen riippuvuuteen fossiilisista polttoaineista. Tämä ei ole vaihtoehto tilanteessa, jossa meillä on ilmastomuutos ratkaistavana. Ilmastopäästöjen vähentämistoimien tekemättä jättäminen tulisi pitkällä tähtäimellä todella paljon kalliimmaksi niin inhimillisesti kuin taloudellisesti.

Samaan aikaan on totta, että energian maailmanmarkkinahintojen nousu näkyy tällä hetkellä myös Suomessa. Hintojen nousu tuntuu erityisesti heidän kukkarossaan, joiden koti lämpiää suoralla sähkölämmityksellä tai joilla pitkillä matkoilla oman auton käytölle ei ole vaihtoehtoa. Esimerkiksi Helsingin Sanomien tänään haastattelemat ekonomistit ovat kuitenkin todenneet, että ostovoimaan suhteutettuna bensiinin hinta ei ole noussut poikkeuksellisen korkealle. Ongelmaksi onkin kuitenkin muodostunut hinnan nousun nopeus. Tämä hintojen nousun ihmisille aiheuttama ahdinko on todellista, niin kuin täällä on tänään todettu, ja näissä olosuhteissa on tärkeää ja perusteltua, että siihen on etsitty nopeita ratkaisuja, ja näin on hallituksen energiatukipaketissa tehty.

Tämä energiatukipaketti pitää sisällään niin nopeavaikuttaisia, määräaikaista keinoja kuin pidemmän aikavälin toimia. Vihreille on tärkeää, että tukitoimet kohdentuvat mahdollisimman hyvin ja että ilmastotoimet eivät tämän tukipaketin myötä vaarannu.

Arvoisa puhemies! Vihreät ovat jo pitkään korostaneet, että kun yhteiskuntaa muutetaan ilmastokestäväksi, on tarvittaessa tuettava niitä ihmisiä, joille muutos uhkaa koitua kohtuuttomaksi. Siksi olen iloinen, että hallituksen energiatukipaketissa ovat mukana energiaomavaraisuuslaina sekä selvitys kohdennetusta tukijärjestelmästä eli niin sanotusta hiiliosingosta. Energiaomavaraisuuslaina mahdollistaa erityisesti pienempituloisille ilmastoystävällisten investointien tekemisen. Tavoitteena on, että uusi takausmalli kohdentuisi rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen, siirtymiseen uusiutuviin perustuviin lämmitysjärjestelmiin sekä kulkuneuvojen latausinfraan rakentamiseen.

Nyt tehdyn energiapaketin ympärillä käydyt keskustelut perusteella on tullut selväksi, että meillä ei ole olemassa valmiita malleja äkillisten muutosten seurausten kompensointiin niistä eniten kärsiville. Siksi pidän tärkeänä, että hallitus päätti valmistella kohdennetun tukijärjestelmän, joka on tosiaan tämän vihreiden jo pitkään ajaman hiiliosingon kaltainen. Hiiliosingossa päästöjä verottamalla hankittuja tuloja voidaan jakaa takaisin kansalaisille esimerkiksi tulo- ja alueperusteisesti. Osa hiilimaksun tuloista voitaisiin käyttää vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymistä edesauttaviin investointeihin.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! Tässä akuutissa tilanteessa hallitus päätyi edistämään kasvaneiden työmatkakulujen kompensointia työmatkavähennystä määräaikaaisesti korottamalla. Samaan aikaan on kuitenkin varmistettava, että tuemme riittävästi myös koronan kurittamaa joukkoliikennettä. Tähän pakettiin joukkoliikenteen tuki ei ehtinyt, mutta se on saatava liikkeelle mahdollisimman pian. Joukkoliikennettä on tuettava, jotta pystymme säilyttämään nykytason, ja tavoitteena toki tulee olla joukkoliikenteen parantaminen, jotta se on yhä useammalle realistinen vaihtoehto.

Esimerkiksi läntisellä Uudellamaalla tilanne on nyt se, että Pohjolan Liikenne on ilmoittanut lopettavansa kaikki linja-autovuoronsa kannattamattomina, ja suurissa kaupungeissa koronan aiheuttama notkahdus lipputuloissa uhkaa johtaa lipunhintojen nousuun ja samalla myös palvelutason karsimiseen. Tämä suunta on käännettävä. [Sheikki Laakso: Syy: Yksityisautot!]

Arvoisa puhemies! Energian maailmanmarkkinahintoihin ovat vaikuttaneet etenkin kansainvälisen politiikan jännitteet ja fossiilisten energialähteiden hinnannousu. Energiakriisi ei koske Suomea yhtä pahasti kuin muuta Eurooppaa, koska meillä on jo varhain onnistuttu tekemään satsauksia uusiutuviin energiamuotoihin, ja tällä tiellä meidän on syytä jatkaa ja samalla pitää kirkkaana mielessä, että Suomen tavoite hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä toteutuu silloin, kun ilmastotoimille on kansalaisten laaja tuki.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, var vänlig.

17.32 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! I går var jag på besök till gymnasiet i Petalax som är mitt gymnasium, ett gymnasium på svenska landsbygden, och där ställde en del av studerandena frågor kring bränslepriset. Då jag själv gick i gymnasiet vill jag minnas att det var fyra mark per liter som det kostade, och i dag är det ju... Nu efter det har euron kommit och så har ju förstås också lönerna stigit i takt under årens lopp, men det är ju så att bränslepriserna har stigit otroligt mycket under det senaste året, kan man säga. Sommaren 2020 var de ju egentligen lägre än vad de var innan coronan, det bör man också minnas i sammanhanget.

Men oron är väldigt stark ute i bygden kring bränslepriserna och energipriserna som har skjutit i höjden, och det är helt naturligt. Pensionärer har varit i kontakt, men också pendlare, och det som har kommit upp här är att regeringen nu går fram med att det maximala avdraget, alltså arbets- eller inkomstavdraget för kilometer, höjs från 7 000 till 8 400. Det kommer att hjälpa en hel del att höja kilometernivån från 0,25 cent till 30 cent, så det hjälper för sin del.

Jordbruket är i en kris, och att man befriar fastighetsskatten för jordbrukarna och jordbruksfastigheter är bra. I det här sammanhanget bör man också säga att kommunerna kompenseras för det bortfall av skatteintäkter som man får.

Tässä hallitus nosti esille viime perjantaina erilaisia toimenpiteitä, millä tavalla halutaan auttaa energiakriisissä, joka on todellinen. Tämä ammattidieselin valmistelu on todella tärkeää. Esimerkiksi suuri osa liikennöitsijöistä käyttää dieseliä, ja esimerkiksi koulukyyditysten osalta jos on pitkiä sopimuksia, niin siellä ollaan todella ahtaalla, mutta toki kaikkialla logistiikkapuolella. Tämä on todella hyvä asia, että tämä valmistelu nyt sitten etenee.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Samoin myös maatalouspuolella on kriisi, ja se, että kiinteistöverosta vapautetaan maatalouskiinteistöt nyt tänä vuonna, on hyvä asia. Siinä sitten kunnille kompensoidaan se menetetty tulo, se on hyvä asia.

Tämä turvallisuuspoliittinen tilanne nyt maailmalla: Vaikuttaa siltä, että se ei valitettavasti kyllä tule auttamaan näitten fossiilisten polttoaineiden hinnassa, mutta senkin takia meillä Suomessa on tämä omavaraisuus energian suhteen todella tärkeää — tuulivoima, aurinko, biokaasu, synteettiset. Sellaista tullaan nyt kehittämään tulevaisuudessa, ja siihen tulee panostaa. [Puhemies koputtaa] — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Yhteenvedo siitä alkuosasta.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

17.37 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Polttoaineen ja energian hinnat ovat nousseet viime aikoina tuntuvasti, ja tällä on ollut voimakkaita vaikutuksia ihmisten perustarpeeseen. Hallitus suhtautuu tähän vakavasti ja on tehnyt linjauksia, joilla vastataan energian hintojen nousuun. Suomessa hintojen nousu on ollut merkittävää, mutta onneksi vähäisempää kuin euroalueella keskimäärin.

Tarkasteltaessa lähemmin energian hintoja taustalta löytyy monia eri syitä. Koronakriisi on yksi näistä. Kriisin hellittäessä ja kysynnän elpyessä energian tuotantokapasiteetti ei ole täysin palautunut koronakriisiä edeltävälle tasolle. Energian hintojen kansainvälisen nousun taustalla voi mainita olevan myös haasteelliset sääolosuhteet ja hyvin epävakaa geopoliittinen tilanne. Raakaöljyn markkinahinnat ovat vaihdelleet voimakkaasti: ensin ne laskivat, ja nyt kysynnän kasvaessa raakaöljyn hinta on noussut tuntuvasti. Tämä taas vaikuttaa polttoaineiden kuluttajahintoihin ja tätä kautta ihmisten kukkaroon.

Liikenteen kustannuksia on tarve helpottaa. Toimet sisältävät lyhyen aikavälin toimia mutta myös kauaskantoisia. Hallituksen määräaikaiset täsmätoimet painottuvatkin kotitalouksiin, ammattiliikenteeseen sekä maatalousyrittäjiin. Hallitus on päättänyt korottaa työmatkavähennyksen enimmäismäärää. Määräaikainen korotus vuonna 2022 on 1 400 euroa koskien matkakuluvähennystä ja 5 senttiä litralta kilometriä kohden autolla ajaessa. Tämä voi joistain kuulostaa vähäiseltä, mutta todellisuudessa tämä vähennys koskee lähes 600 000:ta ihmistä, ja yhteensä tällä on noin 140 miljoonan euron hintalappu. On vielä selvityksessä, miten liityntäpysäköinnin kustannusten vähennyskelpoisuudella voidaan kompensoida kuluja kodin ja työpaikan välisten matkojen osalta.

Puhemies! Pidän erittäin tärkeänä, että hallitus on päättänyt lähteä valmistelemaan ammattidieseljärjestelmää siten, että dieselin suora verotuki poistettaisiin ja dieselöljystä maksettaisiin takautuvasti palautusta. Toinen vaihtoehto on, että toteutus tehdään ammattidieselin nykyjärjestelmän pohjalta. Valmistelun aikana tullaan huomioimaan hallituksen ilmastotavoitteet. Tämä on juuri sellainen pidemmän aikavälin toiminta, jota tarvitaan, mutta tämä ei ole ratkaisu tähän akuuttiin tilanteeseen.

Valmistelun alla on lisäksi tulo- ja alueperusteinen tukijärjestelmä kotitalouksille. Lisäksi valtiovarainministeriö yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa selvittää, onko mahdollista luoda sellainen malli, jossa markkinahintojen äkillinen nousu mahdollistaisi automaattisen tulotuen maksamisen kotitalouksil-

le. Näin vastattaisiin polttoaineiden markkinahintojen nousupiikkien kohtuuttomiin sosiaalisiin vaikutuksiin. Tarkoitus on, että tästä päätettäisiin vuoden 2023 hallitusneuvotteiluissa. Lisäksi hallitus suosittelee, että energian hinnannousu huomioitaisiin toimeentulotuessa niin, että esimerkiksi sähkön hinnannoususta johtuneet kohonneet asumiskulut otettaisiin huomioon toimeentulotukea myönnettäessä, varsinkin pienituloisempien henkilöiden kohdalla. Hallitus valmistelee myös sähkömarkkinalakiin muutoksia niin, että ne helpottavat kuluttajan asemaa energiakriisissä.

Arvoisa puhemies! Myös maatalousyrittäjien tilanne on erittäin vakava. Maatalousyrittäjien ahdinkoon hallitus esittää maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poistoa väliaikaisesti. [Sheikki Laakso: Näinpä!] Tämä on välttämätön ja kannatettava esitys. [Sanna Antikainen: Kiittäkää Mäenpäättä!] — Joo, hallituksen esitys. — Ennen kuin tämä voidaan tehdä, on selvitettävä EU:n oikeudelliset määräykset. Jos tämä ei ole mahdollista, tulee hallitus myöntämään lisätalousarviossaan energiakriisin aiheuttamiin kustannuksiin tukea muuta kautta. Maatalousyrittäjiä ei jätetä yksin kriisin keskellä, ja tällä on suuri merkitys myös Suomen huoltovarmuuden turvaamisen kannalta.

Sähkön ja energian hinnannousu on huolestuttavaa. Ruoka ja vilja esimerkiksi kallistuvat korkeiden energiakustannusten myötä. Tuotannon kasvun kuitenkin odotetaan hillitsevän vähitellen korotuspaineita. Hallituksen kompensatiopaketti on hyvä alku, ja pidän välttämättömänä sitä, että hallitus tarkastelisi vielä lähemmin, mitä muita toimia pystyttäisiin tekemään, varsinkin pienituloisten ihmisten näkökulmasta katsottuna, sillä hintojen nousu koskettaa kaikista eniten tätä ihmisryhmää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

17.42 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus, teiltä puuttuu suhteellisuuden ja mittakaavojen taju. Suomi ei voi pyöriä tukien varassa. Yhtälö, jossa yhä useamman tuensaajan ja tukijärjestelmän menot maksaa yhä pienempi nettomaksajajoukko, on yksinkertaisesti mahdoton.

Ladattavien sähköhenkilöautojen määräksi ennakoidaan jopa 750 000 vuonna 2030. Nykyisellä autokannan kasvuvauhdilla polttomoottorikäyttöisiä henkilöautoja on kuitenkin silloin vielä yli 2,2 miljoonaa. Meillä on myös yli 900 000 paketti- ja kuorma-autoa, traktoria, moottorityökonetta, ja se määrä kasvaa. Niistä alle 1 000, eli noin promille, on ladattavia. Ilman niitä suomalaiset eivät syö eikä yhteiskunta toimi. Sähköistys ei niissä ole ratkaisu eikä tarvittavaa määrää biopolttoaineita tai edes niiden raaka-aineita ole missään. Onko tarkoitus, että näiden yhteensä yli kolmen miljoonan polttomoottoriyksikön kustannukset saavat kasvaa pidäkkeettä? Ja kuinka moni niiden käyttäjistä tulee tarvitsemaan yhteiskunnan tukea?

Arvoisa puhemies! Viime vuonna kaukolämmöstä 36 prosenttia eli yli 14 terawattituntia tuotettiin fossiilisilla ja turpeella. Niiden korvaaminen vaatisi puupolttoaineiden käytön kaksinkertaistamista. Kaukolämpöteollisuus on helisemässä, kun se ajetaan veroilla ja päästöoikeuksien hinnoilla väkisin ja nopeasti puupolttoaineisiin. Seurauksena niiden hinnat nousevat ja haketta rahdataan yhä enemmän ulkomailta, ja yllätys yllätys, mistä eniten — Venäjältä.

Koska puun energiakäyttökin on vastatulessa ja yhtälö mahdoton, pitäisikin suuntaa yhtäkkiä vaihtaa polttamattomaan lämmöntuotantoon. Sellaista teknis-taloudellista järkevästi skaalattavaa teknologiaa ei vain ole olemassa. Esimerkiksi Otaniemen geolämpö-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

hankkeen haasteet ovat mittavat. Onko siis tarkoitus, että 2,7 miljoonan kaukolämpötalossa asuvan suomalaisen lämmityskulut saavat kasvaa pidäkkeettä? Ja kuinka moni heistä tulee tarvitsemaan yhteiskunnan tukea?

Arvoisa puhemies! Päästöttömän toimitusvarman sähkön kysyntä kasvaa merkittävästi nopeammin kuin sääriippumaton tuotanto, joka on vähentynyt jo pitkään. Yksin Saksa poistaa noin vuoden sisään yli 8 000 megawattia ydinvoimaa — viiden Olkiluoto kolmosen verran. Ja mitä enemmän tuulivoimaa, sitä pahempia tehovajeita ja hinnannousuja tulemme näkemään. Onko siis tarkoitus, että koko väestön ja kaikkien yritysten sähkölasku saa nousta pidäkkeettä vuotta 2035 kohti rämmitäessä? Kuinka moni sähkönkäyttäjä tulee tarvitsemaan yhteiskunnan tukea?

Venäjältä tuodaan haketta, öljyä, kaasua, hiiltä, sähköä yli 8 terawattituntia vuodessa, ja mitä tekee Suomi? Romuttaa turvetuotantonsa ja hakee EU:sta koko ajan lisää ongelmia ja rasitteita itselleen. Tämän tilanteen korjaaminen tulee tähtitieteellisen kalliiksi. Arvoisa hallitus, teidän täytyy nyt ymmärtää, ettei yleisesti karkaavaa kustannustasoa voi tuilla ja kompensatioilla — maksajat ja maksutahto loppuvat. On pakko puuttua itse kustannuksiin.

Teidän täytyy nyt myös ymmärtää, mistä karkaava kustannustaso johtuu. Se johtuu siitä vihreän kasvun harhasta. Energiainfrastruktuurin teknis-taloudellista murrosta ja kypsymistä voi politiikalla auttaa, mutta ei pakottaa. Käytössä olevaa ei saa tuhota nopeammin kuin uutta ja varmasti parempaa saadaan tilalle. Nyt on ymmärrettävä hidastaa tahtia ja antaa esimerkiksi vety- ja pienydinvoimateknologioille aikaa kypsyä niin, että ne saadaan kustannustehokkaasti ja laajasti käyttöön. Mutta ettehan te [Puhemies koputtaa] siellä hallituksessa suostu ymmärtämään tai perääntymään, koska se olisi imago- ja ideologiatappio.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

17.48 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies, hyvät kollegat! Einstein sanoi aikanaan, että sellaisella ajattelulla, millä ongelmat ovat syntyneet, ne eivät voi ratketa. Kyllä itsekin haluaisin vähän katsoa taaksepäin, enkä niinkään osoitella, kuka näitä veronkorotuksia on tehnyt, vaan käydä vain analyttisesti läpi, mitä tässä maassa on tapahtunut: Jos me katsotaan kymmenen vuotta taaksepäin, niin sähkövero on nostettu 150 prosenttia. Siihen on ollut peruste valtiontalous, meidän alijäämäinen talous, joka varsinkin viimeiset kymmenen vuotta on mennyt vähän alamäkeä. Dieselin valmisteveroa on nostettu 60 prosenttia. Me ollaan monta kertaa tässä salissa juteltu, kuinka sähkön siirtohinnat ovat nousseet helposti sata prosenttia eli tuplaantuneet. Silloin kun näin on menetelty, me joudutaan poliittisesti tilanteeseen, että jossain vaiheessa tämä kumulatiivinen verojen nosto aiheuttaa sen, että hyödykkeet, palvelut ja tavarat, nousevat niin korkealle tasolle verotuksen ansiosta, että monilla ihmisillä ei ole varaa enää käyttää palveluja tai ostaa näitä tavaroita.

Sellaisesta poliittisesta ajattelusta pitäisi päästä irti, että me säikähdetään, kun ihmiset protestoivat aiheesta, ja ajattelu kulkee niin, että sitten me niillä kerätyillä verovaroilla ruvetaan korjaamaan virhettä niin, että me annamme joillekin rahaa, jotta he voivat ostaa niitä tuotteita, palveluita ja tavaroita, joiden korkean verotuksen takia hinta on korkealla. Se on mahdoton tilanne. Vaikka inhimillisesti ottaen on oikein, että tuetaan vähävaraisia — ja itsekin olen hyvin sosiaalisesti ajatteleva ihminen — niin me kansakunnan tasolla aiheutetaan kyllä aikamoinen kannustinloukkuongelma. Sanoisin, että tällä ajattelulla, millä ongelmat ovat syntyneet, me pääsemme kannustinloukkusarjassa kyllä maailman kärkeen, ja

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

silloin se on myrkkyä työnteolle, koska kuitenkin pitäisi olla niin, että itse kukin tekee sitä työtä, mitä pystyy, ja kantaa kortensa kekoon ja että sillä tavalla me nostamme bruttokansantuotetta. Tässä on paha taloudellinen ja ekonominen harha, jota itsekin haluan kyllä esiin nostaa.

Tänään täällä salissa kollegat puhuivat hyviä puheenvuoroja, mutta kiinnitin huomiota yhteen erikoisuuteen: nostettiin, että eläkeläiset haja-asutusalueilla eivät tulleet nyt huomioon otetuksi näissä toimenpiteissä, mitä hallitus tai oppositio on esittänyt. Eihän se suinkaan niin mene, jos polttoaineet nousevat ja sähkön siirtohintaa nousee ja sähkövero nousee, että ne ovat pelkästään eläkeläiset haja-asutusalueilla, vaan esimerkiksi seutukaupungeissa, missä julkinen liikenne ei missään toimi kunnolla ja missä asuu melkein miljoona ihmistä, on pakko olla auto, kaksi tai joillakin perheillä jopa kolme, ja onhan tämä oikeasti eriarvoistavaa veropolitiikkaa. Jos me ei oikeasti ymmärretä sitä, että maassa on erilaisia alueita, kuten Itä- ja Pohjois-Suomi, missä asutaan omakotitalossa, jossa on suora sähkölämmitys ja kaksi autoa pihassa, niin ihmisiltä loppuvat pelimerkit. Ei tämä ole mitään pelottelua eikä mitään mustamaalaamista eikä opposition poliittista höpinää, vaan tämä on ihan todellisuutta. Sen takia pitäisi miettiä, mitä me oikeasti tehdään. Ja en näe oikeastaan oikeudenmukaisempaa järjestelmää kuin se, että ei nosteta niitä veroja paljon.

No mutta miksi niitä veroja sitten joudutaan nostamaan? Kolmen viime vuoden aikana, Marinin hallituksen aikana — eikä tämä ole mitään panettelua, vaan katsoin vain tätä keltaista kirjaa — budjetin määrärahat ovat nousseet 9,2 miljardia. Kyllä minä ministerinä olisin enemmän huolissani siitä, miksi täällä on 9,2:n miljardin nousu enkä siitä, että miljardin pudottaminen verotasossa on mahdottomuus. Sen takiahan ne maksut ja verot nousevat, koska valtion budjetti paisuu sille tasolle, jota eivät tämän kansakunnan maksukyky ja kantokyky kestä. Siitähän tässä on kysymys, mutta kuka täällä rupeaa leikkaamaan ennen vaaleja? Mitä suurempi se porukka on, joka on valtion ikään kuin etujen tai tulonsiirtojen varassa, olkoot ne sitten sosiaaliapuja tai mitä tahansa, niin sen vaikeampaa poliittisesti mikään muutos on tehdä, koska äänestyspotentiaali on niin kova, että on pakko luvata ennen vaaleja näille.

Mielestäni Suomi on tässä tilanteessa, ja en tiedä, miten tästä sitten päästään eteenpäin, mutta kyllä jonkunmoinen hallitus pitää tulla Suomeen, joka pikkusen rupeaa tekemään muutoksia työelämän pelisääntöihin ja katsoo tätä valtion kulurakennetta, että mitä tälle voidaan tehdä. Tämä oravanpyörä kun pyörii nyt väärään suuntaan, niin tästä ei hyvä tule. Kyllä näen samalla tavalla kuin edellinen puhuja, että sen porukan maksukyky, joka oikeasti tekee työtä tai yrittää, alkaa loppua, jos niiden ihmisten määrä kasvaa, jotka ovat erinäköisten etujen tai tulonsiirtojen varassa. [Puhemies koputtaa] Tämä on kyllä mahdottomuus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi poissa. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

17.53 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilälle ensin: taitaa tuossa 9 miljardissa pikkusen koronakertomia olla viimeisen kahden vuoden ajalta valtion talousarviossa.

Olemme aika vaikean kysymyksen äärellä, mihin on todella vaikea löytää kansallisesti nopeita ja vaikuttavia lääkkeitä, jotka oikeasti helpottaisivat ihmisten arkea ja sopisivat sitten meidän talousraamiimme. Taloutemme on kehittynyt hallituksen päättäväisen politi-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kan johdosta hyvin, mutta turvallisuustilanteen heikkeneminen luo mustia pilviä myös Suomen talouteen, ja liikkumavaramme taloudessa on edelleen pieni. Hallitukselle kiitos siitä, että asiaan on vaikeasta tilanteesta huolimatta talouden reunaehdot huomioiden nopeasti reagoitu ja talouden liikkumavaran puitteissa on haettu kohdennettuja ratkaisuja nopeilla toimilla sekä pitkän aikavälin tavoitteiden valmistelulla.

Suomi ei ole yksin kohonneitten energiakustannuksien kanssa, vaan ongelma on Euroopan- ja maailmanlaajuinen. Ilmastonmuutoksen vaikutus ja turvallisuustilanteen heikkeneminen Euroopassa heijastuvat myös Suomeen. Turvallisuustilanne sekä mahdolliset lisäpakotteet ja niiden vastapakotteet voivat merkitä edelleen energiahinnan ja kustannustason nousua ja erityisesti energiakriisin pitkittymistä. Positiivista on se, että energiahintamme ovat jonkin verran vähemmän nousseet kuin Euroopassa keskimäärin. Lisäksi hallitus on jo aiemmin tehnyt sähköenergiahintakehitystä jarruttavia toimenpiteitä, joilla on tähän hintapolitiikkaan vaikutusta.

Tällä hetkellä moni eläkeläinen ja pienituloisin on vaikeuksissa arjessa, jota erityisesti energiakustannukset rasittavat. Yhteydenottoja ja lukemattomia kuvia bensamittareilta tulee varmaan meille kaikille, ja toreilla itsekä olen nähnyt varmaan 10, 20 erilaista sähkölaskua tässä talven aikana. Hallituksen päättämä apupaketti, jossa on nopeita ja pitkän aikavälin tavoitteita, on tärkeä, vaikkakin nopeimmin toteutettavat toimet eivät ehkä kohdistu tällä kertaa niihin ihmisiin, jotka ovat eniten kriisissä nousseiden energiakustannusten kanssa. Niin kuin hallitus toteaaakin, tarvitaan edelleen lisää valmistelua ja toimenpiteitä tämän tukipaketin jälkeen. Lisätoimenpiteet ovat tarpeen varsinkin, kun kriisi näyttää nyt siten pitkittyvän.

Hallituksen täsmätoimenpiteistä työmatkakulujen enimmäismäärän nosto on tärkeä — yli 570 000 työssäkäyvään tällä on vaikutuksia osittain tai täysimääräisesti. Maatalouden vaikeaan kriisiin nyt on reagoitu sitten maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron vapauttamisella sekä sitten niin, että takausmallin valmistelu ilmastoystävällisten investointien osalta käynnistetään.

Yritysten kilpailukyvyn kannalta paketissa on tärkeää, että ammattidieselin käyttöön-oton valmistelu käynnistyy sekä myös selvitetään kotitalouksille tulo- ja alueperusteinen tukijärjestelmän tukimallin valmistelu, jossa erityisesti pystyttäisiin reagoimaan parhailaan päällä olevan kriisin mukaisiin tilanteisiin.

Kovasti itse toivoisin, että autoilun ja liikenteen verotus nostettaisiin kokonaisuutena työpöydälle ja katsottaisiin, pystyttäisiinkö siellä nyt sitten jotain tekemään — ainakin päivityksen aika olisi varmaan.

Arvoisa puhemies! Ihmisten hätään on vastattava ja huolehdittava samalla taloutemme ja kasvumme pohjan perustasta. Hallituksen paketti vastaa osittain haasteeseen, ja nyt tarvitaan uusien tukivälineiden valmistelua sekä vastuullista ja suunnitelmallista talouspolitiikkaa, jotta pystymme tulevaisuudessa vastaavissa tilanteissa vastaamaan kotitalouksien hätään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Laakso, olkaa hyvä.

17.58 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Aiemmin keskustelussa edustaja Bergqvist kertoi, että 20 sentin ale maksaa 800 miljoonaa euroa, ja hallituspuolueiden edustajat sitten tietysti kohahtivat, summa on olevinaan iso. Samaan aikaan sitten omassa puheenvuorossani kerroin tästä epäsuhdasta, että samalla laskentatavalla 400 miljoonaa euroa tällä het-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kellä hallitus saa enemmän tätä rahaa alvin muodossa. Minulle sieltä kerrottiin, että se oikea summa — edustaja Mäkysen suulla, jos oikein kuulin — olisi 60 miljoonaa euroa.

Suomessa kuitenkin oikeasti myydään vuosittain 4 miljardia litraa elikkä 4 000 miljoonaa litraa polttoainetta, niin bensaa kuin dieseliäkin, elikkä näitä enemmän verotettuja. Nyt kun niitten hinta on noussut 50 senttiä ja siitä 50 sentistä 24 prosenttia on arvonlisäveron osuus, elikkä noin 10 senttiä, niin kyllä se tarkoittaa silloin, että tällä hetkellä arvonlisäverosta täytyy tulla 400 miljoonaa enemmän rahaa valtion kassaan. Siihen kun lisätään vielä lähes 5 senttiä, mitä hallitus nosti hintaa tuossa hallituskauden alussa, niin siinä on jo jonkunäköinen potti, mistä voisi tällä hetkellä oikeasti näihin toimiin sitä rahaa saada. Eli tämä ei voi missään nimessä olla vain pelkästään kustannuskysymys toistepäin, silloin kun tästä oikeasti tällä hetkellä hyödytäänkin.

Ja kun puhutaan, että mikä hintaan vaikuttaa, niin kyllä meidän toimet täällä vaikuttavat. Se vaikuttaa, jos me tehdään sekoitevelvoitteita, missä perussuomalaisetkin ovat olleet vähän mukana. Tietysti, millä tavalla siinä ollaan oltu mukana, on sitten väännön aiheinen asia, mutta olkoon, miten on. Turpeen alasajo on meidän aiheuttama juttu, ja kaikkennäköistä muuta, mitä täällä on tehty. Koko ajanhan me päätämme, mikä meidän hinnoittelu tulee olemaan mihinkin asiaan.

Nyttenkin kun puhutaan vaikka siitä 400 miljoonasta, mitä arvonlisäverosta täytyy tulla enemmän, niin mihinkäs se menee? Se menee siihen vihersiirtymään, jota kehutaan meille koko ajan, että ilman sitä me ei voida täällä elää. Totuudessaan ei ole mitään näyttöjä vielä siitä, että me voitaisiin sen, koska koko ajan me joudutaan vain lisää, lisää laittamaan siihen rahaa. Kaikki tukijutut — koko ajan puhutaan täällä, kuinka tarvitsee tukea sitä vihersiirtymää ja tarvitsee tukea sitä ja tarvitsee tukea tätä. Tämän päivän keskustelussakin tukisana on varmaan yleisin sana, mitä on. Kaikkennäköiseen juttuun tarvitaan koko ajan tukea: tukea, tukea, tukea. Mutta niin kuin edustaja aikaisemmin tuossa hyvin mainitsi, ei meillä oikeasti ole kohta enää sitä porukkaa, mikä tuo sitä rahaa niitten kaikkien tukien maksamiseen.

Sitten puhutaan, että me ei pystyttäisi täällä näitä hintoja laskemaan millään, se on täysin mahdotonta. Mutta minkä takia se maailmalla onnistuu? Puola on poistanut arvonlisäveron polttoaineesta. Miten se on mahdollista, että meillä ei ole mahdollisuutta siihen, kysyn vain teiltä.

Rehellisesti sanottuna tämä ammattidiesel... Minun on rehellisesti sanottuna sanottava, että olen äärettömän pettynyt siihen, miten se nyt tuodaan tähän esille. Se on hallitusohjelmassa ollut kaksi ja puoli vuotta, niin kuin edustaja Kettunenkin varmasti tietää. Se on kaksi ja puoli vuotta ollut. Ekalla viikolla kun kysyin, tehdäänkö sille asialle jotain, se, mitä vastattiin, oli sama kuin viime viikolla vielä vastattiin, eli kahteen ja puoleen vuoteen ei ole asian eteen tehty yhtään mitään, ja nyt sitten yritetään hämätä kuljetusliikkeitä ja näitä, että ruvettaisiin tälle asialle jotain tekemään tämän vuoden aikana. [Tuomas Kettunen: Ei tässä hämätä!] — Toivon mukaan. — Voin kertoa, että tulen tämän asian ottamaan viikoittain puheeksi ihan vain sen takia, että sille oikeasti tapahtuisi jotain. Meinaan oikeasti potkia, meinaan varmasti. Mutta totuudessaan sitä ei tule tapahtumaan sen takia, koska tämä hallitus on koko ajan ollut vihreitten vankina. Hukka perii. [Tuomas Kettunen: Hyvä, että nostitte asian esiin!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sankelo.

18.03 **Janne Sankelo kok:** Arvoisa puhemies! Energian hinta on tosiaan ollut tänä talvena nousussa ja oikeastaan myös aikaisemminkin. Polttoaineiden hinnannousu näkyy monin tavoin kuluttajan kukkarossa ja päivittäisessä elämässä. Pitkää työmatkaa ajavat joutuvat laskemaan, onko töihin ajaminen enää kannattavaa ja kannattaako työtä ottaa vastaan ylipäättään enempää. Omana leipälajinaan näissä kysymyksissä ovat olleet erityisesti lämmityspolttoaineet. Kaukolämmön tuottamisen hinta on noussut, ja loppupeleissä asia on aina niin — riippumatta siitä, mitä täällä puhutaan — että asiakas maksaa. Ei se ole oikeastaan sen kummempaa, ja tilanne näkyy tällä hetkellä monilla paikkakunnilla merkittävänä kaukolämmön hinnannousuna.

Samalla on syytä herättää huolta myös huoltovarmuudestamme. Monissa osin Suomea kotimaiset lämmityspolttoaineet ovat avainasemassa, ja nyt käynnissä oleva Ukrainan kriisi korostaa edelleen kykyämme turvata suomalaisten perustarpeet kaikissa olosuhteissa. Suomi on erilainen maa lämmityspolttoaineiden suhteen, ja energiaturve on osoittautunut edelleen tarpeelliseksi. Esimerkiksi pohjalaismaakunnissa energiaturvetta käytetään tällä hetkellä varsin normaalit määrät, mutta kuten tiedämme, toimintakenttä on myllerryksessä. Tämän johdosta on edelleen tarpeen huolehtia turpeen saatavuudesta, koska alan toimijoiden mukaan energiaturvetta tarvitaan laitoksissa vielä pari vuosikymmentä. Tähän liittyen on hyvä huomioda, tunnistaa Suomen eri osien erilaisuus — täällä talossa on erityisen tarpeen tunnistaa se, että maailma näyttää Korttesjärven Fräntilän kylästä hieman toisenlaiselta kuin Vantaan Tikkurilasta. Molemmat ovat arvostettavia näkökulmia, ja meidän pitäisi täällä salissa tehdä semmoisia päätöksiä, että esimerkiksi energian osalta näissä kaikissa Suomen osissa voidaan elää turvallista elämää myös jatkossa.

Yksi esimerkki on tämä metsähake, joka tässä aikaisemmassa keskustelussa tuotiin esille. Onhan se hieman erikoista, että jos ajatellaan, minkälaiset metsät ja minkälainen tuotavuus meillä tällä hetkellä sitä kautta on, niin me tuomme metsähaketta itänaapurista, ja tällä hetkellä tämä tuontihakkeen hinta polkee suomalaishakkeen hintaa, mikä taas johtaa siihen, että alan toimijoilla on entistä tiukempaa.

Maatalouden osalta on todettava, että kun myös siellä on kasvavat energiakustannukset, niin tässä keskustelussa on tuotu esille hyvänä asiana tämä maatalouden kiinteistöveron alentaminen. Itsekin pidän sitä järkevänä suuntana, [Tuomas Kettunen: Se on järkevä!] mutta sanon myös sen tässä paikalla oleville ja niille, jotka tätä kuuntelevat, että se ei ole täysin ongelmaton tapa laskea oikeudenmukainen ja reilu ratkaisu, miten sitä kiinteistöverosta saadaan sitten paras hyöty. Jos otetaan huomioon kiinteistöjen ikä ja erilaiset verotukselliset ratkaisut, mitä maatilayrittäjä on tehnyt viimeisen, sanotaan nyt vaikka kymmenen vuoden aikana, on täysin mahdollista, että sinne tulee tällaisia epäkohtia ja epäoikeudenmukaisuuksia, ja sen takia hallitukselle annan tässä kyllä evästyksiä, että siihen löydettäisiin oikeudenmukainen ratkaisu.

Mutta, arvoisa puhemies, kokoomus julkaisi listan erilaisista asioista, joilla suomalaisten on mahdollisuus selvittää kasvavista sähkölaskuista ja polttoainekustannuksista — niitä on käyty täällä läpi. Yksi keskeinen elementti on kuitenkin myös edelleen se, että kokoomus keventäisi palkansaajien, yrittäjien ja eläkeläisten verotusta. Kaikille tuloluokille kohdistuvat veronkevennykset ovat hyvä keino vahvistaa suomalaisten edellytyksiä selvittää arjen kustannuksista. [Toimi Kankaanniemi: Onko sekään ihan oikeudenmukaista?]

Palaan vielä lopuksi tähän omavaraisuusnäkökulmaan, joka on äärimmäisen keskeinen elementti tässä vallitsevassa maailmantilanteessa. Siis meillä on rakennetaan tällä hetkellä kyllä uutta tuotantoa, mutta Suomeen on tähän asti ollut Länsi-Euroopan tarkkailu-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kalla omavaraisuuden osalta. Ja tämän johdosta — kun Ukrainan kriisi opettaa ja tuntuu, että tässä vähän Siperiakin meitä kaikkia maailmankansalaisia opettaa — meidän pitäisi osata laittaa asiat nyt tärkeysjärjestykseen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Kivisaari.

18.08 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Koronakriisin alkaessa polttoaineiden hinnat alenivat, kun kysyntä laski. Nyt kysynnän lisääntyessä hinta on noussut voimakkaasti. Öljyn maailmanmarkkinahinnan ja sitä kautta polttoaineiden raju hinnannousu on maailmanlaajuinen ilmiö, josta kärsitään Euroopassa mutta myös muualla öljyntuottajamaiden ulkopuolella.

Ihminen kuormittaa ympäristöä, ja tätä kuormitusta on syytä vähentää. Ehkä tunnetuin ja tehokkain keino tähän on fossiilisten polttoaineiden korvaaminen uusiutuvilla. Tämäkään keino ei ole irrallaan muista, vaan fossiilisten polttoaineiden korvaaminen on kyettävä toteuttamaan tasa-arvoisesti. Muutos ei siis saa olla kohtuuton kenenkään kannalta. Keskustan lähtökohta on, että kaikkialla Suomessa pitää pystyä asumaan ja myös liikkumaan kohtuuhintaan.

Puhemies! Energian hinta on korkealla juuri nyt. Eniten siitä kärsivät he, joiden on pakko ajaa paljon tai joilla on paljon lämmitettävää. Tästä johtuen matkakuluvähennyksen enimmäismäärää ja kilometrikohtaista vähennystä korotetaan määräaikaisesti, siis vuodelle 2022. Tämä on totta kai helpotus työssäkäyville — heille, joiden ainoa mahdollisuus on käydä rattiin päästäkseen työpaikalle.

Arvostan myös suuresti sitä, että hallitus on valmistelemassa ammattidieselin käyttöä. Kaikki tiedämme esimerkiksi kuljetusyrityksien karmivan tilanteen, ja on vähintään kohtuullista, että heitä autetaan. Se on samalla myöskin voimakas työllisyystoimi.

Lisäksi maatalouden talousrakennusten kiinteistövero poistetaan väliaikaisena vuoden 22 verotuksessa. Tämäkin on hyvä asia, joskaan se ei ratkaise maatalouden kriisiä pitkällä tähtäimellä mutta tuo toki helpotusta akuutisti. On aivan selvää, että kansallinen huoltovarmuutemme, kotimainen ruokatuotanto ja talonpojan työ ovat monella tapaa kohtalonkysymyksemme — lopulta hengissä pysymisen ja kansallisen turvallisuuden kulmakiviä. [Mikko Lundén: Näin on!] Siksi se on paljon enemmän kuin talousrakennusten kiinteistöveron poisto. Kyseessä on enemmänkin olemassaolomme turvaaminen. Pieni katse maailmalle riittää kertomaan, mikä kotimaisen tuotannon, siis omavaraisuuden, merkitys on. Maatalous tarvitsee oikeudenmukaisuutta ollakseen olemassa.

Nämä esitellyt ratkaisut siis sisältyvät hallituksen viime viikolla sopimaan pakettiin, jolla tuodaan helpotusta polttaviin ongelmiin. Kaikki nämä ovat viisaita keinoja mutta eivät tietenkään tee maailmasta valmista. Tekemistä riittää yhä. On myös ihan aiheellista kysyä, mikä on vaikkapa eläkeläisten asema, kun puhutaan energiasta ja polttoaineiden hinnoista. Niissä kysymyksissä ei ole mitään väärää.

Isot ja pitkäaikaiset ratkaisut eivät ole kuitenkaan pelkästään Suomen hallituksen ratkaistavissa. Ongelmat ovat globaaleja, ja ne vaativat ratkaisuja yli rajojen. Ei auta, että vain Suomi hoitaa pestinsä. Sitä samaa työtä on tehtävä kaikkialla.

Puhemies! Juuri nyt näyttää hiukan harmaalta. Geopoliittinen tilanne on vaikea. Meidän ei kuitenkaan tarvitse ajalehtia toimeettomina maailman melskeessä. Mitä enemmän meillä on kotimaista tuotantoa ja mitä paremmin huolehdimme huoltovarmuudestamme, sitä valmiimpia olemme kohtaamaan tulevaisuuden haasteet ja nyt käsillä olevat ongelmat.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Puhemies! Lopulta perusasiat ovat yksinkertaisia: suositaan uusiutuvaa energiaa, suositetaan kotimaista ruokaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela, Jari.

18.13 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Hallitus esitti viime perjantaina toimia, joilla se vastaa käynnissä olevaan energiakriisiin. Hallituksen ehdotukset ovat kyllä monelta osin kannatettavia, mutta ne ovat täysin riittämättömiä eivätkä kohdistu oikein. Esimerkiksi vaikkapa työmatkavähennyksen enimmäismäärän korottaminen ei tuo helpotusta kuin osalle, elikkä 26 000 saa täysimääräisesti hyödyn ja noin runsas 500 000 saa jotain siitä, mutta sitten yli 2 miljoonaa jää vallan ulkopuolelle ja sen lisäksi vielä työttömät ja 1,6 miljoonaa eläkeläistä.

Arvoisa puhemies! Kun energianhinta nousee, se vaikuttaa ihmisten ostovoimaan. Käytettävissä olevien tulojen määrä vähenee, ja jos, ja nyt näyttää siltä, että kun inflaatio on lähtenyt laukalle, se luo entisestään paineita nostaa ruoan ja muiden välttämättömien tuotteiden hintaa, ja tämä osuu kaikkein kipeimmin juuri pienituloisiin. Tapahtuu siis itseään ruokkiva kierre, joka koskee eniten juuri pienituloisia, eläkeläisiä ja myös maatalousyrittäjiä.

Hallituksen politiikka on ajanut Suomea entistä enemmän tuontien energian varaan. Turvetuotannon alasajon seurauksena olemme joutuneet polttamaan kattiloissamme ulkomaista haketta, ja onpa kasvuturvettakin haettu itärajan takaa. Energiakriisi on ajanut maataloutta syvemmälle kohti kriisiä, ja se vaikuttaa omavaraisuuteemme ja huoltovarmuuteemme. Viljelijät pohtivatkin nyt, pystyvätkö he viljelemään koko peltoalaa. Jos eivät pysty, tulee se näkymään ensi talvena rehupulana. Kotimaista maataloutta ei pidä alasajaa. Alkutuotannon huoltovarmuus on kaiken perusta, ja olemme nyt sillä rajalla, onko Suomi enää tulevaisuudessa ruoan suhteen omavarainen.

Perussuomalaiset ovat omissa vaihtoehtoissaan esittäneet vaikuttavampia toimenpiteitä, joilla energiakriisiin ja sen moninaisiin seurauksiin voidaan tuoda helpotusta. Niistä yhteen merkittävimpään eli ammattidieselin käyttöönottoon hallituskin on tarttunut. Sen sijaan jakeluvaihteen tason laskemiseen tai dieselin käyttövoimaveron poistoon tai edes alentamiseen hallituksella ei ole rohkeutta. Olemme myös ehdottaneet, että päästökauppataloja suunnattaisiin vaikkapa sitten käyttövoimaveron poistoon tai sen kompensointiin. Päästökauppatalojahan oli viime vuonna noin 400 miljoonaa ja tänä vuonna taitaa tulla jo yli 600 miljoonaa.

Nähtäväksi jää, onko hallituksella rohkeutta myöskään torjua EU-tasolla suunnitteilla olevia toimia. Uusi tieliikenteen ja asumisen päästökauppa tulisi nostamaan asumisen ja liikkuksen kustannuksia ennennäkemättömällä tavalla. Tuohon kytketty niin sanottu sosiaalinen ilmastorahasto tulisi kaiken lisäksi tarkoittamaan, että suomalaisten verorahoilla tuettaisiin muun Euroopan energiaköyhiä maita, sellaisia maita kuin esimerkiksi Ranska, Espanja ja Italia. Meistä tulisi käytännössä entistä selvemmin koko muun Euroopan unionin sosiaalitoimisto — tällaiseen toimintaan me emme voi lähteä mukaan.

Hallitus on sanonut tänäänkin suhtautuvansa ilmastorahastoon kriittisesti, mutta pelkkä kriittinen suhtautuminen ei nyt riitä. Ilmastorahasto on jyrkästi torjuttava. Ilmastorahasto vaatii EU-maiden yksimielisyyden, joten Suomi pystyy ja Suomen myös pitää se kaataa.

Arvoisa herra puhemies! Hallituksen mahdollisuuksia vastata energiakriisiin rajoittaa huomattavasti se, että hallituspuolueet ja osa oppositiostakin ovat sitoutuneet ajamaan

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Suomea hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Tämä on vain ja ainoastaan Suomen oma tavoite. EU-tasolla olemme sitoutuneet vuoteen 2050, ja siihen Suomen pitäisi omakin tavoitteensa siirtää. Tätä me perussuomalaiset olemme esittäneet. Nyt annamme turhaa kilpailuetua muille EU-maille. Kuristamme omaa teollisuuttamme ja työllisyyttämme.

Jos halutaan siirtymää fossiilisesta energiasta uusiutuvaan, niin silloin uusiutuvan energian pitää olla kohtuullisella hinnalla saatavilla. Nyt sellaista ei ole. Jos haluamme uudistaa autokantaamme sähköautoiksi, niin sähköautoja pitää olla ihmisten saatavilla halpaan hintaan. Nyt niin ei ole. Olemme jäämässä tuontien energian ja Euroopan vanhimman autokannan varaan ja kuristamme omaa elämäämme korkealla energian hinnalla. Globaalin ilmaston kannalta tällä järjettömällä kunnianhimolla ei ole mitään merkitystä. — Kiitoksia, herra puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

18.18 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Usein väitetään, että oppositiossa ei voi vaikuttaa. Tämä välikysymys todistaa aivan toista. Kaksi viikkoa sitten, kun välikysymys jätettiin, hallitus joutui paneutumaan tähän äärettömän polttavaan koko kansakuntaa, meitä jokaista, koskettavaan asiaan ja lykkäämään vastauksen tänne lain edellyttämän määräajan viimeisille hetkille. Sillä välillä, kahden viikon aikana, hallitus valmisteli, oli pakotettu valmistelevaan, pakotin, jonka tiedämme nyt ja josta sinänsä monilta osin voimme kiittää — ja vaikkapa kokonaankin siitä, että sellainen syntyi — mutta hallitus ei todellakaan saanut sitä aikaan muutoin kuin sillä, että me teimme välikysymyksen. Niin sitten hallitus tarttui asiaan, oli pakotettu siihen.

Arvoisa puhemies! Täällä on aika paljon pohdittu sitä, milloin nestemäisten polttoaineiden hintoja on korotettu veroa korottamalla. Maailmanmarkkinahinnathan ovat aina vaihdelleet erilaisten tekijöiden myötä. Jokainen hallitus on sinä aikana, kun itse olen nyt 31 vuotta täällä ollut — ja sillä välilläkin, kun olin yhden kauden poissa — nostanut ja eduskunta sen myötä nostanut polttoaineveroja. En muista — herra puhemies voisi muistaa, mutta minä en muista — että kertaakaan niitä olisi alennettu. Mutta ero siihen, mitä nyt tämä hallitus on ajanut, on merkittävä: nimittäin kaikki aikaisemmat hallitukset ovat perustelleet polttoaineveron korotuksia fiskaalisilla syillä eli valtiontalouden tulojen lisäämisellä; nyt tämän hallituksen aikana korotukset ovat olleet ideologisia [Tuomas Kettunen: Ei pidä paikkaansa!] eli vihreän politiikan aiheuttamia ja siihen kytkettyjen laskujen maksamiseen kohdistuvia korotuksia, joilla siis kuritetaan ja pakotetaan kansalaisia maksamaan entistä enemmän veroja, jotta niitä sitten voidaan käyttää niihin tarkoituksiin, mitä nyt sitten hallitus on keksinyt — ja paljon menee vastikkeetta ulkomaille näistä varoista.

Arvoisa puhemies! Minä esitän yhden kysymyksen: Miksi Suomen pitää olla ilmastopolitiikassa maailman kunnianhimoisin, niin että hallituksen tavoite tässä suhteessa on vuosi 2035? Miksi? Ruotsin vuosi on 2045 ja Euroopan unionin 2050. Mitä hyvää me saamme siitä, että meillä on tällainen kunnianhimoisin, kohtuuton vuosi? Minun ajatukseni on — ja uskon, että se vastaa myös edustamani ryhmän ajatusta — että meillä ei pidä olla tällaista vuosisidonnaisuutta tässä vaan meidän pitää sitoa teknologian kehitykseen ne toimenpiteet, millä vähennetään tuontipolttoaineiden ja fossiilisten polttoaineiden käyttöä, ja kaikki muukin ilmastopolitiikka. Ihan yhtä hyvin sillä, että etenemme ilman vuosilukua, suomalainen teollisuus panostaa siihen, mikä lisää sen tuottavuutta ja mikä lisää sen kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla. Mutta tämä vuosiluku, 2035, johtaa siihen, että nyt tehdään

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

virheinvestointeja, nyt tehdään vanhentuvaa teknologiaa, kun ei edetä teknologian kehityksen ehdoilla. Tämä johtaa tällaiseen järjettömyyteen kuin missä nyt ollaan ilmastopolitiikassa. Ja kansa maksaa, kärsii, ja monet yrityksetkin kärsivät tästä. Esimerkiksi kaukolämmön hinta meillä Jyväskylässä on voimakkaassa nousussa sen tähden, että turpeesta pitää luopua, tai on jo pitänyt luopua. Osa korvataan kivihiilellä ja osa sitten — mikä on vielä tyhmempää — tuontihakkeella, joka varmasti saastuttaa niin meillä kuin siellä itärajan takana, missä sitä tehdään vanhoilla koneilla ja laitteilla.

Arvoisa puhemies! Me siis tarvitsemme viisaan ilmastopolitiikan [Tuomas Kettunen: Kertokaa, mitä se on!] ja sen myötä meidän on mentävä asteittain teknologian ehdoin.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä totean maatalouden osalta, että siellä on hätätila. Vähintään kolmasosa viljelijöistä miettii tänä hetkenä, kun ei ole varaa lannoitteisiin eikä siemeniin kevään kylvöjä varten, kylvävätkö ollenkaan, ja he jättävät merkittäviä aloja kylvämättä. Tämä on heidän arkeansa, ja se merkitsee sitä, että meillä ei ole sitä hyvää kotimaista elintarviketuotantoa, joka turvaisi vuoden kuluttua meille ruoan. Me voisimme maksaakin siitä vähän enemmän, kun se turvattaisiin, mutta sitä ei ole, kun tilanne on tämä ja hallitus on toimeton.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Immonen.

18.24 **Olli Immonen ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus koettelee kansan kärsivällisyyttä ja kestäkykyä toden teolla. Tällä hallituskaudella bensiinin ja dieselin litrahinnat ovat ennätyskorkealla. Samoin muut polttoaineet maakaasusta hiileen ovat kallistuneet. Sähkön ja päästöoikeuksien hinnat ovat moninkertaiset verrattuna vuoden takaisiin hintoihin. On täysin kestävä, että kansaa kuritetaan tällä tavoin, sillä sähkö, polttoaineet ja liikkuminen ovat ihmisille välttämättömyys. Työhön on päästävä. Tällä hetkellä monet pohtivat, onko enää ylipäättään kannattavaa käydä töissä, kun sinne pääseminen tulee niin kalliiksi. Pieni- ja keskituloiset ovat suurimpia kärsijöitä. Heille jää yhä vähemmän rahaa käytettäväksi, kun välttämättömät menot kasvavat. Kansan ostovoima heikkenee.

Hallituksen kaavailema kilometrikohtaisen työmatkavähennyksen korottaminen ei auta sitä valtaosaa vähennystä saavista, joilla työmatkavähennys lasketaan julkisen kulkuvälineen mukaan. Autoliiton mukaan matkavähennyksen enimmäismäärä koskee vain noin 26 000:ta henkeä. Lisäksi tämä hallituksen toimi ei kohdistu lainkaan esimerkiksi opiskelijoihin ja eläkeläisiin. Kaikkienensa nämä hallituksen nyt esittämät toimet ovat täysin riittämättömiä.

Arvoisa puhemies! On täysin selvää, että nyt tarvitaan vaikuttavampia toimenpiteitä. Hallituksen maailman kunnianhimoisinta ilmastopolitiikkaa on pikaisesti jarrutettava ja hiilineutraalisuustavoite siirrettävä vuoteen 2050 eli samaan vuoteen kuin EU:n tavoite. Tavoitteen maltillistamisesta saataisiin säästöjä, joilla tukea kansalaisten arkea. Polttoaineiden ja kotitalouksien sähkön verotusta on kevennettävä. Ammattidiesel on otettava nopeasti käyttöön kuljetusyrityksille. Perussuomalaiset ovat esittäneet myös dieselin käyttövoimaveron poistamista kokonaan. Polttoaineen pakkojakeluvelvoitteen laskeminen olisi myös tehokas tapa laskea polttoainehintoja. Tällä tavoin kansalaisten elinkustannukset alenisivat ja yritysten kilpailukyky kohenisi huomattavasti.

Tämä hallitus on laiminlyönyt syrjäseutuja koko hallituskauden ajan. Hallitus lupaa juhlapuheissa rahaa maaseudulle, mutta se ei halua myöntää, että tuo raha tullaan perimään moninkertaisesti takaisin maaseudun asukkailta erityisesti omakotitalojen öljyläm-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

imityksen hinnoissa, sähkön hinnoissa ja autolla liikkumisen kustannuksissa. Maaseudulla ei tulla pääsemään tilanteeseen, jossa kaikki ihmisten liikkuminen voidaan turvata julkisten liikennevälineiden avulla. Siten hallituksen tavoite pakottaa kaikki suomalaiset kävelemään, pyöräilemään ja kilometritehtäälle on vastuuton. Kilometriverolla, liikenteen päästökaupalla ja ruuhkamaksuilla uhkailu on myös täysin vastuutonta politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat aina puolustaneet suomalaisten oikeutta ja mahdollisuuksia oman auton käyttöön. Hallitus sen sijaan yrittää muun muassa määrätä siitä, minkälaisilla autoilla suomalaiset saavat jatkossa ajaa. Suomalaiset ajavat keskimäärin 3 800 euron arvoisilla autoilla. Käytettyjen sähköautojen tarjonta on vaatimatonta, ja autot ovat kalliita. Suomessa tullaan ajamaan polttomoottoriautoilla vielä pitkään. Kerrostaloissa ei myöskään sähköautoja juuri latailla. Hallituksen pakkopolitiikka ei siis perustu arjen realismille.

Vihervasemmistohallitus ei saa laittaa ilmastokiihkoilupolitiikkaansa tavallisen autoilevan kansalaisen ja maaseudulla asuvan maksettavaksi. Välttämättömät elinkustannukset eivät saa lohkaista kohtuutonta osaa kansalaisten tuloista. Kurjistamispolitiikan — sen on pakko loppua.

Arvoisa puhemies! Edellä mainittuun viitaten totean, että kannatan tätä perussuomalaisten, kristillisdemokraattien ja Liike Nytin hallitukselle tekemää epäluottamuslause-esitystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

18.30 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tälle välikysymykselle on tilausta. Suomen kansan mitta alkaa olemaan täynnä jatkuvasti kallistuvien arjen menojen kanssa. Bensaatarvitaan liikkumiseen ja sähköllä tai öljyllä lämmitetään iso osa taloista, joten näihin liittyvät hinnankorotukset iskevät rajusti tavallisiin suomalaisiin. Sitten kun lätkäistään päälle vielä veronkorotuksia ja muita maksuja, joita hallitus kutsuu ympäristötoimiksi, alkaa ihmisten kukkaro olemaan tyhjä ja mitta todella täysi.

Sähkön hinnan kehityskulku on ollut kaameaa seurattavaa, se kun vaikuttaa suoraan pakollisiin asumismenoihin. Sähkölaskujen loppusummat ovat vieläpä monissa kotitalouksissa olleet tänä talvena ennennäkemättömän suuria. Siellä jo pelkkä lämmitys nielee valtavasti sähköä. Tilanne sähkömarkkinoilla on vielä kuluttajien kannalta monin tavoin ikävä. Ensinnäkin pörssisähkön hinta on noussut kohisten ja kipurajat on ylitetty jo moneen otteeseen.

Nostan tässä kohtaa esille myös sähkönsiirtomaksut, jotka ovat olleet jo kauan kohtuutoman korkealla tasolla ulkomaisten pääomasijoittajien nyhtäessä satumaisia voittoja vuodesta toiseen Energiaviraston ja hallituksen siunauksella. Verkkoyhtiöiden myyminen suurille ulkolaisille pääomistajasijoittajille on ollut paha virhe. Ei pitäisi viedä lypsäviä lehtiä teuraalle.

Autoilun kustannukset ovat Suomessa todella korkeat. Pyörillä liikkumisen kalleus koskettaa yksityisautoilijoiden lisäksi ammattiautoilijoita ja yrityksiä laajalla rintamalla. Ensinnäkin täällä menopelin hankinta on eurooppalaisella mittapuulla todella kallista. Myös polttoaineverot ovat yksi suurimmista syypäistä autoilun kovaan hintalappuun. Nyt sitten maailmanmarkkinakehityksen myötä polttoaineiden hinnat mittareilla hipovat pilviä. Meillä on vielä kovat ajoneuvoverot ja kirsikkana kakun päällä käyttövoimavero, jolla kuritetaan dieselautoilijaa.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! Miten syrjäseudulla vanhassa rintamamiestalossa yksin asuva autoilun varassa oleva pieneläkeläinen selviää mahdollottoman suurista, suuriksi paisuvista pakollisista kuluista? Ei mitenkään. Yhtälö on mahdoton. Energian raketin lailla nouseva hintalappu puree yksityishenkilöiden lisäksi yrityksiin. On selvää, että polttoaineiden hinnan nousu lisää suoraan esimerkiksi logistiikka-alan kustannuksia. Sähkön korkea hinta taas iskee laaja-alaisesti tuotantotoimintaan.

Nostan tässä yhteydessä esille suomalaisen maatalouden, joka on suoraan sanottuna hätätilassa. Ympäristöpolitiikan mukanaan tuomat velvoitteet ovat nostaneet toimintamenoja tuntuvasti monilla tiloilla. Energian hinnannousu on myös monilla tiloilla vakava paikka, ja kustannukset kasvavat sen seurauksena entisestään. Sitten kun tähän päälle lisätään vielä esimerkiksi rehuviljan nopea kallistuminen, voi alkaa viimeistään miettimään, voiko toiminta olla enää yhtään kannattavaa. Monilla tiloilla se ei olekaan. Samaan aikaan tuottajien osuus kuluttajan maksamasta hinnasta on poljettu alas. Välikädet ja kauppa jyräävät alkutuottajan: siis 2 euron leivästä 7 senttiä alkutuottajalle. Näin ovat asiat, valitettavasti. Käytännössä tuottajien neuvotteluvara hintojen osalta on olematon ja sillä hinnalla myydään, mitä kauppa suostuu maksamaan. Maataloudessa meillä on iso pommi viritettynä, sillä tuottajille maksettava hinta ei riitä alkuunkaan kattamaan kuluja, jotka ovat nousseet muun muassa energian hinnan kirittämänä. Tämä on todella vakava asia, ja se pitää ratkoa heti.

Hallituksen energian hintaa nostava politiikka on todella haitallista taloudelle ja epäoikeudenmukaista tavalliselle ihmiselle. Tuntuu, ettei hallituksessa myöskään nähdä sitä tosiasiaa, että kun ihmisten rahat uppoavat kasvavassa määrin auton tankkiin tai lämmitysmenoihin, on tämä raha suoraan pois kulutuksesta ja kotimaisesta kysynnästä. Lukuisat yritykset ovat kärsineet koronan aikana rankkoja tappioita, ja suomalaisten ostovoiman väheneminen ei todellakaan tässä tilanteessa ole sellainen uutinen, jota kaivataan. Nyt ympäristötavoitteet muun EU:n tasolle heti. Energia- ja polttoainehintojen nousussa on kyse niin isosta asiakokonaisuudesta, että tämä välikysymys on todella tarpeen.

Välikysymyksen ovat tehneet perussuomalaiset, Liike Nyt ja kristilliset — nämä ovat mukana, kokoomus ei.

Kannatan tätä välikysymystä ja epäluottamuslausetta hallitukselle. Ja vielä: jos linja ei muutu, niin hallitus pihalle. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

18.35 Sanna Antikainen ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä hetkellä bensiini Suomessa maksaa maailman kuudenneksi eniten. Suomalainen pienituloinen, joka tarvitsee autoa käydäkseen työssä, tai pienituloinen eläkeläinen, joka tarvitsee autoa käydäkseen kaupassa tai apteekissa, maksaa polttoaineesta enemmän kuin Monacon, Liechtensteinin, San Marinon ja Luxemburgin miljonäärit. Global Petrol Prices -sivusto kertoo esimerkiksi, että 14. helmikuuta bensiinin keskimääräinen hinta ympäri maailmaa oli 1,12 euroa per litra. Samana päivänä luxemburgilainen pankkiiri maksoi pumpulla keskimäärin bensiinistä 1,55 euroa/litra, kun suomalainen pienituloinen maksoi lähes kaksi euroa eli 1,91 euroa litralta keskimäärin.

Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin hallituspuolueiden ja kokoomuksen puheita, niin tuli olo, että puhujat olivat unohtaneet esimerkiksi verotuksen vaikutuksen hintaan ja sen, mistä Suomen polttoainevero koostuu. Kertauksen vuoksi: Tänä vuonna polttoainevero

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

koostuu energiasisältöverosta, hiilidioksidiverosta ja huoltovarmuusmaksusta. Tämän lisäksi maksetaan arvonlisävero, joka maksetaan polttoaineen koko hinnasta, eli myös hintaan sisältyvästä polttoaineverosta. Suomalainen pienituloinen siis maksaa myös veroa verosta. Jos siis suomalainen tankkaa pumpulla keskihinnaltaan 1,91 euroa/litra maksavaa E95-kymppi-bensiiniä, niin siitä veroja on noin 1,1 euroa ja veroton hinta on noin 0,8 euroa.

Arvoisa puhemies! No, mitä hallitus on nyt sitten tehnyt suomalaisten auttamiseksi, kun polttoaineeseen menee liikaa rahaa ja kodin lämmittäminenkin on kallistunut hurjasti? Monella suomalaisella on ihan oikeasti vaikeuksia tulla toimeen. Pienituloiset haja-asutusalueen eläkeläiset hallitus ja varsinkin keskusta ohjasi Kelan luukulle — hallitus nimittäin ilmoitti antavansa pelkän suosituksen, että energian, mukaan lukien sähkön, hinnannoususta aiheutuneet nousseet asumisen kulut otettaisiin huomioon toimeentulotukea myönnettäessä. Ensin demarit lupasivat viime eduskuntavaaleissa pienituloisille eläkeläisille vapusatasia, ja myöhemmin liikenneministeri Harakka — myös demari — lupasi pienituloisille, että rahaa tulee tilille. No mitä tuli? [Mikko Lundén: Paljonko on tullut?] Tuli ohjeet mennä Kelan luukulle.

Arvoisa puhemies! Työssäkäyville hallitus lupasi määräaikaista korotuksia työmatkavähennyksen enimmäismäärään ja määräaikaista kilometrikohtaisen vähennyksen nostoja. Ensi vuonna saatava veronpalautus tai sitten heinäkuussa laskettava veroprosentti ei nyt lohduta — hätä on nyt siellä bensapumpulla, kun ihmisillä ei ole käytännössä rahaa tankata autojaan! Jos hallitus olisi oikeasti halunnut tehdä vaikuttavia toimia kohdistettuna, olisi myös pitänyt laskea omavastuuta ja muuttaa myös työmatkavähennyksen saamisen ehtoja, jotka ovat joissakin tapauksissa nykyisin järjettömiä ja rajaavat useita ihmisiä tuen ulkopuolelle joskus kohtuuttomilla vaatimuksillaan.

Arvoisa puhemies! Inflaation kiihtyessä hallituksen olisi pitänyt keventää verotusta. Polttoaineen verotusta ja kotitalouksien sähköveroa olisi pitänyt laskea vähintään 25 prosenttia ja pysyvästi — ja tätä perussuomalaiset ovat vaatineet koko ajan. Lisäksi perussuomalaiset ovat vaatineet niin sanotun dieselveron poistamista. Verojen kevennykset olisivat auttaneet heti vaikeassa asemassa olevia, ja se olisi ollut oikeudenmukaista kaikille. On myös huomattava, että näillä päätöksillä hallitus paisuttaa byrokratiaa kierrättämällä rahaa järjestelmän kautta takaisin osalle onnekaista, kun samaan aikaan olisi voitu tehdä veronalennuksia, jotka olisivat vähentäneet byrokratiaa ja auttaneet oikeudenmukaisesti kaikkia ihmisiä.

Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kannatan tätä perussuomalaisten, kristillisten ja Liike Nytin välikysymystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

18.41 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on siis vuoden 2022 ensimmäinen välikysymys. Me perussuomalaiset kysymme yhdessä kristillisdemokraattien ja Liike Nytin kanssa hallitukselta energia- ja polttoainehinnoista. Tilanteesta kärsivät erityisesti syrjäseuduilla asuvat ihmiset, joille henkilöauto on välttämätön työssäkäynnin kannalta. Suomessa on paljon alueita, joissa sopiva joukkoliikenne on vähäistä tai sitä ei käytännössä ole lainkaan, ja valitettavasti pääkaupunkiseudun vihervasemmisto ei sitä ymmärrä lainkaan. Tosin sama ongelma, polttoainehintojen kova kasvu, koskee myös autoilijoita, maanrakennus- ja metsäkoneurakoitsijoita, kaikkia, jotka polttoainetta käyttävät.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! Koska hallituksessa on aiemminkin ainakin osittain kuunneltu ehdoksiani muun muassa maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poiston suhteen, ajattelin pikkuisen palata siihen ja samalla kehua meidän mediaa, miten se osaa tämän asian värittää. Elikkä siis minä tein viime vuoden lopulla lakialoitteen kiinteistöverolain muuttamisesta, joka koskee maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poistoa, ja esitin sitä pidempiaikaisena. Se loisi uskoa maatalouteen ja maatalouden kannattavuuteen. Esitin myös, että se kompensoitaisiin valtion varoista kunnille.

Ja arvoisa puhemies! Tätä tekemääni ehdotusta kun käsitelimme täällä salissa, niin sitä tietenkin perussuomalaiset kannattivat, ja pikkuisen luen täältä pari keskustalaista kommenttia. Edustaja Mattila kertoi näin: ”Toivon, että edustaja Mäenpään lakialoitteen hyvä sisältö sisällytetään viimeistään seuraavaan hallitusohjelmaan.” Ja edustaja Kettunen totesi: ”Olen todella tyytyväinen siitä, että edustaja Mäenpää on tehnyt tämän lakialoitteen, ja niin kuin tuossa jo edustaja Mattila totesi, mikäli tämä ei nyt saa tarvitsemaansa kannatusta, niin sitten seuraava eduskunta katsoo toivottavasti, että tämäkin asia otetaan käsiteltyyn.” Että kiitos edustaja Kettuselle ja... [Tuomas Kettunen: Allekirjoitin tuon lakialoitteen!] — Tämä oli näin.

Se, mitä minä ihmettelen, on, että täällä on Suomessa tällainen media, joka on kiinnostunut maaseudun tulevaisuudesta, mutta kuitenkin sitten unohtaa kaikessa uutisoinnissaan, että tämä on oppositiosta tullut esitys, ja kertoo sen ikään kuin se olisi aivan hallituksen esitys.

Sen verran vielä, kun on ollut uutisissa, että se menee johonkin EU-käsittelyyn vielä, niin jos EU sen hylkää, niin näen siinäkin valoisan puolen. Arvoisa puhemies, silloin varmasti meidän kansa ja jopa maanviljelijät ymmärtävät, mikä on tällä hetkellä itsenäisyytemme taso. No, toivotaan, että se kuitenkin menee siellä läpi.

Sen verran pitää huomioida täältä, että silloin kyllä edustaja Kiljunen sanoi: ”Mutta varmaankaan ratkaisu maatalouden ahdinkoon ei löydy tästä kiinteistöveron helpotuksesta, koska sieltä aukeaa sitten muita ongelmia.” Se on ihan totta, että tämä ei ratkaise koko ongelmaa. Se ongelma on paljon laajempi, ja sen takia me oppositiossa laadimmekin teille uusia esityksiä, joita hallitus voi sitten taas vapaasti kopioida ja kertoa ominaan.

Arvoisa puhemies! Olen myös tehnyt matkakustannuksista lakialoitteen ja esitin siinä, että matkakustannuksia voisi vähentää 10 000 euroon asti ja omavastuuosuus olisi 500 euroa. Välittömästi aloitteen jättämistä seuraavana päivänä hallitus esitteli omat täsmätoimensa samasta asiasta, ja valitettavasti veronmaksajan kannalta nämä minun esitykseni ovat paremmat, että ehkä te voitte siitäkin sitten jotain kopioida. Paras ratkaisu olisi kuitenkin laskea polttoaineen verotusta ja unohtaa jakeluvelvoitteen korottaminen. Tämä olisi tasapuolista kaikille maamme asukkaille. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ronkainen.

18.47 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitokset hallitukselle, että se on jo ryhtynyt toimiin tämän välikysymyksen pohjalta, ja niin kuin edustaja Kankaanniemi tuossa omassa puheenvuorossaan viittasikin, tämä välikysymys pakotti hallituksen toimimaan.

Ammattidieselin edistäminen ja työmatkavähennyksen korottaminen ovat tervetulleita päätöksiä. Erityisesti ammattidiesel on ollut perussuomalaisten esittämä ja tukema malli jo pitkään, vaihtoehtobudjetista toiseen. Kokonaisuudessaan hallituksen toimet ovat kuitenkin

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kin varsin vaatimattomia perussuomalaisten esityksiin nähden ja palvelevat vain kapeaa siivua kaikesta siitä toiminnasta, joita polttoaineiden hinnannousut koskettavat.

Olen seurannut huolestuneena yrittäjien sekä erityisesti ruoantuotannon ja maatalousalan ahdinkoa. Polttoaineiden ja sähkön lisäksi myös rehun ja lannoitteiden hinnat ovat nousseet rajusti. Viimeiset vuodet ovat olleet muutenkin vaikeita Suomen maataloudelle. Maatalous- ja puutarhayrityksiä vähenee noin tuhannen tilan vuosivauhdilla. Fyysisen ja henkisen kuormituksen lisäksi lopettamispäätöksiin on päädytty kannattavuusongelmien vuoksi. Tuotantokustannusten noususta huolimatta raaka-aineiden tuottajahinnat ovat pysyneet paikoillaan. Kaupat ovat kaventaneet alkutuottajan saaman korvauksen minimiin.

Ruoan hintaan kohdistuu myös nousupaineita tilanteessa, jossa Suomessa on jo euroopalaisittain verrattuna korkea taso. Pellervon taloustutkimuksen mukaan ruoan hinta nousee tänä vuonna 6 prosenttia, mikä aiheuttaa suuren loven jokaisen kuluttajan lompakkoon. Tämä siis sen päälle, että myös liikkumisen ja talon lämmittämisen hinnat ovat kallistuneet. Huolta aiheuttaa myös se, että hallituksen ilmastoratkaisut ja vihreä siirtymä tarkoittavat sitä, että tuotanto siirtyy Suomesta pois. Niin on tapahtumassa niin ruoan- kuin energiantuotannossakin, mikä merkitsee Suomen omavaraisuuden kaventumista.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuus on varautumista mahdollisiin kriiseihin ja häiriötilanteisiin, joissa on turvattava yhteiskunnan elintärkeät toiminnot. Suomen erityispiirteinä on kylmä ilmasto, syrjäinen sijainti, riippuvuus merikuljetuksista, energiantensiivinen talouden rakenne ja pitkät kuljetusetäisyydet. Ruokahuolto on yksi aivan keskeisimpiä huoltovarmuustekijöitä. Kasvavat energian ja polttoaineiden hinnat kaventavat muiden yritysten ohella myös maatalouden ja ruoantuotannon edellytyksiä Suomessa. Tämä heijastuu myös haitallisina vaikutuksina huoltovarmuudelle ja kestävyydelle kriisitilanteessa. Nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessakin on suorastaan vaarallista ja vastuutonta heikentää suomalaista huoltovarmuutta ja kriisivalmiutta. Euroopan riippuvuus venäläisestä energiasta ja kiinalaisesta teknologiasta on mahdollistanut näiden suurvaltojen tiukan otteen mantereestamme.

Biopolttoaineita ei ole saatavilla sellaisia määriä, että niillä voitaisiin vielä korvata fossiiliset polttoaineet. Tuotteet kulkevat kaupan hyllyille kumipyörillä. Traktorit pelloilakaan eivät kulje sähköllä, ja kun joudumme vielä varautumaan sen kaikkein pahimmankin varalle, niin myös panssarivaunut ja hävittäjät tarvitsevat polttoaineensa. Miten ihmeessä hallitus perustelee sen, että näillä ilmastopäätöksillä me käytännössä ammuimme itseämme nilkkaan? Miten hallitus varmistaa energiahuoltovarmuuden mahdollisen kriisin aikana, ja mitä se tarkoittaa turvallisuuspolitiikallamme? Onkohan hallitus mahtanut edes pohtia näitä asioita, vai onko silmissä kiilunut vain yltiökunnianhimoinen ilmastopolitiikka?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Ari.

18.52 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Hallitus esitteli perjantaina täsmätoimia, joilla vastataan energian hintojen rajuun nousuun. Hauraimmassa asemassa olevat eivät näistä määräaikaisten toimenpiteistä pääse kuitenkaan hyötymään. Energian kallistuminen iskee erityisesti pieni- ja keskituloisen kansalaisen kukkaraan, sillä heidän tuloistaan suhteellisesti suurin osa menee juuri tämänkaltaisiin pakollisiin menoihin.

Hallituksen olisi pitänyt osoittaa toimeentuloluukun lisäksi aitoja toimia vähävaraisille eläkkeensaajille sekä seurata oman hallitusohjelmansa kirjausta eläkeläisten ja lapsiperheiden

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

den köyhyyden ja köyhtymisen vähentämisestä. Jälleen kerran näemme, miten juhlapuheet eivät konkretisoidu teoiksi.

Nämä päätökset osoittavat piittaamattomuutta maatumme rakentaneita ja jo korvaamattoman työpanoksen antaneita eläkeläisiä kohtaan. On suorastaan julmuutta ohjata ikäihmiset toimeentuloluukulle. He ovat tottuneet tulemaan toimeen omillaan, eikä heidän luontonsa anna periksi lähteä notkumaan Kelan luukulle, mikä on hallituksen ainut ohje näille ihmisille tähän äkilliseen kriisiin.

Myös YK:n vammaisyleissopimus, johon Suomi on sitoutunut, edellyttää 20 artiklassa turvaamaan vammaisten ihmisten henkilökohtaisen liikkumisen. Polttoaineiden raju hinnannousu rajoittaa vammaisten ihmisten mahdollisuutta liikkua kodin ulkopuolella. Hallituksen tulisi etsiä keinoja, millä tätä tilannetta voidaan helpottaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

18.54 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on unohtanut sen kaikista keskeisimmän asian: autoilu on osa suomalaista elämäntapaa. Te voivottelette, ettei polttoaineverotusta voi muka alentaa, koska siitä hyötyisivät myös keskituloiset, jopa se espoolainen toimitusjohtaja. Miten tällä logiikalla perustellette tuet sähköauton hankintaan? Minä näen asian niin, että polttoaineen verotusta alentamalla parantaisimme ihmisten ostovoimaa, oli hyötyjä pieni- tai keskituloinen. Moniko pienituloinen sitä paitsi on hankkinut sähköauton? Taitaa hyötyjä olla se espoolainen toimitusjohtaja. Veronmaksajien euroilla on nekin tuet rahoitettu, mutta se ei hallitusta haittaa, koska ilmaston nimissä kaikki keinot ovat sallittuja. Maksakoot suomalaiset vielä ne sähköautojen latauspisteetkin taloyhtiöihin yhtiövastikkeissaan. Ilmastotoimet maksavat ja kurjistavat suomalaisten elämää.

Polttoaineiden hintojen halutaankin pysyvän korkealla, koska vihervasemmisto haluaa, että autoilu vähenisi. Sekin on teille ilmastotoimi. Sillä siis ohjaillaan ihmisiä siirtymään muihin liikkumismuotoihin, mutta hallitus unohtaa tässä tuon puheen alussa mainitsemani tosiasian, että autoilu kuuluu olennaisena osana suomalaiseen elämäntapaan. Hallitus unohtaa, ettei suurimmalla osalla suomalaisista ole muuta vaihtoehtoa kuin käyttää autoa, jotta arjen pyörittäminen onnistuu, ja miksi pitäisi ollakaan. Auto mahdollistaa vapauden liikkua. Auto mahdollistaa sen, että suomalainen voi asua siellä, missä on onnellisimmillaan. Se mahdollistaa sen, että koko Suomi voi olla asumiskelpoinen. Jotenkin tuntuu, että tätä samaa asiaa saa jankuttaa täällä päivästä toiseen. Vaikka Suomessa kukaan ei ajaisi autolla enää metriäkään, ei maailma sillä siltikään pelastuisi. Hallituksen puheet ilmastotoimien tärkeydestä ovat turhia niin kauan kuin todelliset ympäristön- ja ilmastontuhoajat eivät liikauta eväänsäkään.

Hallitus on päättänyt toimista, joilla työssäkäyvien autoilua tuetaan hieman enemmän, mutta siinä unohdetaan kaikki ne, jotka eivät käy töissä. Työssäkäynti ei myöskään ole ainoa syy käyttää autoa, sillä autoilulla on myös sosiaalinen merkitys. Autolla liikutaan kylä töihin mutta myös harrastuksiin, luontoon, sukulaisten luokse, ystäviä tapaamaan, reissuihin, terveyspalveluiden pariin ja niin edelleen. Etenkin nuorille auto mahdollistaa sen, että päästään töihin, opiskelemaan mutta myös ystäväporukalla pyörimään kylille, tapaamaan uusia ihmisiä ja viettämään aikaa. Kaikki tämä, suomalaisen elämän kivijalka, on nyt murenemassa, kun näistä niin sanotuista ei niin pakottavista ajoista on karsittava: viikonlopun mummolareissut, ystäväporukan tapaamiset, yhdistyselämä. Varsinkin maaseudulla nuorten ainoa mahdollisuus nähdä toisiaan ja viettää aikaa keskenään on auto. Eikä muu-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

ten kaveri ruudun toisella puolella korvaa aitoa vuorovaikutusta ja sosiaalista kanssakäymistä.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että ihmisillä on vapaus liikkua, ja mikäli yksityisautoilusta tehdään liian kallista, vaikeutuu työssäkäynnin lisäksi aivan kaikki muukin liikkuminen, millä on iso vaikutus ihmisten hyvinvointiin ja onnellisuuteen. Neljän seinän sisälle jääminen liikkumiskustannusten vuoksi ei ole lainkaan toivottavaa. Vielä vähemmän toivottavaa on se, että ihminen käytännössä pakotetaan elinkustannusten vuoksi muuttamaan pois sieltä, missä viihtyy ja on onnellisimmillaan, mutta sehän vihreiden talutusnuorassa olevalle keskustallekin näyttää sopivan. Sitten te vielä ihmettelette, miksi maaseutu tyhjenee.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru poissa. — Edustaja Mäkynen, Jukka.

18.58 **Jukka Mäkynen ps:** Arvoisa herra puhemies! Miksi maailmanmarkkinahinnat nousevat, polttoaineiden hinnat nousevat, energian ja sähkön hinnat nousevat, lannoitteiden hinnat nousevat ja ruoan hinta nousee? Miksi? Kaikki ovat seurausta huonosta talouspolitiikasta, jota vihreäksi siirtymäksikin kutsutaan. Jos joku vielä tulee sanomaan, että bensiinin, dieselin tai polttoöljyn korkea hinta johtuu maailmanmarkkinahinnasta, niin minä en sitä usko, eikä sitä usko kansakaan. Kuinka esimerkiksi Espanjassa litra voi olla jopa yli 40 prosenttia halvempaa kuin täällä? [Mikko Lundén: Niinpä!] Tämän kaiken takana on maailman kunnianhimoisin ilmastopolitiikka ja ideologiset päämäärät. Ilmastomuutoksen torjunta, vihreys, päättää meidän elintasostamme tällä hetkellä. Runnotaan päättömästi läpi sellaisia rajoituksia, joiden sivuvaikutuksia ei edes nähdä. Jos kerran haluamme luopua fossiilisista polttoaineista, täytyy antaa tilalle parempi vaihtoehto ja samalla hinnalla. Nyt ei näin ole käynyt. Sähköautoilu ei todellakaan ratkaise asiaa: jos kaikki Suomen autot kulkisivat sähköllä, niin voidaan kysyä, kuinka monta Olkiluotoa tarvitsisimme lisää.

Polttoaineiden veronkevennys on nyt tässä ja tällä hetkellä ainoa ratkaisu, jolla pysytämme tämän hyvinvointivaltiomme rapistumisen. Jos uskomme veroasteen Lafferin käyrään, myös verotusta alentamalla voi valtion verokertymä kasvaa. Kaikki veronkevennykset siirtyvät suoraan kulutukseen, josta hyötyvät kansalaiset ja yritykset. Täällä salissa keskustan edustaja debatissa kertoi, että jos poistamme dieselautojen käyttöveron, niin joudumme nostamaan 20 senttiä dieselin litrahintaa. Mielestäni se olisikin oikeudenmukaista. Siis siitä tulisi tällä hetkellä noin 10 senttiä enemmän kuin bensiinin litrahinta. Käyttövero otetaan auton painon mukaan, joten meillä on auton omistajia, joilla auton arvo on jopa pienempi kuin vuotuinen käyttövero. Toiset maksavat samansuuruisen käyttöveron 1 500 kilometrin vuotuisesta ajosta, kun toiset ajavat 60 000 kilometriä sillä samalla summalla, ja sillä keskimäärin 700 eurolla saa kyllä kiitettävän monta kertaa käydä tankkaamassa. Ja ol-laanko laskettu veronmenetys siitä, kun ei ole varaa tankata?

Ministeri toi täällä salissa myös esille sen, että sosiaalitoimelta voi tarvittaessa hakea tukea ylisuuriin sähkölaskuihin. Kysymys kuuluukin: kuka voi? On huomioitava myös se tosiasia, että sosiaalihuollon piiriin päässyt henkilö tai perhe ei maksa itse sähkölaskuaan vaan sosiaalitoimi antaa siihen maksusitoumuksen. Ja ymmärtääkö hallitus, että myös omistusasunnossa asuva henkilö tai perhe voi elää toimeentulon äärirajoilla mutta heille, jos he erehtyvät tukea pyytämään, sanotaan tosiasiaa, että myy se auto tai asunto, silloin pärjätte? Tämä on todellisuutta tuolla tämän salin ulkopuolella.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa herra puhemies! Vihervasemmistolla on aina sama ratkaisu ongelmiin: kaadetaan niiden päälle rahaa. Tällä hetkellä kaadetaan jo niin paljon, että rahahanoista juoksetaan suoraa velkaa. Jotta voisimme ylläpitää pohjoismaisen hyvinvointivaltion, aloitetaan alentamalla polttoaineiden verotusta. Se vaikuttaa kaikkeen, varsinkin pitkien välimatkojen Suomessa, jossa joukkoliikenne toimii vain kaupunkikeskuksissa ja kaikki tavarat kulkevat kumipyörillä. Autoilijoilta kerätään jo nyt erilaisten verojen muodossa noin 8 miljardia, ja siitä vain miljardi käytetään tiestön hyödyksi. Yliverotusta on paljon, ja kysymys kuuluukin: mihin nämä ylimääräiset rahat menevät, kenen taskuun? Te tiedätte perussuomalaisten vastauksen tähän. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Grahn-Laasonen.

19.03 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Arjen kallistuminen näkyy bensatankilla, sähkölaskussa ja ruokakaupassa. Inflaatiota kiihdyttää erityisesti energian hinta, ja turvallisuustilanne Euroopassa antaa valitettavasti odottaa tämän kehityksen jopa syvenevän. Yllättävä hintojen nousu on ajanut kotitalouksia taloudelliseen ahdinkoon varsinkin pitkien välimatkojen Suomessa. Myös monet yritykset ovat pulassa, kun kuljetus- ja tuotantokustannukset ovat kohonneet. Energian hintakehitys on maailmanlaajuinen ilmiö, eikä tässä salissa voida mitään maailmanmarkkinahinnoille. Pahimmissa vaikeuksissa ovat ilmastotoimissa hidastelleet öljy- ja maakaasuriippuvaiset maat.

Olemme laajasti tässä salissa huolissamme hintojen nopeiden ja yllättävien muutosten vaikutuksista ihmisten arkeen. Kokoomuksen eduskuntaryhmä julkaisi hallituksen hyödynnettäväksi jo varhaisessa vaiheessa listan keinoja, joilla voimme vahvistaa suomalaisten kotitalouksien ostovoimaa nopeasti. Esitimme veroratkaisuja, kuten työn ja eläkkeen verotuksen keventämistä, työmatkavähennyksen laajentamista, ja sähkön hintapiikkien tasaamiseksi ehdotimme kotitalouksien sähköveron alentamista väliaikaisesti talvikuukausiksi. Sähköveron pudottaminen EU:n sallimaan minimiin kahdeksi kuukaudeksi pahimpien pakkasten aikaan säästäisi laskelmiemme mukaan sähkölämmitteisessä omakotitalossa asuvan perheen sähkölaskusta yhteensä lähes 200 euroa.

Puuttuisimme myös sähkön siirtohintoihin, jotka ovat edelleen kohtuuttomia, ja edistäisimme uusia puhtaan energian investointeja ja pienydinvoiman käyttöönottoa. Hillitsisimme polttoaineiden hinnannousua jakeluvetoiseen aikatauluun viivästyttämällä. Lisäksi esitimme, että Suomessa otetaan käyttöön raskaan liikenteen ammattidiesel tukemaan teollisuuden kilpailukykyä pitkien etäisyyksien maassa, jossa on raskaat kuljetuskustannukset. Jos menetämme kilpailukykyämme, menetämme työpaikat ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjan.

Hallitus kiitti kokoomusta näistä esityksistä mutta tarttui ensi vaiheessa lähinnä vain työmatkavähennykseen. Se oli toki hyvä päätös mutta koskee pientä joukkoa. Esimerkiksi eläkeläiset eivät tästä ehdotuksesta hyödy ja jäivät oikeutetusti kysymään sen perään, unohtiko hallitus eläkeläiset.

Ammattidieselverojärjestelmän valmistelu aloitetaan hallituksen tiedotteen mukaan, mutta aikataulusta ei saatu tarkempaa tietoa eikä valmistelun aloittamista vielä voida tulkita lupaukseksi nopeasta toteutuksesta.

Arvoisa puhemies! Kestävin tapa tukea ihmisten ostovoimaa on keventää työn ja eläkkeiden verotusta. Se olisi suora ja nopea keino, kun ihmisille jäisi enemmän käteen palkasta ja eläkkeistä, ja lisäisi mahdollisuuksia selvittää myös arjen välttämättömistä kustannuk-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

sista. Olemme esittäneet veronkevennyksiä jo vaihtoehtobudjetissamme ja osoittaneet, että ne on mahdollista toteuttaa vastuullisella tavalla siten, että valtion velanotto samalla vähenee. Julkisen talouden kasvattamisen sijaan meidän tulisi vahvistaa ihmisten käteen jääviä tuloja ja suomalaisten omaa varallisuutta.

Lopuksi, arvoisa puhemies, maatalouden tilanteesta: Siitä tässä salissa keskusteltiin kyselytunnilla, mutta aihe on jäänyt liian pienelle huomiolle. Maatalouden ja suomalaisen ruuantuotannon syvä kannattavuuskriisi on nostettava vahvemmin tähän saliin ja politiikkatoimien kohteeksi. Hetkellistä apua on luvattu vapauttamalla maatalouden tuotantorakennukset kiinteistöverosta väliaikaisesti. Hetkelliset täsmätoimet eivät kuitenkaan viljelijän yöunia enää palauta, vaikka tätä esitystä sinänsä voidaan pitää kannatettavana. Se on silti aivan riittämätön ratkaisu, ja kestäviä ratkaisuja tilojen kannattavuuden parantamiseksi tarvitaan nyt oikeasti. Suomessa on ollut keskustalainen maa- ja metsätalousministeri nyt jo pian kaksi vaalikautta, eikä tuloksia valitettavasti näy. Toivon, että hallitus pikaisesti tuo ratkaisuja, jotka helpottavat suomalaisen viljelijän ja suomalaisen ruuantuotannon syvä ahdinkoa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lundén.

19.08 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kuten tunnettua, sähkön ja päästöoikeuksien hinnat ovat moninkertaistuneet vuoden takaisilta tasoiltaan. Niin ikään on tiedossa, että polttoainehintojen nousu ei vähennä liikkumisen tarvetta, ei etenään maaseudulla, missä ei ole mahdollisuutta joukkoliikennevälineiden käyttöön isossa mittakaavassa. Samalla tulee muistaa, että liikkumisen ja asumisen hinta vaikuttaa suoraan työnteon kannattavuuteen. Perussuomalaiset esittävät veronalennuksia polttoaineen verotukseen ja että kotitalouksien sähköveroa lasketaan kohti EU:n minimitasoa. Veronalennuksella on huomattava ostovoimaa vahvistava vaikutus. Se on ainoa oikea tapa.

Liikennepolttoaineiden hintojen raju nousu on puhuttanut jo kuukausien ajan eikä turhaan. Öljyn maailmanmarkkinahinnan kaksinkertaistuminen on yhtenä isona tekijänä ollut nostamassa polttoaineen hintoja kansalaisten kipurajan yläpuolelle. Vaikka öljy onkin kallistunut roimasti, silti polttoaineen hinnoista suurin osa muodostuu veroista, joiden taso päätetään käytännössä hallituksessa.

Arvoisa herra puhemies! SDP- ja keskustavetoinen hallitus tuntuukin täysin unohtaneen maaseutu-Suomen ylikireällä energia- ja ilmastopolitiikallaan, missä kovat energianhinnat vaikuttavat suoraan kaikkiin tiloihin erittäin rajulla kädellä. Toisaalta monien alkutuottajien tilanne on jo entuudestaan haasteellinen, koska edellinen satokausi on ollut huono ja sekä lannoitteiden että rehujen hinnat ovat olleet korkealla. Tämä vaikuttaa maamme huoltovarmuuteen suoraan heikentävästi, kun hallitus ajoi turvetuotannon alas ennätysajassa. Maalaisjärki tuntuu cityvihreiltä ja muultakin hallitukselta puuttuvan siis täysin. Hallitus ei suostu tinkimään kehitysavusta ja haittamaahanmuutosta, mistä olisi varaa tinkiä ja reilusti.

Arvoisa herra puhemies! Vuoden sisällä voimakkaasti kohonnut dieselin litrahinta kohosi entisestään, kun parafiinisen dieselin veronkorotus ja jakeluvaihteen nosto tulivat voimaan tammikuussa. Kuljetuskustannusten nousu heikentää Suomen logistista kilpailukykyä. Kymmenillä prosenteilla noussut dieselin litrahinta vaikeuttaa sekä tavara- että henkilöliikennetoimintaa, heikentää alan kannattavuutta ja investointikykyä. SKALin kuljetusbarometri tammikuussa 2002 osoitti, että hinnannousu on aiheuttanut osalle kulje-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

tusyrityksistä kannattavuuden romahtamisen. Ammattiliikenteen maksama vero dieselistä on keskimäärin noin 50 senttiä litralta, mikä on yksi korkeimpia Euroopassa. Siis vero on keskimäärin noin 50 senttiä litralta.

Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset esittää polttoaineen jakeluvälvoitteen tason laskemista, mikä olisi valtiontalouden näkökulmasta tehokkain tapa laskea polttoaineen hintoja, koska se tapahtuisi ilman välittömiä vaikutuksia kertyvien verojen määrään. Hallitus on sen sijaan entisestään kiristämässä sekoitevälvoitetta eli korottamassa hintoja. Kuluttajahinnat ja yritysten ahdinko jatkavat kasvuaan. Yrittäjälle polttoaineen hinnan nousu aiheuttaa lisäkuluja, jotka näkyvät asiakkaan laskussa.

En voi mainita sanaa ”vero” liikaa, koska se me täällä Pohjolassa osataan, varsinkin tiettyjen puolueiden puolesta. Suomessa polttoaineen kalleutta selittää se, että hinnasta suurin osa on veroa. Niin polttoaineiden kuin sähkön hinnat johtuvat pääosin maailmanmarkkinahinnasta, mutta sen päälle tulee sana vero, joka nostaa hinnat. Lisää vettä kiukaalle tulee vielä hallituksen harjoittamasta sensaatiomaisesta vihreästä politiikasta.

Arvoisa herra puhemies! Asunnon ja työpaikan välisen matkakuluvähennyksen enimmäismäärää korotetaan määräaikaaisesti vuoden 22 verotuksessa 7 000 eurosta 8 400 euroon. Lisäksi kilometrikohtaisia matkakuluvähennyksiä omalla autolla kuljettaessa korotetaan määräaikaisesti vuodelle 22 säätämällä sen määräksi 30 senttiä per kilsa, aiemmin oli 25 senttiä per kilsa. Toimenpiteet ovat kuitenkin riittämättömiä. Paras tapa laajentaa työmatkavähennystä olisi ollut laskea sen omavastuuosuutta. Työmatkavähennyksen ulkopuolelle jää suuri joukko arjessaan autoa tarvitsevia, kuten opiskelijoita, eläkeläisiä tai pienituloisia osa-aikatyöntekijöitä. Vähennys ei vähennä lainkaan yritysten, teollisuuden, ruuantuotannon ynnä muun logistiikan kuljetuskustannuksia.

Juuri energian kallistuminen iskee erityisen pahasti pieni- ja keskituloisten kansalaisten kukkaraan, sillä heidän tuloistaan suhteellisen suuri osa hupenee juuri energiakulujen kaltaisiin pakollisiin menoihin. Eläkkeensaajienkin on asuntonsa lämmitettävä. Lisäksi myös auton käyttö on monilla alueilla elinehto julkisen liikenteen supistuttua käytännössä katsoen olemattomiin. Olisi todella ollut toivottavaa, että hallitus olisi osoittanut toimeentuloluukun lisäksi myös muita täsmätoimia vähävaraisille eläkkeensaajille.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi vielä pari sanaa hallituksen viime viikolla esiin nostamasta energiapaketista. Sitä voisi kuvailla sanoilla tehoton ja syrjivä. Tähän loppupäätelmään tulee väkisinkin, koska hallitus unohti jälleen paketista esimerkiksi ikääntyvät kansalaiset. Tämä näkyy karulla tavalla siinä, että paketti ei helpota heidän tilannettaan lainkaan. Kallista sähkölaskua ei saa maksettua sosiaalitoimiston luukulla, kuten hallitus suosittelee. Monella pienituloisella eläkeläisellä on maaseudulla öljylämmitys, jota ei ole varaa eikä aikaa vaihtaa enää muuhun energiaratkaisuun. Suomessa on nykyään joukko energia-koöhyiä ihmisiä, joilla on pitkäaikaisia taloudellisia vaikeuksia ja terveysongelmia, kun ei ole varaa lämmittää enää tupaa.

Lisäksi haluan vielä sanoa mielestäni päivän selvän asian. Henkilöauto ei ole Suomessa luksustuote vaan arjen mahdollistaja. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen poissa. — Edustaja Kettunen.

19.13 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tämän välikysymyksen aihe, polttoaine- ja energiahinnat, on tärkeä, ja moni suomalainen on vaikeassa tilanteessa, kun polttoaine- ja sähkölaskut tekevät ison loven lompakkoon, mutta olen tässä miettinyt,

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

että kannattaako tästä tämmöistä hallitus—oppositio-kysymystä tehdä, kun suomalaisten pärjääminen on yhteinen asia, ja varsinkin tämmöisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa.

Edustaja Kankaanniemi, perussuomalaiset ovat olleet viime vuosina myös hallituksessa päättämässä polttoaineiden veronkorotuksesta sekä viime vaalikaudella tästä niin sanotusta jakeluvelvoitteesta. Edustaja Kankaanniemi, te tuotte tämän semmoisena ajatuskulmana esille, että tämä jakeluvelvoite olisi ideologinen päätös, ja rinnastitte sen tämmöiseen vihreään siirtymään, mutta te olitte viime vaalikaudella tätä jakeluvelvoitetta myös tekemässä ja edistämässä. Mielestäni siinä on hyvä ajatuskulma sen suhteen, että siihen fossiiliseen polttoaineeseen sekoitettaisiin uusiutuvalle toiminnalle tehtyä polttoainetta, uusiutuvaa polttoainetta, mikä sitten näkyisi myös meillä työpaikkoina ja sitten myös vientitaseitten osalta. Kyllähän me totta kai haluttaisiin, että mahdollisimman paljon pystyttäisiin Suomessa tuottamaan uusiutuvaa polttoainetta.

Puhemies! Tosiaan tässä on nyt tuotu esille sitä, kuinka hallitus viime viikolla teki tämän paketin täsmätoimia kasvaneisiin polttoaineitten hintoihin ja energian hintoihin, ja siellä on paljon paljon hyvää. Niin kuin tässä on keskustelun myötä tullut esille, niin me myös opposition kanssa jaetaan monia yhteisiä tavoitteita, muun muassa tämä ammattidiesel, joka nyt näkyy siinä, että vihdoinkin ja viimein tätä lähdetään voimakkaasti ajamaan eteenpäin.

Edustaja Laakso tässä toi esille, että hän on jo kaksi ja puoli vuotta tätä ammattidieselin edistämistä odottanut, ja innokkaasti toi esille, että hän aikoo joka viikko tästä muistuttaa ja kysyä. Otetaan tämä innostus vastaan, ja pidetään huoli, että mahdollisimman nopeasti. Minullekin on ilmoitettu, että saattaisi jopa vuosi, puolitoista, kaksi vuotta mennä tämän valmisteluun, ja itsekin olen miettinyt, että olisin sitä mieltä, että kyllä tämmöisen ammattidieselin käyttöönoton pystyy valmistelemaan alle vuoteen.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Kankaanniemi.

19.16 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kettunen on viisas ja erinomainen kansanedustaja, ja toivon, että te olisitte täällä ensi kaudellakin. Siksi kehotan, että suhtaudutte tähän välikysymykseen sillä vakavuudella, miten kansa tähän suhtautuu — äänestäjänne, teidänkin. Tämä on todella tärkeää.

Mainitsitte, että olisin vastustanut jakeluvelvoitetta ja sen lisäämistä. En sinänsä, enkä maininnutkaan jakeluvelvoitetta, vaan vastustan tätä ideologista polttoaineen hinnan — liikennepolttonesteiden ja muiden, esimerkiksi maatalouden polttonesteiden hinnan — kovaa verotusta ja sen aiheuttamia ongelmia. Perussuomalaiset viime vaalikaudella äänestivät kyllä jakeluvelvoitetta vastaan täällä salissa, sen tähden, että hallitus nosti sillä polttoaineiden hintoja. Se oli viherpolitiikkaa. Pidän kuitenkin sitä jakeluvelvoitetta erinomaisena asiana sinänsä, mutta emme hyväksy, että sillä hintoja nostetaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan takaisin. — Edustaja Kopra.

19.17 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Energian hinta on noussut pitkään. Tämä on ilmennyt huikeasti kasvaneina sähkö- ja kaasulaskuina sekä kaikkien aikojen korkeimpina polttoaineiden hintoina. Monilla sähkölasku on kasvanut sadoilla euroilla, maa-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

kaasulaskut voivat ylittää tuhatkin euroa kuukaudessa ja yli 2 euron hinta polttoaineelle on kohtuuton.

Hallitus opposition painostuksesta on huomioinut tilanteen ja julkistanut tukipaketin, jolla tilannetta pyritään helpottamaan. Toimet ovat oikeansuuntaisia, mutta eivät riittäviä. Paha puute on se, että esimerkiksi eläkeläiset, vähävaraiset ja työttömät on tosiasiaassa jätetty huomiotta. Esimerkiksi matkakuluvähennyksen kasvattaminen on toki tarpeen, mutta se ei huomioi edellä mainittuja, minkä lisäksi muutenkin sen ehdot ovat niin tiukat, että harva työssäkäyväkään täyttää kriteerejä.

Ihmettelen, miksi hallitus jätti erityisesti eläkeläiset täysin huomioimatta tukipakettia laatiessaan. Monen seniorin lämmitys- ja sähkökulut ovat kasvaneet kohtuuttoman suuriksi ja auton polttoaineen hinta on suurempi kuin koskaan. Mitkään hallituksen toimet eivät ole kohdistuneet eläkeläisten tilanteen parantamiseen.

Verotuksen ja muiden maksujen tason tulee yhteiskunnassa olla sellainen, että ihmiset voivat elää ja tulla toimeen omilla ansioillaan. Se, että ensin nyljetään kansalaisen pankkitili tyhjäksi verojen muodossa ja kun rahat eivät riitä, kehoitetaan hakemaan toimeentulotukea, on kerta kaikkiaan väärin. Se on nöyryyttävää ja osoittaa hallituksen ylimielisyyden. Syökää kädestämme, sanoo hallitus kansalle. Elämä ja olot tulee järjestää siten, että ihmiset voivat elää omaa elämäänsä ilman hallituksen tukia. Ainoa syy, jonka keksin sille, että ihmisiltä pakko-otetaan rahaa hallituksen taskuun ja jaetaan sitten takaisin heille, on se, että vasemmistohallitus haluaa tehdä ihmiset riippuvaisiksi politiikastaan. Se on nykypäivän sosialismia, ja surullista on seurata esimerkiksi keskustapuolueen alennustilaa tämän vasemmistopolitiikan takuukannattajana.

Hallituksen tulisi nostaa kunnianhimensä tasoa ja kehittää toimenpiteitä siten, että ne ovat reiluja kaikkia kansalaisia kohtaan. Esimerkiksi sähkövero tulisi puolittaa talvikaudella ja sähkön siirtohintoja leikata, mikä helpottaisi erityisesti sähköllä lämmittävien tilannetta. Polttoaineen sekoitevelvoitetta tulee lieventää, mikä hillitsisi hinnan nousua. Ennen kaikkea tuloverotusta tulee keventää siten, että ihmisille jää rahaa enemmän käteen. On myös oikeudenmukaista, että eläkeläisten verotus saatetaan tasavertaiseksi työssäkävien kanssa. Ammattidieseljärjestelmä tulee ottaa kokoomuksen esityksen mukaisesti käyttöön.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tehdessä suuren polttoaineeveron korotuksen vuonna 20 ainakin yksi peruste oli se, että veroa voidaan korottaa, kun maailmanmarkkinahinnat ovat alhaalla. Nyt olisi aivan yhtä loogista alentaa veroa, kun maailmanmarkkinahinnat ovat huipussaan. Polttoaineen verotusjärjestelmä ja rakenne ovat muuttuneet kansalaisille erittäin epäedulliseen suuntaan. Vuonna 2008 öljyn maailmanmarkkinahinta oli kaikkien aikojen huipussaan, 134 dollaria tynnyriltä. Tänä päivänä se on ”vain” 94 dollaria tynnyriltä. Vuonna 2008 bensiini ei Suomessa kuitenkaan maksanut enemmän kuin nyt, vaan muistaakseni luokkaa 1,30 euroa litralta.

Tässä matkan varrella tehdyt verotuksen muutokset Suomessa ovat aikaansaaneet sen, että polttoaineen hinta nousee kohtuuttomasti maailmanmarkkinahinnan noustessa. Tähän tulee saada veromekanismi, joka tasoittaa hintojen vaihtelua. Sellainen olisi helppo tehdä, jos vain tahtoa olisi. Jos on tehty huonoja päätöksiä, on viisautta pystyä niitä muuttamaan tilanteenkin muuttuessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

19.22 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! [Tuomas Kettunen: Ihan pönttöön asti — nyt tulee painavaa asiaa!] — Tarkoitus ei ole puhua kauan, mutta tulín tänne puhujakorokkeelle päästäkseni hetkeksi eroon tuosta maskista.

Välikysymyksen jättäneet oppositiopuolueet ovat aivan oikein tuoneet keskusteluun energian ja polttoaineiden hinnannousun tuntuvan vaikutuksen kansalaisten kukkarossa. Ja näyttää siltä, että tilanne voi olla hyvinkin pahenemaan päin, kun tämä kansainvälinen kehitys on sellainen kuin se on. Hintojen nousun juurisyyt ovat paljon syvemmällä kuin Suomen hallituksen harjoittamassa politiikassa.

Hallituksen keinot puuttua kehitykseen ovat käytännössä rajalliset, mutta perjantaina julkistetut toimet tuovat kuitenkin osaltaan helpotusta muun muassa työmatkalla omaa autoa käyttäville. Nyt toteutettavia toimia ovat muun muassa työmatkavähennyksen kilometrikohtaisen ja vuotuisen enimmäismäärän korottaminen tälle vuodelle.

Erittäin tärkeää on, että ammattidieseljärjestelmän valmistelu nyt aloitetaan. Tämä ammattidiesel-käsittehen on aika määrittelemätön. Meillä on jo tällä hetkellä eräänlainen ammattidiesel, kun dieselöljyn valmistevero on pienempi kuin bensiinin valmistevero ja sen takia dieselöljy on tankattaessa halvempaa kuin bensiini. Ja tähän nimenomaan on säädetty logistiikka-alan eduksi, kuljetusalan eduksi. Yksityisautoilijoiltahan se otetaan pois keskimäärin ajoneuvoveron käyttövoimaveron kautta. Siis tuo dieselöljyn bensiiniä halvempi hinta otetaan pois ajoneuvoveron käyttövoimaveron kautta. No, nyt puhutaan ammattidieselistä siinä merkityksessä, että EU-säädöksetkin sallivat tietyn suuruisen valmisteveron palautuksen hakemuksesta. Tällä hetkellä se määrä, joka voitaisiin palauttaa, on 17 senttiä litralta, ja sen valmistelu nyt aloitetaan. Täällä edustaja Kettunen ihmetteli, miten tämän toimeenpano sitten kestää niin kovin kauan — virkaportaissa on arveltu, että se kestää vuoden päivät. Minustakin se tuntuu aika uskomattomalta, että se näin kauan voi kestää. [Toimi Kankaanniemi: Sehän viimekaudella selvitettiin!]

Hallituksen esittämät toimet ovat tarpeellisia ja kertovat kuitenkin hallituksen määrätietoisuudesta tässä vallitsevassa hankalassa tilanteessa.

Myös maatalouden tuotantorakennusten tämän vuoden kiinteistöveron poistamisella on oma merkityksensä osalle viljelijöistä, jos se EU:n valtiontukibyrokraatian nyt sitten koronan valtiontukilievennyksen varjolla läpäisee. Toivottavasti näin käy.

Arvoisa puhemies! Sähkön osalta hallitus on jo aikaisemmin tehnyt toimia. Vuoden 2021 alusta teollisuuden, konesalien ja maatalouden sähkövero alennettiin EU:n minimitasolle, maataloudessa valmisteveron palautusjärjestelmän kautta. Tämän vuoden aikana alempi sähkövero laajennetaan koskemaan tiettyjä lämpöpumppuja, sähkökattiloita sekä suurempaa joukkoa konesaleja. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro, olisin voinut kuunnella pitempään! — Toimi Kankaanniemi: Siinä oli hyvää tietoa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pauli Kiuru poissa, edustaja Kotiaho poissa, edustaja Vestman poissa. — Edustaja Hoskonen.

19.26 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan, kun puhutaan sähkön hinnasta tai polttoaineiden hinnasta, kysymyshän on puhtaasti energiapolitiikan onnistumisesta tai epäonnistumisesta, ja pahoin pelkään, että tämä viimeksimainittu asia on lähempänä totta kuin se ensin mainittu. Otetaan esimerkiksi vaikka sähkö. Olemme tällä turvapäätöksellä lopettamassa suomalaisen CHP-sähkön tuotannon. Kovimpina pakkaspäivi-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

nä tuotamme, sanotaan, noin 2 800 megaa CHP-vastapaineella sähköä, ja nyt kun tämä koktaili lopetetaan, pitää tehdä ensinnäkin valtavat investoinnit ja sitten ruveta polttamaan arvopuuta. Suomi ei pystyisi tekemään typerämpää päätöstä kuin se päätös lopettaa turpeen ja hakkeen yhteiskäyttö ja ruveta polttamaan arvopuuta sen jälkeen kattiloissa. Kysymys on miljardiluokan munauksesta. Joku sanoi, että se on hölmöläisen hommaa. Jos hölmöläisille tällainen teko tehtäisiin, niin siinä ainut teko olisi sen jälkeen pyytää hölmöläisiltä anteeksi, koska edes siellä ei tällaista päätöstä tehtäisi — aivan käsittämätöntä touhua.

Toinen asia: Kun tätä kaikkea nyt viherrytetään, niin miten on mahdollista, että Euroopan unionissa suunnitellaan tänä päivänä maakaasun hyväksymistä sille kuuluisalle vihreälle listalle hyväksyttävien energiatuotteiden joukkoon, että saadaan tämä puhallus tehtyä täydellisesti loppuun. Minua rangaistiin siitä, että vastustin elvytyspakettia. Mitä tekee Puola? Saamieni tietojen mukaan — saatan olla väärässä mittaluokassa — 14 miljardia euroa käytetään polttoaineiden hinnan keventämiseen elvytyspakettirahoilla. Me maksamme siitä, että puolalaiset laskevat liikennepolttoaineiden hintaa, ja itse maksamme sitten enemmän. Jos joku sanoo, että tässä on järkeä, niin minä en usko, tai sitten pitää löytyä laskelma, joka todistaa sen oikeaksi.

Ja kolmantena tulee sitten tämä Venäjän energian tulo. Tänä murheellisena päivänä, mitä Ukrainassa on jo tapahtunut — ikäväkseni on pakko sanoa, että todennäköisesti se vielä laajenee, toivon hartaasti sitä, että näin ei kävisi ja järki voittaisi ennen sitä — kun me tuomme sieltä kiihtyvällä vauhdilla nyt kaikkia energiaraaka-aineita, niin jos sota laajenee tuolla Ukrainan alueella, se tarkoittaa suomeksi sanottuna, että raja menee kiinni, että paukahtaa. Sieltä voi loppua maakaasun tulo, energiahakkeen tulo, turpeen tulo — sieltä ajetaan edelleen turvetta, olen omin silmin sen nähnyt — ja täällä me lopetamme itse niiden tuotannon.

Arvoisa puhemies! Jos tästä talosta löytyy yhtään vielä järkeä, niin meidän on kerta kaikkiaan lopetettava turpeennostovälineiden tuhoaminen. Se on Suomen teollisuuspolitiikan lähiaikojen typerin päätös. Me tuhoamme siinä samalla oman huoltovarmuutemme. Yksikään kansanedustaja — tai anteeksi, hyvin harva kansanedustaja tässä salissa on siitä puhunut. Se on vaiettu kuoliaaksi, asia, joka on kuitenkin Suomen kannalta elintärkeä. Jos ette minua usko, niin kysykää niiltä ihmisiltä, jotka ovat sodan nähneet. He tietävät, mistä minä puhun. He ovat omin käsin ja omalla sielullaan ja omilla silmillään kokeneet sen kylmyyden, uhkan siitä, ettei pärjätä tai tuleeko vielä pahempia vaikeuksia, ja Suomi tekee nyt päätöksiä, joilla koko energiantuotanto saatetaan alttiiksi maailmanmarkkinoille. Siis olemme ajamassa itseämme avuttomaan tilaan. Se on minulle se asia, jonka ymmärtäminen tekee minusta huonovointisen heti. Miksi me toimimme näin typerästi maailmassa, joka menee yhä pahempaan suuntaan? Samaan aikaan muualla maailmassa valmistaudutaan siihen, että pystytään oma energiahuolto hoitamaan tavalla tai toisella, ja pahinta tässä kaikessa on, että tässä emme tee ilmastopolitiikkaa, tämä on täydellinen puhallus. Esimerkiksi Sitran asiantuntijat, esimerkiksi Mari Pantsar tai Oras Tynkkynen, julkisuuteen suolisivat semmoista väärää tietoa, että muka syntyy ilmastopäästöjä — ei synny. Sain viime viikolla kuvan, kun Rauman satamaan tuli turvelaiva, ja ilmeisesti siihen läheiseen voimalaitokseen ne viedään. Silläkö tehdään ilmastopäästöjen vähennyksiä tässä maassa, että ajetaan laivalla, jollakin kipolla tuolta kaukaa maailman merien läpi Suomeen turvetta? Ja samaan aikaan yrittäjät joutuvat tuhoamaan kalustonsa ja lopettamaan elinkeinonsa.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Arvoisa puhemies! Olen tähän politiikkaan niin pettynyt, että vaikka minut pistettäisiin puheitteni takia jalkapuuhan kirkon eteen, niin sopii vallan hyvin, mutta tällaisesta type-
ryydytässä maassa ei saa tehdä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

19.32 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hoskoselle kiitos. Hän lausui kyllä todella vakavia sanoja, jotka mielestäni pitävät sataprosenttisesti paikkansa. Oli kyllä aivan älytöntä, että turve ajettiin alas. Toki siihen oli syitä meidän ulkopuolelta päästökaupasta, mutta myös veronkorotuksilla oli siihen vaikutuksia. Se oli raskas virhe, joka esimerkiksi meillä Jyväskylässä energialaitoksella aiheuttaa satojen miljoonien laskun lähivuosina. Alva-yhtiöillä on yli 400 miljoonan investoinnit tämän vuosikymmenen aikana, ja tämä on siinä keskeisenä osana. Ennenaikaisesti joudutaan tekemään suuria muutostöitä, jotka siis nostavat väistämättä niin kerrostalossa asuvan vuokralaisen kuin omakotitalossa asuvan kaupunkilaisen energialaskua. Ihan turhaan, vain sen tähden, että tämä järjetön turvepäätos on päässyt toteutumaan. Turpeen ja hakkeen sekoite on ollut tehokkainta mahdollista, kotimaista, työllistävää ja vieläpä uusiutuvaakin.

Arvoisa puhemies! Ajattelin kertoa omakohtaisen tilanteen. En ole vihreä, mutta kannatan sellaista ilmastopolitiikkaa, joka on järkevää. Itse olen — kun minulla on varaa tehdä ilmastopoliittisia päätöksiä omassa elämässäni, perheen elämässä — hankkinut asunnon, jossa on maalämpö, olen hankkinut uuden auton, joka kulkee puoliksi sähköllä, eli hybridi. Käytän junaa työmatkoilla, tänään se oli ongelmallista, kun juna hytyi tuonne puolimatkaan ja jouduttiin tulemaan muulla tavalla perille, mutta kuitenkin junalla. Sen lisäksi kuljen täällä kävellen, polkupyörällä. Olen hankkinut kotiin hyvin energiatehokkaat kodinkoneet. Hankin kotimaista ruokaa, vaikka se olisi vähän kalliimpaa kuin bulkkituote, jota tuolta maailmalta Suomeen kerätään — minulla on tähän varaa. Mutta naapurina asuu iäkäs, pitkän elämäntyön matalapalkka-alalla tehnyt leskirouva omakotitalossaan, 50-luvulla rakennettu omakotitalo. Hänen eläkkeensä, mitä hän saa käteen, on noin 1 000 euroa kuukaudessa. Hän maksaa öljylaskun, hän maksaa todella kalliin sähkölaskun, mikä nyt on arkea niille, jotka sitä joutuvat paljon käyttämään. Minä pääsen hyvin vähällä, ei minulla sähkölasku ole paljon minkäänlainen, öljylaskua ei ole ollenkaan, mutta se naapurin leskirouva, jolla on se pieni eläke, johon tulee indeksikorotus tammikuussa ensi vuonna, maksaa koko tämän vuoden sillä eläkkeellään ilman korotusta ne laskut, mitä hänelle tulee, ja ne kiristyvät, nousevat laskut, jotka häntä ajavat eläkeläisköyhyyteen.

Ministeri sanoo, että menköön sitten sosiaaliluukulle tai Kelan luukulle hakemaan toimeentulotukea. Minua hävettää, että näille meidän hyvinvointiyhteiskunnan rakentaneille eläkeläisille sanotaan, että jos sinun rahasi, eläkkeesi ei riitä elinkustannuksiin ja näihin öljyyn ja sähköön — jos niitten varassa elää — että hakekaa toimeentulotuki luukulta. Eihän nämä ihmiset ole tottuneet. Se on heille häpeä — ja ymmärrän sen — mennä hakemaan köyhien apua. Se on tärkeää, että meillä on toimeentulotuki ja asumistuki ja muut, mutta ei näitä ihmisiä tällä tavalla pidä kohdella. Tämä on se tosiasia.

Tällä naapurilla vielä, kun on omakotitalo, niin kaupunki työntää lumet kadulta hänen liittymäänsä, ja hän sitten siinä niitä ahertaa, ellen minä mene avuksi. Tämä on kiinteistöveroesta, joka on siinä tapauksessa yhden kuukauden eläke, vielä rasisiteena. Tämä on ihan arkea. Me ajauduimme tänä talvena ja nyt tästä eteenpäin siihen tilanteeseen, että meillä on valtava energiaköyhien määrä tässä maassa: eläkeläisiä, lapsiperheitä, työttömiä ja myös

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

työssäkäyviä, jotka maksavat kovat matkakustannukset ja lämmityskustannukset, sähkökustannukset, ja nyt on vielä varmasti ruoan hintakin nousussa, ja edessä on se tilanne, että vuoden päästä ensi syksynä ehkä jo tuodaan maahan ruokaa tuolta... ei me ruokapuutteen, nälkään varmaan kuolla, koska maailman merillä seilaa viljalaivoja ja laivoja, jotka kuljettavat lihaa maailman laidoilta — no, ei maailmassa ole laitoja, vaan puolelta toiselle — ja niitä saa sitten ostettua sieltä. Laadusta ei voi puhua ja tuotantotavoista ei voi puhua, ne eivät ole ympäristöystävällisiä. Se on yhtä järjetöntä kuin tämä hakkeen tuonti ja ehkä turpeenkin tuonti Venäjältä, jossa se [Tuomas Kettusen välihuuto] tuotetaan hyvin saastaisesti, tehottomilla koneilla varmasti ja kuljetetaan satoja kilometrejä dieseliä polttaen. Tämä on tätä vihreätä todellisuutta. Hallitus herättää, ei tällaista politiikkaa voi tukea.

Arvoisa puhemies! Tämä on myös aluepolitiikkaa, tämä on ilmastopolitiikkaa, ja me rahoittaisimme nämä toimenpiteet budjetin sisäisillä siirroilla. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkyne, Jukka.

19.38 Jukka Mäkyne ps: Arvoisa herra puhemies! Energiahintojen nousuun reagoitiin monessa EU-maassa jo viime vuonna. Eri EU-maiden hallitusten toimesta on tarjottu helputuksia korkeiden energiakustannuksien kurittamille kansalaisille. Esimerkiksi Puolan hallitus päätti viime vuonna helpottaa autoilijoiden tilannetta poistamalla polttoaineveron ja bensiinin arvonlisäveron kokonaan väliaikaisesti. Mitä tekee Suomen hallitus? Se ei tee kansalaisten hyväksi yhtään toimenpidettä, joilla helpotetaan kansalaisten ostovoimaa tässä energiakriisissä — tässä ja nyt.

Suomessa bensiinin hinta on jo keskimäärin 2 euroa litra, ja pohjoisessa on jo dieselkin saavuttanut 2 euron rajan. Suomalainen työntekijä ja pienyrittäjä maksaa siis yhä enemmän siitä, että joutuu käymään autolla töissä. Pitkien välimatkojen maassa auto on monelle elinehto. Jos pitkien välimatkojen maassa haluaa elantonsa tienata rehellisellä työllä, niin monella suomalaisella ei yksinkertaisesti ole vaihtoehtoa jättää autoa pois käytöstä. Mitään muuta tapaa helpottaa kansalaisten tilannetta ei ole kuin ottaa esimerkiksi Puolasta ja poistaa bensiini- ja dieselvero väliaikaisesti käytöstä.

Lisäksi kalliin pörssisähkön kurittamille kansalaisille on annettava helputuksia sähkölaskujen maksuun. On väärin, että henkilö voi saada maksuhäiriömerkinnän sillä perusteella, että hän on yhtäkkiä saanut tuhansien eurojen sähkölaskun, jota hän ei pysty maksamaan.

Hallitus voisi ottaa mallia muista EU-maista ja korvata kansalaisilleen aivan liian suu-riksi kohonneita energiahintoja. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

19.41 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hyvää keskustelua, hyviä puheenvuoroja. Tämä meidän haaste on yhteinen. Tässä esimerkiksi edustaja Mäkyne ja aikaisemmin myös edustaja Mäenpää toivat esille sitä, että maaseudulla pitkien välimatkojen Suomessa se oma auto on tärkeä, ja myös toitte esille, että työssäkäynninkin kannalta se on hyvin tärkeä. Tähänhän nyt on puututtu tällä viime viikon paketilla. Työmatkavähennysten osalta nyt sitä enimmäismäärää korotetaan tänä vuonna verotuksessa 7 000 eurosta 8 400 euroon. Se ammattidiesel on sitten yksi hyvä toimenpide sen suhteen, että nämä kulut eivät lähde nousemaan. Kun kuitenkin aina kuljetuskustannukset pitkien välimatkojen

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

maassa maksavat jotain, niin kyllä meillä tuonne kuljetuspuolelle, olipa se sitten tavaraliikennettä tai henkilöliikennettä, tämä ammattidiesel on saatava nopeasti voimaan.

Mutta on totta, niin kuin edustaja Kankaanniemi toi esille, että esimerkiksi eläkeläisiä nyt nämä sovitut toimenpiteet, mitä hallitus on tuonut esille, eivät suoraan auta, ja nyt hallituksen pitääkin seurata tätä tilannetta tarkkaan ja varsinkin tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa.

Mennään sitten sinne energiakeskusteluun, minkä edustajat Hoskonen ja Kankaanniemi toivat esille turpeen osalta ja metsähakkeen osalta. Olemme huomanneet, mitä nyt tuolla Ukrainan suunnalla tapahtuu. Ne toimenpiteet, mitä Venäjä tekee, ovat tuomittavia, ja totta kai sehän johtaa siihen, että sanktioita Venäjän suuntaan on pakko tehdä. Mitkä vaikutukset sitten energiapolitiikan osalta tapahtuvat Suomeen? Nyt meille tuodaan tuolta itärajan suunnalta puolikkailla perävaunuilla, rekka-autoilla metsähaketta Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen voimalaitoksiin. Ovatko sanktiot sitten niin kovat, että tämä metsähakkeen tuonti loppuu? Mitä sen jälkeen tapahtuu? Ja kun tässäkin salissa ansiokkaasti on käytetty puheenvuoroja huoltovarmuuden nimissä — ja aion ottaa vielä toisen puheenvuoron maatalouden suuntaan, mutta nyt tähän energiapolitiikan suuntaan — niin kyllähän tästä turpeen hallitsemattomasta alasajostakin, mitä on tässä viime vuosien aikana tapahtunut, nyt varmaan pitää käydä keskustelua, koska ei niitä kaikkia turvenevoja ole vielä suljettu, kyllä siellä vielä ensikin kesänä turvetta nostetaan. Kuitenkin tämä hallitus on jo tehnyt niitä toimenpiteitä, että huoltovarmuuden nimissä turvetta vielä nostetaan myös polttokäyttöön ja energiakäyttöön, ja tästä vain on huolehdittava, koska me emme yhtään tiedä, minkälainen ensi vuosi ja seuraavat vuodet tässä kiristyvässä maailmanpoliittisessa tilanteessa ovat.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

19.44 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä muutama ajatus lopuksi:

Tuo ammattidieselkeskustelu on sinänsä tietysti hyvää, mutta siinä ei hoideta tautia, siinä ei syytä hoideta, vaan seurausta. Miten paljon me teemme vääriä päätöksiä, ja sitten joudumme rahoittamaan ne velanotolla? Jos joku sanoo, että se on taloustoimintaa, niin uskallan olla eri mieltä. Ammattidieselasiassa pitää muistaa myös metsäkoneiden ja erilaisten muiden koneiden tarvitsema polttoöljy. Dieselin hinta on viimeisen vuoden aikana noussut noin 45 prosenttia mutta polttoöljyn hinta yli 60 prosenttia. Tällä tavalla halvautetaan koko Suomen tuotantotalous, se on ihan varmaa, koska nämä polttoaineklausuulit, mitä yrittäjillä sopimuksissa on, eivät koskaan kata sitä nousevaa kustannusta. Elikkä yrittäjät joutuvat tappiolle, ja kun suomalainen pienyrittäjä menee nurin, siinä kaatuu Suomen valtio samalla.

Sitten lisänä vielä tähän tilanteeseen, mikä Suomen kannalta on äärimmäisen vaarallinen, Euroopan unioni on tekemässä semmoisia päätöksiä lähiaikoina koskien EU-taksonomiaa ja myös LULUCF:ää ja yleensä tätä Euroopan byrokratian lisäämistä, joilla pyritään rajoittamaan nimenomaan suomalaisten metsien- ja maankäyttöä. Missä on tämän toiminnan valtuutus? Me emme liittymissopimuksessa antaneet tähän mitään valtuutusta. Euroopan unionista on itsestään tulossa järjestelmä, joka orjuuttaa jäsenmaita. Missä on se valtuutus, jolla tätä tehdään? En näe tuolla ministeriäitiossa ketään, ei ensimmäistäkään ministeriä vastaamassa siihen, missä on se valtuutus, jolla näitä päätöksiä tehdään. Ei varmasti ole Suomen kansa antanut kansanäänestyksessä lupaa sille, että Euroopan unioni saisi rajoittaa meidän metsienkäyttöä. Metsäpolitiikanhan piti olla täysin kansallista politiikkaa.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Mutta mitä nyt tapahtuu, arvoisa puhemies? Unioni tulee ja työntää jalkaansa joka oven väliin ja ottaa ja vie kukkaronkin takataskusta ja rajoittaa maankäyttöä ja metsienkäyttöä. Maa-alueita on tavoite suojella vähintään se 30 prosenttia ja metsiä vähintään 20 prosenttia, niin että ne jätetään taloustoiminnan ulkopuolelle. Tiedätekö, mitä se tarkoittaa? Metsäammattilaisena pystyn sanomaan sen teille. Se tarkoittaa sitä, että jos joku metsäyhtiö tällaiselta alueelta ostaa puuta, niin se on entinen metsäfirma, koska se joutuu välittömästi markkinaboikottiin. Joku naureskelee tuolla — varmaan vihreät naureskelee partaansa — että hyvinhän tämä menee, kun saadaan ilmaiseksi suojeltua metsät, mitkä hommat aikaisemmin on yritetty hoitaa Suomessa vähän petkuttamalla, muun muassa Naturalla, mutta nyt se tehdään sitten oikein EU:n väellä ja voimalla.

Samainen organisaatio, joka on itse joutumassa vaikeuksiin rikkomalla omia sopimuksiaan, Euroopan unionin perussopimuksia. Eihän siellä pitänyt olla velanotto mahdollista, eikä pitänyt olla mahdollista, että joudumme takaamaan toisten velkoja ja maksamaan vielä niiden korkoja. Montako sataa miljardia me sitä vastuuta vielä lisää tarvitsemme? Me olemme jo nyt sillä rajalla, missä meidän vastuut ovat uhkana sille, että meidän kansallisten velkojen korot lähtevät nousemaan. Tässä talossa ei ole yhtään ministeriä, joka tulisi tähän vastaamaan — ihan olen varma, että tuolta aitiosta ei löydy ensimmäistäkään ministeriä, joka tulee vastaamaan. Väitän, että heillä on silloin tullut lähtö jonnekin.

Sitten kun turvemaiden käyttö vielä kielletään, niin että sieltä ei saa hakata ja ei saa edes energiapuuta ottaa, niin mistä me sitten rupeamme tätä kansakuntaa elättämään? Vielä kaksi kolme vuotta sitten tässä talossa puhuttiin suu vaahdossa biotaloudesta. Missä on nyt biotalous? Euroopan unionin komission takataskussa, jotta siellä Leyenin porukka saa keksiä suojeluintoilijoiden kanssa Suomelle uusia sanktioita. Tällaisesta ei ole Euroopan unionin liittymissopimuksessa mitään mainintaa. Euroopan unioni on menossa laitonta tietä, joka tulee johtamaan Euroopan itsensä suuriin vaikeuksiin, aikana, jolloin sitä yhtenäisyyttä tarvittaisiin.

Minulla oikeasti tulee ikävä sitä Robert Schumanin puhetta, jossa hän paalutti sen, mikä on Euroopan unionin, tai silloisen Euroopan hiili- ja teräsyhteisön, todellinen tarkoitus. Piti toimia tavalla, jolla kansakunnat saatetaan yhteen, jotta käydään kauppaa ja ollaan yhteydessä toisiin, jolloin sotien mahdollisuus vältetään. Mutta nyt tämä Schumanin perintö hukataan älyttömiin luonnonsuojeluvaatimuksiin, jotka itse asiassa tuhoavat luontoa, eivät suojele mitään, koska jos eivät metsät kasva, ei hiilinielu toimi, ja jos eivät pellot ole kunnossa, niin tulee nälkä. Eihän tämä sen vaikeampaa ole, kun yksinkertainen maalaismieskin sen tajuaa, eli allekirjoittanut. Täällä Suomen pääkaupungissa, jossa on tohtoreita ja maistereita niin että livettää, pitäisi tuon asian nyt selvittää pienemmälläkin selvittelyllä.

Todella kysyn, arvoisa puhemies, lopuksi: missä on tämän kaiken järjettömyyden valtuutus? Olen tottunut elämässäni siihen, että jos jotain tehdään, niin pitää olla valtakirjat kunnossa. 25 vuotta metsämiehenä opetti sen, että jos eivät ole paperit kunnossa, niin silloin ei tehdä mitään, mutta tässä talossa tuntuu, että täällä saa toisen yksityisen omaisuudenkin viedä pois silmät ummessa. Missä on omaisuuden suoja? Missä on lain kunnioittaminen? Missä on tämän koko järjestelmän oikeutus? Tällä tavalla se tuhoaan.

Mutta ei näköjään kiinnosta. Paikalla on puhemiehen lisäksi neljä kansanedustajaa, kolme kansanedustajaa itseni lisäksi — kiitoksia teille, että tulitte. Toivon mukaan tälle hulleludelle joku raja löytyy lähiaikoina, ja mahdollisimman pian.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

19.49 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! En nyt puhuisi ehkä hulluudesta mutta vastuuttomuudesta kylläkin, ja siihen voidaan huomenna reagoida, kun tämä sali äänestää. Meitä on todella nyt puhemiehen lisäksi neljä edustajaa täällä, ja asia on äärimmäisen vakava ja tärkeä. Huomenna kun äänestämme, meitä on varmaan täällä paikalla noin 160—180, näin normaalisti on luottamusäänestyksessä, ja siinä se päätös sitten tehdään. Valitettavasti näitä meidän puheenvuoroja eivät — ainakaan läsnä — ole kuuntele-massa ne, jotka huomenna äänestävät, meitä lukuun ottamatta.

Arvoisa puhemies! Tuosta ammattidieselistä: On tavattoman hyvä, että se selvitetään ja hallitus mahdollisimman pian tuo asian esille. Nyt en ihan varma ole, olivatko kabotaasi ja ammattidiesel käsi kädessä silloin, kun viime vaalikaudella asiaa selvitettiin. Silloin ainakin tältä osin, muistaakseni, tuli tulokseksi sellainen, että sillä saadaan varsin pieni tuotto, ainakin tällä ulkomaisten kuljetusliikkeitten verottamisella, eli kaikkien verottamisella ja sitten palauttamisella kotimaisille yrittäjille sen tuoton siihen vaivaan nähden laskettiin olevan aika pieni. Mutta ammattidiesel voi olla sitten muutakin, ja on tärkeää, että se saadaan nyt käsittelyyn, mutta näillä näkymin sitä ei saada vuoden sisällä tänne päätettäväksi, ja silloin se jää seuraavalle hallitukselle.

Onkin todettava, että nykyinen hallitus jättää kyllä varsin synkän ja suuren konkurssipe-sän seuraavan hallituksen syliin. Näin on tapahtunut aikaisemminkin. Muistan, kun puhe-miehen kanssa tultiin eduskuntaan 1991 vaalien jälkeen. Olin ollut yhden kauden täällä, seurannut Holkerin—Liikasen sinipunahallituksen politiikkaa. En siitä silloin paljon ymmärtänyt, kun tuolla takapenkillä istuin ja ihmettelin, mutta myös silloin elettiin aivan kuin pellossa, 80-luvun lopulla: ei huolehdittu valtiontaloudesta, ei kansantalouden kestävyyydestä, vaan pankit ottivat velkaa, lainaa ulkomailta, halpaa valuuttaluottoa tuhottomat mää-rät, ja sijoittivat ne kannattamattomiin, tuottamattomiin kohteisiin — kylpylöihin ja lasket-telukeskuksiin ja hotelleihin ja pääkonttoreihin — eikä tuotannolliseen toimintaan. Se joh-ti sitten siihen, että 1991 vaalien jälkeen se hallitus, jossa itsekin olin ministerinä, sai sy-liinsä täydellisen katastrofin, josta selvittiin sitten erittäin rankoilla toimenpiteillä, joihin varmaan kuului myös polttonesteiden verojen korotus siinä tilanteessa. Siitä selvittiin, ihme kyllä. Vieläkin ihmettelen sitä, kun se oli niin tavattoman vaikeaa ja raskasta.

Sitten oltiin 2015 samantyyppisessä tilanteessa. Sitä ei ehkä niin ymmärretä, kuinka vai-kea tilanne Suomen taloudessa oli 2015. Oli eletty jo seitsemisen vuotta finanssikriisin ai-kaa, ja talous oli täysin kuralla. Hallitusohjelmaan oli pakko tehdä sellaisia uudistuksia, toimenpiteitä, joilla korjataan ihan talouden perustaa, ja niitä tehtiin Sipilän hallituksen oh-jelmaan. Niitä myös toteutettiin kovien taistelujen jälkeen — kiky-sopimusta ja vastaavia — ja siinä yhteydessä varmasti kiristettiin myös polttonesteiden hintaa, koska talous oli sii-nä tilanteessa, että oli pakko. Työllisyys lähti nousuun, talous korjaantui hyvinkin paljon neljän vuoden aikana: 140 000 uutta työpaikkaa ei ole vähäinen määrä.

Mutta nyt sitten tämä hallitus... Valitettavasti, edustaja Kettunen, te olette hallituksessa, joka ei kanna vastuuta vaan jättää seuraavalle eduskunnalle ja hallitukselle synkän perin-nön. [Tuomas Kettunen pyytää vastauspuheenvuoroa] Siitä olen syvästi huolissani, ja nyt on aika herätä. Tässä edustaja Hoskonen taisi — vai oliko Kettunen — miettiä tuosta tur-peesta, että kesällä sitä voidaan taas nostaa, ja noin. Minusta nyt hallituksen pitäisi kerta kaikkiaan tehdä päätös, että turpeeseen palataan eli tehdään kaikki ne toimenpiteet, mitkä ovat mahdollisia, EU:nkin määräyksistä poiketen — ei niitä pidä kunnioittaa, eivät muut-kaan maat sillä lailla orjallisesti niitä noudata kuin mitä Suomen hallitus, varsinkin nykyi-nen, tekee — eli turve takaisin. Minä luulen ja arvelen, ikävä kyllä, että presidentti Putin on

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Suomen Nato-jäsenyyden kaikkein suurin edistäjä mutta hän on samalla mahdollisesti lähiaikoina myös turpeen takaisinoton suurin edistäjä Suomessa. Tällainen tilanne on.

Nyt tämä politiikka jakaa Suomen kansan rajusti kahtia: syrjäytyvät ja menestyjät. Otakaa huomioon, minkälaista tulosta teette, ja seuraava hallitus joutuu sen korjaamaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

19.56 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Täytyy sanoa, että edustaja Kankaanniemiellä on kokemusta näistä toimista, edustajana yli 30 vuotta, ja todella ihan mielenkiinnolla kuuntelen teidän puheenvuorojanne. Ja toittekin kyllä esille sen, että viimeisen 30 vuoden aikana jokainen hallitus on tavalla tai toisella katsonut ja tarpeen vaatiessa nostanut myös näitten polttoaineitten hintoja. Toitte aikaisemmin esille myös sitten sen, että yksikään hallitus ei ole laskenut polttoaineen veroa, mutta se siitä.

Teidän retoriikkaanne ja muutenkin opposition retoriikka on ollut hyvin mielenkiintoista. Toitte esille tässä sen, että tämä hallitus jättää synkän perinnön. En tiedä, mihin te tätä vertaatte, kun katsoo muun muassa Elinkeinoelämän keskusliiton tammikuista juttua siitä, kuinka tässä maassa teollisuus on investoinut vauhdikkaimmin sitten 10 vuoteen. Ihan prosenttiosuuksia kun täältä katsoo, niin teollisuusinvestointien odotetaan kasvavan tänä vuonna pelkästään jo 17 prosenttia viime vuoteen verrattuna, ja viime vuonna EK:n mukaan investoinnit kasvoivat 23 prosenttia. Puhutaan siis miljardien investoinneista, investoinneista tähän maahan, Suomeen.

No mihin se perustuu, että teollisuus luottavaisesti katsoo tulevaan tässä yhteiskunnassamme? Se perustuu hyvään, pitkäjänteiseen politiikkaan, mitä tämä punamultahallitus on tehnyt. Me olemme alentaneet teollisuuden sähköveron EU:n sallimaan minimiin. Sitä kautta myös maatalouden suuntaan on tullut apuja tällä energiapolitiikan osa-alueella. No nytten tämän keskustelun aikana, tässä illan mittaan on myös esitetty, että olemme kurjistaneet teollisuutta. No tähänkin kysymykseen tai sanontaan tuli nyt vastaus, mutta keskustelun aikana on tullut myös semmoinen esitys, että syrjäseutuja on kuritettu tämän hallituksen toimesta. Tämäkään ei pidä paikkaansa. 300 miljoonan euron tasokorotus väyläinvestointien pitämiseen. Yksityistieiden suuntaan on laitettu tasokorotusta, että myös syrjäisten hiekkateiden asukkailla, sillä syrjäisen hiekkatien viimeisellä asukkaallakin, mummulla, on yksityistiehen mahdollisuus saada tuota rahoitusta. Että kyllä tämä hallitus on tehnyt toimenpiteitä.

Minä sanon tähän loppuun, arvon puhemies, sen, että tämä huoli on yhteinen tästä energian ja polttoaineitten hintojen noususta, ja mielestäni tästä ei olisi tarvinnut tehdä välikysymystä, vaan yhdessä viedä ratkaisukeskeisesti näitä asioita eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

19.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Jottei pöytäkirjoihin jäisi väärää mielikuvaa, niin pahoittelen, jos joku mielensä pahoittaa sanasta ”hulluus”. Onhan meillä semmoinenkin sanonta tässä maassa, jos vaikka kunnanjohtaja sanoo, että meidän kuntamme talous on aivan hullussa jamassa — tarkoittaa, että olemme menossa konkurssiin — tai asiat ovat hullusti. Se on ihan yleinen kielikuva, eli jos joku mielensä pahoitti, niin en misään nimessä tarkoita ihmistä vaan asioiden tilaa. Asioiden tila tässä maassa on todella kurralla tolalla tällä hetkellä.

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

En puhu siitä, että mielistelisin jotakin tai kumartaisin jonnekin päin, ei, vaan tiedän noiden eläkeläisten, pienituloisten ihmisten, lapsiperheiden tilanteen, kun eletään kädestä suuhun, ja on tilanne sellainen, että pitää miettiä, ostetaanko lapsille tänä vuonna kengät ollenkaan vai yritetäänkö pärjätä vielä entisillä. Harrastukset on käytännössä hyvin monessa perheessä lopetettu, kun ei ole rahaa. Mutta meillä on rahaa, Euroopan unionin tukiaisia. 7 miljardia meni elvytyspakettiin. Nyt Puola pistää polttoaineita halvemmaksi sillä, kun suomalaiset olivat avokätisiä, ja täällä me neljältäään istumme ja mietimme tätä, mitä tälle voisi tehdä. Siitä minä olen hyvin, hyvin surullinen.

Jos tätä menoa me jatkamme, niin tämä maa on konkurssissa. Ja muistakaa se hyvät ystävät, että sinä päivänä, kun luottoluokittajat sanovat, että Suomen piikki on täynnä, eivät ne sitä meille ilmoita tänne eduskuntaan kohteliaalla kirjeellä, ei, vaan sieltä vain tulee meille tieto Valtiokonttorille, että teidän luottojenne korko nousee nyt 3 prosenttiyksiköä. Sitä päivää en toivoisi koskaan näkeväni. Jos me käännämme politiikan suunnan järkeväksi ja lopetamme tämän tällaisen menon, jolla omia mahdollisuuksia pilataan...

Hallitusohjelmassa ei muuten lue, että meidän pitää se tehdä, vaan hallitusohjelmassa lukee muun muassa metsien käytöstä, että arvopuuta ei mene polttoon. Näin on sovittu. Olin siinä ryhmässä neuvottelemassa. Sitä ryhmää muuten johti nykyinen pääministeri Sanna Marin. Ja nimenomaan se pykälä tuli sinne, että arvopuuta ei mene polttoon, ja sitten se, että turpeen käyttö lopetetaan, pyritään puolittamaan vuoteen 2030 mennessä. Meillä on aivan selvät pykälät hallitusohjelmassakin, eli jos minua nyt rangaistaan, niin rangaistakoon sitten vaikka ankarasta vaatimuksesta noudattaa hallitusohjelmaa. Se nyt ei hallituspuolueen edustajalle liene kovinkaan suuri pahe. Joskus sitä on jopa pidetty hyveenä. Mutta joka tapauksessa tällä keinoin ei voi jatkaa.

Ja nyt, jos tuo Ukrainan kriisi vielä pahenee, niin kuin ikävä kyllä pelkään... En sitä ikinä toivo. Toivon, että maassa olisi rauha ja ihmisillä hyvä tahto. Vain ainoastaan sitä toivon, mutta kun tämä maailma nyt ei ole ihan ideaalinen enää, niin me suomalaiset joudumme sellaiseen tilanteeseen, josta muun muassa Mauri Pekkarinen Euroopan unionin politiikkaa joskus kuvatessaan käytti termiä yhdensuuntaiset shokit. Tänne tulee EU:n päätöksien kautta semmoinen tila Suomelle, että emme siitä selviä. Nyt ollaan jo hyvin lähellä sitä. Eli vaadin sitä, että tässä maassa ruvetaan kunnioittamaan liittymissopimusta ja meidän pääministeri marssii tai lentää yksityiskoneella Brysseliin vaatimaan Leyeniltä, että Suomi vaatii, että liittymissopimuksia ja Euroopan unionin omaa peruskirjaa on noudatettava.

Jos lakeja ei noudateta, se tie ei ole pitkä, mutta kivinen se on.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

20.02 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä kamppailussa Ilomantsi vastaan Kuhmo käännyin kyllä vahvemmin Ilomantsin kannalle. Ehkä se johtuu vähän siitäkin, että edustaja Hoskonen on pitempään ollut, vaikka edustaja Kettunen on todella, niin kuin sanoin, erinomainen edustaja. Kyllä edustaja Hoskonen puhuu asiaa vakavasti, suoraan, selkeästi kansan ymmärtämällä tavalla — kiitos siitä.

Arvoisa puhemies! Nämä investoinnit Suomeen, edustaja Kettunen, olivat kyllä finanssikriisistä lähtien erittäin vähäisiä teollisuuteen, tuotantoon, innovaatioihin ja muihin, siis aineettomatkin investoinnit. Siihen 4 prosenttiin bkt:stä ei päästy ja niin edelleen. Eli kyllä tämä on tosiasia, että kun oltiin näin pitkään, aina vuodesta 2008 ilmeisesti vuoteen 2020 asti suunnilleen, niin, että investoinnit olivat varsin vaatimattomia ja sitten tuli tämä koro-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

na tasan kaksi vuotta sitten, joka pysäytti aika paljon kaikkea elämää koko planeetalla, niin kun se sitten viime vuonna alkoi jossain vaiheessa helpottua, investoinnit lähtivät liikkeelle sen tähden, että koronan ja tämän pitkän pysähtyneisyyden ajan jälkeen tuli tällainen paineiden purku, joka näkyy investointien voimakkaana kasvuna. Ja on hieno asia, että näin, mutta kyllä niitä on mennyt sitten Rotterdamiin ja muualle, niitä suomalaisia investointeja, Suomi-lähtöisiä investointeja, ja kyllä nyt jatkossa täytyy huolta pitää siitä, että niin aineelliset kuin aineettomat investoinnit Suomessa pysyvät korkealla tasolla, ja siitä ei tällä politiikalla ole kovin suurta varmuutta. Ja vaara, esimerkiksi ilmastopolitiikan takia, on siihen, että tehdään myös virheellisiä, kansalle kalliiksi tulevia investointeja.

Eli maailmantalouden nousu, koronan hellittäminen pahimmasta vaiheesta johti tähän buumiin, joka viime vuonna tuotti hyvää tulosta, mutta ei vielä saatu kiinni sitä tasoa, mikä meillä pitäisi olla, verrattuna esimerkiksi Ruotsiin, joka tietysti nauttii osaltaan myös kellovasta omasta valuutasta, kun Suomella on valitettavasti tämä yhteisvaluutta.

Arvoisa puhemies! Nyt meillä on inflaatio noussut 4,4 prosenttiin jo tässä vaiheessa. Miten se jatkuu, sitä emme tietystikään tiedä, mutta korot nousevat ja kun niin valtionvelka ja kuntien velka kuin joidenkin yritystenkin ja esimerkiksi maatalouden velkataakka on aika iso, jos korot nousevat ja kun nousevat lähiaikoina, niin kyllä seuraava hallitus on ahtaalla tältäkin osin. En syytä nykyistä hallitusta tästä, mutta näistä tukipaketeista voi ehkä syyttää, siitä, että on ollut paljon löysää rahaa, ja kyllä ne tuovat vaikeita näkymiä eteen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että välikysymys oli tällä kertaa poikkeuksellisen tärkeä, hyvä ja tuottoisa. Ei ole 30 vuoden aikana näin onnistunut välikysymys kuin tämä onnistui.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

20.06 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä välikysymyskeskustelu on ollut hyvin tärkeä, ja vielä haluan peräänkuuluttaa sitä, että tämä polttoaineiden ja energian hinta on tärkeä keskustelunaihe, ja huoli on yhteinen parlamentaarisesti yli puoluerajojen, hallitus ja oppositio yhdessä.

Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja. Täytyy, puhemies, yksi puheenvuoro nostaa esille. Edustaja Antikaisen puheenvuorossa kerrottiin ihan täsmällisesti, miten se pumppuhinta tuolla määräytyy, kuinka paljon siitä polttoaineen hinnasta on veroa ja kuinka paljon siitä polttoaineen hinnasta on verotonta. Se tuli meille edustajille hyvin selväksi tuossa edustaja Antikaisen puheenvuorossa. Noilla hinnoilla melkein voisi jo sinne polttoainepumpun yhteyteen laittaa ihan Suomen lippu -merkin, kun polttoaineen hinnasta yli puolet on veroa ja se loppuosa on sitten sitä verotonta hintaa.

Kyllä meillä pitäisi tässä yhteiskunnassa päästä pois siitä riippuvuudesta ulkomaalaisen öljyn osalta, tai sitä tulisi vähentää entistä enemmän, ja tämä jakeluvaihtoehto on siihen yksi ratkaisu. Mutta tässä tilanteessa, kun tämä hinta on lähtenyt näin kovalle laukalle, niin toivoisin, että semmoista takapainoitteisuutta tähän jakeluvaihtoehtoon löytyisi.

Tämä energiapuoli ja polttoaineitten hintojen nousu tuo haasteita myös tuonne maatalouden suuntaan, ja tuossa jo aikaisemmin sanoinkin, että pitää tästä maataloudesta muutama sana sanoa. Tämä maatalouden energiaveron palautuksen peruminen torjuttiin syksyn budjettiriihessä, eli maatilat ovat edelleen oikeutettuja energiaveron palautukseen.

Sähkön osalta hallitus on tehnyt jo aikaisemminkin toimia vuoden 2021 alusta. Teollisuuden, konesalien ja maatalouden sähköveroa alennettiin Euroopan unionin minimitasol-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

le, ja maatalous on edelleen sähköveroluokassa 1, mutta vero laskettiin luokan 2 tasolle siten, että rahaa palautetaan veronpalautuksessa, ja tämä on minun mielestäni todella hyvä asia. Maataloutta tulee tukea niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä. Tärkeintä on saada nyt nämä rakenteelliset vinoumat kuntoon elikkä pitkän aikavälin kannattavuusongelma ratkaistua. Kaupan ja teollisuuden väliset sopimukset tulee uusia. Nämä kustannusindeksiin sidotut sopimukset, lyhyemmät sopimuskaudet ja neuvottelut, ovatkin saamieni tietojen mukaan edistyneet. Sitten on tärkeää, että viljelijät saisivat myös pankkisektorin suunnalta tämmöisiä maksuttomia lyhennyksiä, ja on semmoinen käsitys, että pankit ovat lähteneet tässäkin mukaan.

Puhemies! Aika on yli. Jos sopii, niin tulen siihen pöytäöön pitämään loppupuheenvuoron, nimittäin ei ole muita puheenvuoroja. Tässä on nimittäin sen verran tärkeää asiaa, että tulen sen tämän loppu...

Puhemies Matti Vanhanen: Kyllä edustajalla on vielä puolitoista minuuttia aikaa käyttämättä!

Kunnioitettu herra puhemies! Asia on sen verran tärkeä, että ajattelin tulla tähän pöytäöön pitämään tämän loppuun.

Jäin siihen, että tosiaan pankkisektorin suunnalta tullaan myös vastaan viljelijöiden suuntaan siitä, että pankit ovat ilmoittaneet tarjoavansa maksuttomia lyhennyksiä. Myös tätä elintarvikelainsäädäntöä olisi pystyttävä tarvittaessa uudistamaan siten, että viljelijöille taataan lainsäädännöllisin toimin reilumpi tulonsaanti.

No sitten, arvoisa herra puhemies, nyten keskusta on ehdottanut tämmöistä kotimaista hiilipörssiä yhtenä ratkaisuna näitten polttoainehintojen korotuspaineisiin ja sitä kautta siten myös maatalouden tilanteen helpottamiseen, ja samalla sitten myös päästöjä saataisiin alas.

Tästä hiilipörssistä, puhemies, hieman. Keskustan eduskuntaryhmä on esittänyt kotimaista hiilipörssiä ratkaisuna helpottamaan polttoaineiden hintojen korotuspaineita sekä maatalouden tilannetta. Samalla tällä hiilipörssillä pystytään vähentämään näitä päästöjä ja sitä kautta pääsemään näihin päästötavoitteisiin. Kotimaisessa hiilipörssissä toimivat viljelijät ja maanomistajat, jotka myyvät tekemiään maankäytön päästövähennyksiä, ja hiilipörssin rahoittajina sitten ovat yritykset, jotka haluavat vapaaehtoisesti kompensoida päästöjään. Päästöjen vähentämisestä viljelijä tai maanomistaja saisi korvauksen yritykseltä, ja yritys puolestaan pääsisi sitten lähemmäs kohti niitä omia ilmasto- ja ympäristötavoitteitaan. Esimerkiksi elintarvikeketjussa päästövähennykset voitaisiin tehdä siten, että alkutuottaja saa siitä sen rahallisen hyödyn itselleen.

Päästövähennykset tehdään muuttamalla viljelytapoja tai ennallistamalla turvesoita — tämä turve on ollut nimittäin nyt keskustelussa. Turvemailla vedenpinnan nostamisella aikaansaadaan päästövähennyksiä nopeasti ja kustannustehokkaasti. Muita toimenpiteitä päästöjen kompensoinniksi olisivat viljelytapojen muutokset, metsän istutus joutomaille sekä metsänhoidolla aikaansaatu metsän kasvun lisäisyysosa.

Lisäksi, arvon puhemies, öljy-yhtiöt voisivat kompensoida polttoaineiden sekoitevelvoitetta ostamalla hiilitonnin kotimaisesta hiilipörssistä eli maksamalla viljelijälle tekemästään hiilensidonnasta. Samalla tämä vähentää sekoitevelvoitteen aiheuttamaa polttoai-

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

neen hinnan korotuspainetta, sillä uusiutuvan polttoaineen valmistuskustannukset ovat yhä korkeita, kun taas peltojen hiilensidonta on kustannustehokas tapa vähentää päästöjä.

Arvoisa puhemies! Haluan omalta osaltani kiittää tästä hyvästä keskustelusta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyyttömyysmaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 234/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.2.2022 pidettävään täysistuntoon.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta

Hallituksen esitys HE 182/2021 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.2.2022 pidettävään täysistuntoon.

7. Hallituksen vuosikertomus 2020

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2020 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta

Kertomus K 3/2021 vp

Kertomus K 16/2021 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 8/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.2.2022 pidettävään täysistuntoon.

8. Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle 2021

Kertomus K 20/2021 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 9/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.2.2022 pidettävään täysistuntoon.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 9/2022 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2022 vp

Pöytäkirja PTK 13/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.2.2022 pidettävään täysistuntoon.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonnisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 8/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 23.2.2022 pidettävään täysistuntoon.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 23.2.2022 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.14.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen